

Lietuvos
Nacionalinė
Mokymų
Biblioteka

1985 Nr. 1-15/152

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 1 (1820) 1985 SAUSIS-JANUARY 2 • LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672 • 50 ct.

Rūpesčiai ir lūkesčiai

Nėra dienos be rūpesčių, juo labiau metų. Praėję 1984-ji jų nestokojo. Jie atsispindėjo didžiuosiuose mūsų renginiuose — šventėse, kongresuose, suvažiavimuose. Pietų Amerikos lietuviai svarstė savo rūpesčius kongrese, surengtame Venezueloje. Šiaurės Amerikos lietuviai turėjo du didžiuosius renginius — tautinių šokių šventę Klivlande ir kazimierinės sukakties kongresą Toronte. Visur ryškėjo tie patys rūpesčiai — Lietuvos ir išeivijos likimas. Pietiečiai gyvena skirtingose sąlygose, turi nemažai senosios išeivijos palikuonių ir jaučia vis sunkėjančią lietuviško išlikimo našą. Jie turi savų pajėgų, bet jos žymiai mažesnės už šiaurės tautiečių, todėl jie su pagrindu laukia didesnės tautos tiek žmonėmis, tiek lėšomis. Šiaurės Amerika tebėra išteklių šaltinis, į kurį dailosi silpnėsni Lietuvos kolonijos. Kad tai pajėgus šaltinis, galima buvo matyti ir iš praėjusių metų tautinių šokių šventės. Jeigu į erdvę kolizijų gali suvažiuoti 9000 lietuvių, įskaitant ir šokėjus bei choristus, tai reiškia, kad Šiaurės Amerika tebėra lietuvių išeivijos tvirtovė, į kurią žvelgia ir pati Lietuva. Juk daugiausia pagalbos ateina ne iš kur kitur. Tiesa, sumažėjo siuntos Lietuvon, nes sustabdė sovietai, bet pagalba nueina ir kitais būdais.

KITOKIO pobūdžio renginiai buvo skirti kazimierinei sukaktiui. Jie buvo daugiausia religinio pobūdžio, bet pagrindiniais savo rūpesčiais nesiskyrė nuo kitų, nes ir jiems rūpėjo tas pats Lietuvos bei išeivijos likimas. Romoje, kur įvyko pasaulinės reikšmės iškilms šv. Kazimiero 500-ųjų mirties metinių proga, su dideliu susirūpinimu buvo žvelgta į dabartinę Lietuvą. Šv. Tėvas Jonas-Paulius II tarė ne tik specialų žodį Lietuvai, ne tik meldėsi už ją drauge su išeivija, bet ir išreiškė norą aplankyti Lietuvą, kaip ir kitus pasaulio kraštus. Savo žodyje jis ragino lietuvių išeiviją išlaikyti glaudų solidarumą su kėnčia tauta Lietuvoje. Tokio pobūdžio iškilms teikė įkvėpimo ir kitiems lietuvių išeivijos renginiams. Vargu ar buvo kur nors didesnis lietuvių telkinys, nepaminėjęs šv. Kazimiero sukakties vienokiu ar kitokiu būdu. Didžiosiose pasaulio katedrose suskamba Lietuvos vardas — ir Italijoje, ir Britanijoje, ir Prancūzijoje, ir V. Vokietijoje, ir Pietų Amerikoje, ir Kanadoje, ir Australijoje, ir ypač JAV-se. Tai buvo nepaprastai aktyvus sujudimas, nubangavęs per visą laisvąjį pasaulį. Jis nustebino net pačius išeivijos veikėjus, nes planuojant kazimierinės iškilms nebuvo tikėtasi tokio platumo ir visuotinio sujudimo, rodančio šv. Kazimiero populiarumą tautoje.

ATSKIRO žodžio vertas Religinis pasaulio lietuvių katalikų kongresas Toronte, skirtas šv. Kazimiero sukaktiui paminėti. Jis buvo dalis kazimierinių metų renginių, užsimojęs išeivijos mastu paminėti stambią sukaktį ir pažvelgti į pavergtos Lietuvos bei išeivijos rūpesčius. Savo skaičiais jis nebuvo masinis, bet pakankamai gausus dalyviais iš daugelio kraštų, drąsus savo užmoju išvesti scenon specialiai tai progai sukurtą operinę misteriją, svarus savo paskaitomis, svarstybomis, orus savo pamaldomis. Kaip ir visi didieji renginiai, ir šis kongresas susilaukė kritikos. Tai natūralu. Jų rengėjai žino, kad yra dalykų, kurie prašoka turimas jėgas ir yra neišvengiami. Reikia betgi apgailėti mūsų išeivijoje pasireiškusių negatyvių antikazimierinę tendenciją. Ji buvo matoma ir kai kurioje spaudoje. Jau kazimierinių metų pradžioje pradėta skelbti esą neverta vykti Romon dėl tariamai lenkiško pobūdžio iškilmių. Ta pati tendencija reiškėsi ir vertinant torontiški kongresą, interpretuojant jo manifestą, esą jis skelbia Lietuvos priklausomybę Lenkijai ir pan. Iš konteksto betgi matyti, kad Lietuvai reikalaujama laisvės, kad kazimierinė Lietuva turi būti laisva valstybė, išsivadavusi iš sovietinio jungo. Juk šv. Kazimieras, Lietuvos globėjas, yra laikomas laisvės kovų simboliu. Laisva bei nepriklausoma Lietuva yra didysis mūsų lūkestis, kuris atsispindi ir minėtame manifeste.

KANADOS (VYKIAI)

Valstybinė ir privati televizija

Valstybinė radijo ir televizijos "CBC" bendrovė, vadovaujama liberalo P. Juneau, susilaukė smūgio iš naujosios konservatorių vyriausybės. Ryšių ministeris M. Masse biudžetines 1985 m. išlaidas įsakė sumažinti \$75 milijonais. Sumažinimas liečia kasmet iš valdžios išdo gaunamą finansinę paramą. Pernai ta parama buvo \$895,7 milijono. Šiais metais buvo tikimasi gauti \$906 milijonus, bet teks pasitenkinti \$831 milijonu. Suvaržymą atnešė nuolatinis finansinės paramos augimas, priartėjęs prie bilijono dolerių. Iš tikrųjų metinis "CBC" biudžetas yra apie \$2 bilijonus, įskaičius už skelbimus gaunamus pinigus. Privaciaus rėmimo esantis "CTV" televizijos tinklas išsilaiko be valdinės paramos, netgi duodamas pakankamai pelno savininkams. "CBC" direktorius P. Juneau pradėjo tarnautojų sumažini-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kalėdinė lietuvių eglutė Daugiakultūriame centre Hamiltone. Prie jos — Vyskupo Valančiaus mokyklos mokiniai prisidėję prie bendro vaizdo, kuriuo domėjosi kitataučiai. Nuotr. M. Borusienės

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Lietuviškos Kalėdų eglutės

V. Vokietijos katalikų spauda paskelbė KNA redaktorės Diethild Treffert straipsnį ta tema

Kai šiemet puošim savo Kalėdų eglutę, prisiminkime, kad Lietuvoje už ją net kunigai baudžiami. Mums tai tiesiog neįsivaizduojama, bet faktas: kunigas Sigitas Tamkevičius teisme buvo kaltinamas už kalėdinės eglutės pastatymą savo parapijos šventoriuje. 1983 m. gruodžio 2 d. Tamkevičius buvo nuteistas dešimčiai metų laisvės atėmimo — šešeriem metam griežto režimo lagerio ir ketveriame nutėmimo — rašo D. Treffert ("Tagespost, 1984.XII.14).

Sov. Sąjungoje Kalėdų eglutė vadinama "Naujųjų metų" eglute, o Kalėdų senelis — "Seniu šalčiu". Nešvenčiamos Kalėdos nei pagal Vakarų kalendorių gruodžio 24-25, nei pagal Rytų tradiciją sausio 6-7. Leidžiama švęsti tikiai Naujuosius metus. Nukrypimas laikomas "kriščiionišku ekstremizmu".

Diethild Treffert teigia, kad sovietinių ideologų iniršis prieš Kalėdų eglutes esąs naujas reiškinys. Toks kaltinimas, pasak jos, pirmą kartą pasirodė kaltinamajame akte prieš kunigą Tamkevičių. Autorė spėja, kad 1982-83 m. valdžia sukrito, nes kalėdinės eglutės stiprina parapiją ir traukia jaunimą prie šventovės. Tuo būdu netenka reikšmės "naujametės eglės" ir "Senio šalčio" diena, kuri tikintiesiems niekad neatrodė prasminga. Kaip Lietuvos šventovėse įrengiamos Kalėdų eglutės ir kodėl tai "peiktina", matyti iš valdžios perspėjimų. 1983 m. gruodžio 22 d. Alytaus rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Makštutis, sužinojęs, kad Simno šventovėje įrengiamos Kalėdų eglutės, perspėjo kleboną Matulevičių ir vikarą Juozą Gražulį neleisti jaunimui dalyvauti kalėdinės eglutės programoje, patarnauti Mišioms ar giedoti chore. Simno kunigams atsisakius pasirašyti perspėjimą, pavaduotojas Makštutis grasino pranešias Religijų reikalų tarybai. Kunigai nesidavė įbauginami. Gruodžio 26 d. po Sumos Simno šventovėje, dalyvaujant daugybei tikinčiųjų, buvo surengta kalėdinė eglutė, Kalėdų senelis pasveikino visus su Kūdikielio Jėzaus gimimo švente, išdalijo vaikams dovanėles.

Kokie buvo šios nekaltos šventės padariniai, Vakaruose žinoti nėra. Vokietė žurnalistė primena toliau, kad tokios Kalėdų eglutės surengimas prieš metus buvo įtrauktas į kunigo Tamkevičiaus kaltinamąjį aktą. Ir tas kaltinimas nebuvo tik tarp kitko, rašo Diethild Treffert. Suėmus kunigą Tamkevičių, daugelis tikinčiųjų, nemažas skaičius vaikų, buvo tardomi dėl tos Kalėdų eglutės. Ką tokie vaikai ir tėvų tardymai reiškia, nesunku suprasti: graži iškilmė šventovėje šiuokštus pareižūnai vaikams vaizduoja kaip nusikaltimą visuomenės tvarkai, vaikai vertiami duoti parodymus prieš savo kunigą, keliamas sąmyšis, prieš kurį tėvai lieka bejėgiai.

Anglas apie išgelbėtus belaisvius

Neseniai iš Britanijos į Sov. Sąjungą sugrįžo du buvę Afganistano belaisviai — Igoris Rykovas ir Olegas Chlanas, kurie iš nelaisvės buvo išgelbėti britų lordo Bethello. Dėl to lordas susilaukė priekaištų, į kuriuos jis atsakė viešu laišku, paskelbtu Londono dienraštyje "Times". Lordas Bethellas rašo:

"Norėčiau, kad tie, kurie rašo apie pavojus padėti afganistaniečių rezistentų sovietiniams belaisviams, surizikuotų nuvykti į Afganistaną, kaip aš 1984 m. pradžioje padariau. Patirtis galėtų pakeisti jų nuomonę. Vienoje stovykloje, kurią aplankiau Afganistane, buvo 15 sovietinių belaisvių. Su devyniais iš jų kalbėjau. Jie laikomi duobėse, retai gali pamatyti šviesą. Jų kūnai apskretę ir sutinę. Daugelis negali ant kojų pastovėti. Kiti netoli nervinio pakrikimo. Jie mane prašė prašė pagalbos, norėdų išvykti nesvarbu kur. Igoris Rykovas ir Olegas Chlanas, kuriuos mačiau kitoje stovykloje pasienio srityje, taip pat mane prašė jiems pagalbėti. Jų padėtis irgi buvo baisi. Tik tas skirtumas, kad juos į nelaisvę paėmusieji afganistaniečiai sutiko juos paleisti ar tiesiog norėjo jų atsikratyti. Nėra galimybių laikyti belaisvius. Švelniai kalbant, buvę sovietiniai kariai nėra popu-

liarūs. Jei nebūčiau išklausių jų gradaus prašymo, abejoju, ar jie būtų ilgai gyvenę. Afganistaniečius gali ma suprasti dėl tų kančių, kurias atnešė sovietinė kariuomenė. Vis dėl to manau, kad Vakarų pasaulis turėtų mėginti padėti tiems nelaimingiems jauniems belaisviams, kurie yra ir sovietinės vyriausybės politikos aukos. Ir taip Rykovas su Chlanu atvyko į Britaniją. Jie nepasirinko Britanijos. Jie tikiai norėjo ištrukti iš afganistaniečių nelaisvės, Britanija jiems suteikė prieglobstį žmoniškumo sumetimais. Jų išgelbėjimas ir priežiūra kainavo daugiau kaip dešimt tūkstančių svarų, kuriuos suaukojo privatus šaltinis. Kai sužinojau, kad jie naudojasi socialine valstybės pašalpa tuojau sustabdžiau, ir paimti pinigai, 204 svarai, buvo sugražinti į valdžios fondą. Kaip jau daug kartų anksčiau atsitiko, šie daug pergryvenę sovietų vaikinai nepritaupo prie Vakarų gyvenimo. Tokia galimybė visuomet namota. Vis dėlto didžiųjų, tuo, kad Britanija juos išgelbėjo ir sudarė progą joje gyventi. Tai britų tradicija, kuri, viliousi, ir toliau bus taikoma sovietiniams belaisviams Afganistane, kaip ir kitoms priespaudos aukoms". Lmb.

Pasaulio įvykiai

POPIEŽIUS JONAS-PAULIUS II KALĖDINIUS SVEIKINIMUS PERDAVĖ 47 kalbomis. Jis taipgi pareiškė Katalikų Bendrijos solidarumą vargšams, kenčiantiems ir alkaniems. Kalėdinę nuotaiką Italijoje sudrumstė greitajame traukinyje Neapolis—Milanas sprogsi bomba, kai traukinys ėjo 12 mylių tuneliu prie Bolonjos. Didžioji keleivių dalis važiavo į Italijos Alpes švenčių savaitgaliui. Sprogimo žuvo 15 keleivių, kurių vieno net nebuvo galima atpažinti. Sužeista apie 150. Atsakomybę prisiėmė dvi naujųjų fašistų grupės, jau anksčiau sprogdinusios traukinius ir geležinkelio stotis. Teroristai lig šiol tebėra nesusekti. Daug maldininkų kalėdinėse Mišiose Varšuvoje susilaukė Šv. Stanislovo šventovė, kurioje dirbo saugumiečių nužudytas kun. J. Popieliuska. Prakartėlė buvo įrengta automobilyje prie jo kapo. Jai pasirinktas toks pat automobilis, koku buvo vežamas velionis bagnažinėje. Atidarytoje bagnažinėje maldininkų laukė prakartėlė, automobilyje — degančios žvakės. Betliejų Kalėdų proga aplankė 30.000 vietinių ir užsienio piligrimų. Istoriniu įvykiu tapo Izraelio premjero Š. Pereso apsilankymas šiame 1967 m. okupuotame miestelyje, turinčiame mahometonų daugumą. Kalėdų išvakarėse Š. Peresas atvyko į Betliejaus burmistro E. Freijo rengiamą priėmimą žymiesiems svečiams. Spaudoje rašoma, kad arabas burmistras E. Freijas, krikščionis, kartu su premjeru Š. Peresu meldėsi už taiką tarp arabų ir žydų tautų.

Teismas Torunėje
Keturių kun. J. Popieliuskos žudikų teismas prasidėjo Torunėje. Nūžudymu yra kaltinami trys milicijos saugumiečiai — leitenantai L. Pekala, W. Chmielevskis ir kpt. G. Piotrovskis, nužudymo skatinimu — plk. A. Pietruška. Teismo salėn, turinčion 100 vietų, buvo įsileisti penki vakariečiai žurnalistai. Abu leitenantai ir kapitonas prisipažino kaltais dar tardymo metu. Savo įsivėlimą paneigė pulkininkas, nedalyvavęs kunigo pagrobime. Tardyme leitenantai kaltino kapitoną. Esą jis sakė, kad kun. J. Popieliuska pagrobti ir sutvarkyti buvo gautas įsakymas "iš aukščiau". Teisme leitenantai atsakė šį pareiškimą, teisdami, kad kunigo nužudymas nebuvo iš anksto suplanuotas. Jie kalbėjo tik apie žiaurų kun. J. Popieliuskos mušimą net keturiuose pakele miškeliuose. Jam buvo surištos sulankstytos rankos ir kojos, sujungtos su kilpa ant kaklo. Tokioje būklėje kun. J. Popieliuska buvo vežojamas automobilio bagnažinėje. Vyslon buvo įmestas negyvas, matyt, užtroškęs dėl kilpos ant kaklo.

Invizijos penkmetis
Sovietų Sąjunga invaziją Afganistaną pradėjo 1979 m. gruodžio 27 d. Penkerių metų sukaktis susilaukė protestų visame laisvajame pasaulyje. Prez. R. Reaganas pabrėžė, kad sovietinė Afganistano okupacija yra didžiausia kliūtis pagerinti santykiams tarp Vašingtono ir Maskvos. Afganistaniečių partizanus jis pavadino didvyriais, rašančiais naują Afganistano istoriją. Tik Kabulo radijas dėkojo "didžiajai Afganistano bičiulei Sovietų Sąjungai, kraštą išgelbėjusiai nuo revoliucininkų, JAV ir Kinijos imperialistų". Marionetinis prez. B. Karmalas pasiuntė sveikinimus kariams, kurie, pasak jo, susilaukė didelių pergalių partizanų tvirtovė laikomam Pandžiro slėny. Apie problemas Afganistane prašneko valdžios oficiozas "Izvestija" Maskvoje. Esą centrinio Afganistano Goro provincijoje siaučia tuzinas įvairių partizanų grupių, kurios apšaudė net provincijos sostinę nusileidžiančius lėktuvus. Tik ta sostinė tėra sovietinių karių kontroleje. Sovietinė įgula netoli esančiame Akranio Garano miestelyje, apsupo tūkstantis partizanų. Maistą ir ginklus teko pristatyti malūnsparniais. Pačioje Sovietų Sąjungoje gausėja Afganistane žuvusių jaunų karių kapa. Spėjama, kad jų kasmet netenkama apie 1400. Kovose žūsta apie 30%, o kiti nusižudo, miršta nuo ligų, įvykusių nelaimių. Atsiranda naujokų, kurie atsisako stoti kariuomenėn. Tokie pasiūnčiami ir darbo stovyklas Sibire, kur jie turi sunkesnes sąlygas už kriminalinius nusikaltėlius. Jie miega vienutėse, turi kasdien dirbti 18 valandų.

Pasirašė sutartį
Britanijos premjerė M. Thatcher prieš Kalėdas lankėsi Pekingė ir su Kinijos premjeru Ž. Zijungu pasirašė sutartį, pagal kurią Hong Kongo kolonija 1997 m. taps komunistinė Kinijos teritorija. Sutartis yra gavusi kompartijos vadų sutikimą sekanciu 50 metų laikotarpyje Hong Kongui duoti beveik pilną autonomiją, palikti kapitalistinę sistemą. Pasirašymą transliavo Kinijos televizija. Sutartimas buvo pasiektas dvejus metus trukusiose derybose. M. Thatcher pabrėžė, kad sutartimi tėra žengtas pirmas žingsnis. Atsakomybė dėl Hong Kongo ateities ir toliau tenka ne tik Kinijai, bet ir Britanijai.

Šiame numeryje:

- Rūpesčiai ir lūkesčiai
- Jie atsispindėjo didžiuosiuose praėjusių metų renginiuose
- Lietuviškos Kalėdų eglutės
- Žymioji V. Vokietijos žurnalistė apie lietuvių rūpesčius
- Anglas apie išgelbėtus belaisvius
- Jo išgelbėti sovietiniai kareiviai Afganistano kovose
- Vengrijos komunistas Vatikane
- Valdžios pareižūnas tarėsi Vatikane rūpimais klausimais
- Sunkus belaisvio apsisprendimas
- Rimas Burba sovietinėje kariuomenėje ir belaisvių stovykloje
- Lietuviai pavojingi sovietams
- Išsamus žurnalistas straipsnis apie Lietuvą žurnale "America"
- Teisėjas kunigų seminarijoje
- "LKB kronika" apie sovietinius pareižūnus Kauno seminarijoje
- Opioji problema ir atsakingieji
- Tėsiant svarstymus Lietuvos žydų naikavimo klausimu
- Lietuvių kultūros ateitis išeivijoje
- Kultūros bei visuomenės veikėjų svarstybos Čikagoje
- "Mind against the Wall" (3)
- Kritiškos pastabos apie sudėtinį septynių autorių veikalą

TĒVIŠKĒS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$20, pusmetinė — \$11, rėmėjo — \$25
(Amerikoj — JAV doleriais). Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimui ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuožūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiskia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$20.00 per year, \$11.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Vengrijos komunistas Vatikane

Ar tai galėtų padaryti ir okupuotos Lietuvos religinių reikalų komisaras Anilionis?

Pastaruju metu iš paviršiaus nepasikeitusiuose gana šaltuose Vatikano ir Maskvos bei jos satelitų santykiuose pastebimi įdomūs poslinkiai. Romoje lankėsi Prahos kardinolas Tomašėkas, Rumunijoje paskirtas naujas Bukarešto vyskupas taip pat atvyko į Romą. Iš Romos sugrįžęs vyskupas L. Povilonis pakeltas arkivyskupu gavo pavaduotoją — naują vyskupą J. Preikšą. Lenkijos pirmo kardinolo vizitai Romoje taip pat padažnėjo.

Tačiau bene sensacingiausia žinia reikia laikyti pranešimą, kad šiomis dienomis Romoje popiežius priėmė Vengrijos religijų reikalų tvarkytoją Miklošą. Lietuvos katalikams tiesiog sunku įsivaizduoti, kad štai vieną dieną Religijų reikalų tarybos įgaliotinis P. Anilionis, kokio nors kunigo Vaičekonio lydimas, staiga iškeliautų į Romą ir išgirstų per Vatikano radiją, kad jis buvo popiežiaus priimtas. Ne, tai mums skamba kaip gryn fantazija. Ims ir leis Maskva Anilioniui nuvažiuoti į Romą! Juk Maskva užtruopija visas Lietuvos teises megzti ir palaikyti bet kokius santykius su užsieniu. Jau vien dėl asmeninės ambicijos ir tiesiog iš pavydo Kurojedovas, Anilionio šefas Maskvoje, to negalėtų pakeisti.

Kas neįmanoma Vilniuje, galima Budapešte. Patinka kam nors ar nepatinka, bet vengrų Anilionis jau buvo Romoje ir buvo priimtas popiežiaus. Greičiau turbūt Nemunas pradės plaukti atgalios ir geležis sutirps į vašką, negu Anilionis galės savo vengro kolegos pėdomis pasekti. Vis dėlto ir jis galėtų susimąstymo valandėlę pats save tyliai paklausti, ką visa tai reiškia, nelaukdamas Kurojedovo insturkijų. Gal ir jam laikas būtų pagalvoti, argi visame šiame žaidime viskas tik žaidimas, "dialektika", kaip grubiai nutašyto maskvinio marksizmo mėgėjams atrodo.

Tiesa, dar iš baltųjų carų perimtoje raudonųjų carų tvarkoje dažnai dešinė neži- no, ką daro kairė. Juo labiau, kad ir Vakaruose yra pakankamai toliau savo nosies nematančių apžvalgininkų, kurie pasitenkina tik tuo, ką jiems parodo mikli režimo dešinė, visiškai nekreipdami dėmesio į rūpestingai slepiamus kairės darbus.

Tačiau ne visi tokie naišūs. Vokiečių katalikų žurnalistas Diethild Treffert labai teisingai pastebėjo Lietuvoje vykdomą grubios "dialektikos" politiką. Ketvirtį šimtmečio tremtyje išlaikytas Kasiadorių vyskupas buvo sugrąžintas į savo pareigas, paskirtas naujas Telšių vyskupas, leista pirmą kartą visiems Lietuvos vyskupsams, išskyrus tremtyje tebeilaikomą Vilniaus vyskupą, atlikti vizitą "ad limina". Tuo būdu buvo sužadintas amžinų optimistų tikėjimas, kad štai jau ir Lietuvoje K. Bendrijos ir valstybės santykiai gerėja, kai tuo pačiu buvo užsimota smogti kagebistine kumštimi šviesiausiem Lietuvos kunigam. Užsienio apžvalgininkai iš įsibėgėjimo kalbėjo apie normalėjančius santykius, o per tą laiką buvo sušiorota su kunigais Alfonsu Svarinsku ir Sigitu Tamkevičium, išskleidytas ir suvarytas į pogrindį Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komitetas.

Ir dabar kažkas panašaus. Leista atimosios Klaipėdos šventovės statytoją pakelti arkivyskupu ir paskirti jam naują vyskupą pagalbininką, bet tuo pačiu metu suimamas kunigas Jonas-Kastytis Matulionis ir terorizuojamas vyskupas J. Steponavičius. Daili "dialektika"! Kurojedovas iš Maskvos Anilioniui toliau kalba: vykdyk toliau, kas įsakryta, ir negalvok apie susitikimą su popiežium nei Vilniuje, nei Romoje... Ir būtų tai labai įtikima kalba, jei ne tas Miklošas.

A. Lembergas

Taip vaizduoja EDMUNDAS ARBAS spalvotoje savo grafikoje Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentą RONALDĄ REAGANĄ, sakantį inauguracinę kalbą Vašingtone: "Pradekime valstybinio atsinaujinimo erą"

Sunkus belaisvio apsisprendimas

Sovietų kareivis Rimas Burba, išbuvęs dvejus metus nelaisvėje Šveicarijoje, grįžo Sovietų Sąjungon

Šveicarijos dienraštis "24 Heures de Lausanne" 1984.XI.11 išspausdino Olivier Grivat rašinį "Interne au Zugerberg — Kruvina dilema". Jame rašoma apie Sov. Sąjungos kariuomenėje tarnavusį Rimą Burbą, patekusį Afganistane į partizanų nelaisvę ir perduotą Tarptautiniam raudonajam kryžiui Šveicarijoje. Pagal sutartį R. Burba ir kiti sovietiniai karo belaisviai turėjo išbūti internuoti stovykloje dvejus metus ir tada apsispręsti bei pareikšti savo norą — grįžti Sovietų Sąjungon arba pasilikti Šveicarijoje ar kuriame kitame Vakarų pasaulio krašte. Iš penkių internuotų sovietinių karių tik Rimas Burba ilgai svyravęs, nes sovietai darė spaudimą per jo tėvus. Esą jo tėvas skambinęs Rimui telefonu ir prašęs grįžti namo. Taip pat gavęs laišką per Vatikaną nuo savo tėvų, kuriame patariama išvengti sugrįžimo piniškiu. Be to, visiem žinoma, kad dėl Rimo neįgrįžimo gali nukentėti jo tėvai Lietuvoje.

R. Burbos likimu esą rūpinasi ir Šveicarijos Lietuvos Bendruomenė. Jos pirm. N. Prielaida lankėsi pas jį ir perdavė informaciją apie pasilikimo galimybes Šveicarijoje arba JAV-se. R. Burba nesidomėjęs emigracija į anapus Atlanto, bet svarstė tiktai dvi galimybes — pasilikti Šveicarijoje arba grįžti Lietuvon. Jei apsispręstų už pasilikimą Šveicarijoje, juo rūpintųsi Lietuvos Bendruomenė.

Pasak N. Prielaidos pareiškimo laikraščiu, R. Burbos grįžimas gali būti jam pavojingas, nes Sov. Sąjunga patekusius nelaisvės karius laiko dezertyrais ir baudžia Sibiro lageriu nuo 3 iki 10 metų.

Kaip pateko nelaisvėn? Šveicarijos laikraščio žiniomis, R. Burba, tarnaudamas Sov. Sąjungos kariuomenėje, buvo nusiųstas su daliniu į Afganistano sostinę Kabulą, kur turėjo saugoti amunicijos sandėlį. Netikėtai buvo užpultas afganistaniečių partizanų, primuštas ir paimitas nelaisvės, vėliau — 1982 m. perduotas Tarptautiniam raudonajam kryžiui. Jis esąs 21 metų amžiaus, gimęs Lietuvoje, kuri Stalino buvusi prijungta prie Sov. Sąjungos 1940 m. Lietuva tebesanti okupuota, bet teisiškai (de jure) laikoma nepriklausoma JAV, Britanijos, Prancūzijos ir net Šveicarijos. Lietuvos pasus pripažįstanti Prancūzija, o Lietuvos ambasada veikianti JAV-se.

Žiniomis iš kitų šaltinių, Šveicarijos LB pirm. N. Prielaida lankėsi ir politiniame krašto departamente, ir Tarptautiniame raudonajame kryžiuje R. Burbos reikalui. Visur jiems buvo pasakyta, kad R. Burbai sudarytos sąlygos apsispręsti svarankiškai, be jokio spaudimo.

Ar taip buvo tikrovėje, tenka abejoti, nes sovietų spaudimas buvo didelis, ypač per belaisvių tėvus. R. Burba ir kiti sovietų kareivis apsisprendė grįžti Sov. Sąjungon, matyt, nenorėdami, kad jų tėvai bei

kiti šeimos nariai būtų kankinami kalėjimuose bei lageriuose.

Rusų išeivių spauda apie belaisvius

Š. m. lapkričio 29 d. "Ruskaja mysl" laidoje buvo išspausdintas straipsnelis "Dar vienas sugrįžimas į tėvynę". Jame rašoma:

"21-mą lapkričio dieną du sovietai belaisviai, kurie dvejus metus išbuvo šveicarų kariuomenės stovykloje, išskrido iš Šveicarijos į Sovietų Sąjungą. Tai lietuviai Rimas Burba ir totorius German Anisimov. (Nesame tikri dėl šių pavardžių tikslumo. Tarptautinis Raudonojo kryžiaus komitetas ir Šveicarijos užsienio reikalų ministerija nematė reikalo jų pranešti. Mes naudojames duomenimis, kuriuos paskelbė šveicarų spauda, gavusi belaisvių sąrašą).

Per paskutiniuosius du-tris mėnesius rateliuose, kurie domisi sovietais karo belaisviais, buvo rimtai kalbama, kad vienas iš "sugrįžtančiųjų" — Rimas Burba norėjo pasilikti Vakaruose, tačiau Tarptautinio raudonojo kryžiaus komiteto atstovas telefoniniu pasikalbėjime su "Ruskaja Mysl" užtikrino, kad Rimas Burba grįžo į Sovietų Sąjungą savo noru.

Mes neturime jokių ypatingų priežasčių netikėti tam, ką sako TRKK atstovas Zenevoje. Mes taip pat neabejojame, kad Sov. Sąjungos konsultato atstovai Šveicarijoje, kuriems leidžiama pagal Zenevos sutartį dėl karo belaisvių reguliariai susitikti su sovietų kareiviais, darė jiems psichologinį spaudimą, kad priverstų juos grįžti. Tačiau kaip tik Zenevos sutartis numato, kad nelaisvėje esantieji kareiviai bus apsaugoti ne tik nuo 'pašalinio smalsumo' (t.y. laikraštinių), bet ir nuo bandymo juos gąsdinti ir kokio nors psichologinio spaudimo.

Šveicarų valdžia stropiai laikosi šios sutarties dalies, visai stengdamasi atskirti karo belaisvius nuo Vakarų "įtakos": jiems draudžiama susitikti su Vakarų pasaulio laikraštiniškais, su Vakarų pasaulio rusų emigrantų atstovais, jiems draudžiama gauti bet kokią Sovietų Sąjungai priešingą spaudą. Šveicarai eina dar toliau: jie, kaip kalbama, įtikinėja sovietus kareivius, kad Vakaruose irgi 'gyventi nelengva'. Tame tvirtinime yra šiek tiek tiesos, bet

žinant kas gresia sovietams belaisviams sugrįžus į Sov. Sąjungą, šveicarai galėtų nuo panašių tvirtinimų susilaikyti.

Viešumos ir santykių su sovietais belaisviais Šveicarijoje (jų ten dar trys liko) trūkumas yra sovietams labai naudingas. Kokį spaudimą jie kareiviams bedarytų (šeimos laiška, pasakojimas apie Stalino dukters sugrįžimą, apie J. Povarniciną, kuris pasilikęs Šveicarijoje iki šiol nėra gavęs politinės globos, net tiesioginiai grasinimai šeimai), Vakaruose apie tai niekas nežinos. Ir, kol sovietai belaisviai bus laikomi už spygliuotų vielų, laisvoji visuomenė už sugrįžusių 'namo' kareivių likimą (jis negali būti netragiškas) laikys atsakinga ne Sovietų Sąjungą, pradėjusią karą Afganistane, bet Šveicarijos valdžią ir Tarptautinį raudonojo kryžiaus komitetą".

Rusų laikysena

Vakarų pasaulio rusų spauda daug rašo apie sovietams belaisviams skirtą stovyklą Šveicarijoje. Vakarų pasaulio rusai turį įsteigę rusams belaisviams gelbėti komitetus, kurių vienas yra ir Toronte. Apie spaudimą, kuris buvo daromas Rimo Burbos tėvams Druskininkuose, buvo rašyta "Tėv. žiburiuose" anksčiau.

Paryžiaus rusų savaitraštis "Ruskaja mysl", redaguojamas Irenos Iłowajska-Alberti yra labai palankus sovietų pavergtom tautoms. Čia kelis kartus buvo paskirta Lietuvos reikalams po ištisą puslapį. Kai Paryžiaus katedroje buvo laikomos šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties pamaldos, šis savaitraštis pirmame puslapyje stambiomis raidėmis ragino savo skaitytojus jose dalyvauti.

Šią vasarą Šveicarijoje lankėsi PLB pirmininkas V. Kamantas, ir kalbėjos su TRK atstovu. Pirmininko pranešimas išspausdintas "TZ" 1984 m. rugsėjo 25 d. laidoje, kurį skaitant atrodė, kad šveicarai laikosi neutralumo, nors jis prie Rimo Burbos ir nebuvo pileistas. J. B.

Bookbinding Studio "SAMOGITIA"

meniškai įriša knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

SV. KALĖDŲ ir Naujų metų proga sveikiname klientus ir draugus, linkėdami sveikatos ir gražios ateities.

J. Kudaba

COMMERCE REAL ESTATE LTD.
894 St. Clair Ave. West, Toronto, Ontario
Ištaigos tel. 653-3225 Namų tel. 242-5139

VELIONEI STASYTEI PETRAUSKIENEI PRISIMINTI

Ruduo negailėstingai lapus medžių draskė,
Velionė susimąsčius stovėjo prie klubo laiptų.
Kai vėjas sukuriš lapus prie jos pabėrė,
Tylomis tarė: jaučiu greit ir aš nukrisiu tarp jų...

Nelaiku privertė tave mus palikti.
Išskridai į tolimus nežinomus kelius
Gaila, ir sudiev neteko pasakyti —
Visi maldoje prisiminsim jus.

Ilgai mintyse paliks klube stalas,
Prie kurio ji rymojo šypsodama linksmai.
Koks tuščias, nykus tas kampelis,
Ir mūsų visų liūdesyje paskendę veidai.

Palydėję į nežinomą kelionę,
Prašome Aukščiausio malonių jai gausių,
O likusiems — vyrui, dukteriai ir sūnui,
Ištvermės, kantrybės ir saulės ant liūdesy paskendusiu jausmų...

Sunku atsiskiriant ir žodį surasti,
Temo juodas šydas apgaubęs visus.
Lieka karštos maldos Visagaliui tarti
Ir prašyt velionę dauose pasitikti mus...

VIENAS IŠ KLUBIEČIŲ IR VELIONĖS ARTIMIEJI

PRANEŠAME, kad užbaigė šios žemės kelionę AŲA AUGUSTINAS UNDRAITIS (Underhill).

Gyveno Kalifornijos Santa Monica mieste, mirė 1984 m. rugpjūčio 9 d., sulaukęs 80 metų amžiaus. Palaidotas 1984 m. rugpjūčio 11 d. Šv. Kryžiaus kapinėse, Los Angeles, Kalifornijoje.

Velionis gimė Lietuvoje, Šakių aps., Kidulių vls., Veršupių kaime, Kaimelio parapijoje. Atvažiavo į Kanadą prieš II D. karą. Po karo persikėlė į JAV-bes. Kanadoje liko sūnūs — Albertas ir Edvardas, vaikaičiai, sesuos Mariutė, Lietuvoje — brolis Juozas su šeima, mirusio brolio šeima ir sesers šeima. Visi giminės ir pažįstami liūdi jo netekę.

Tegul būna jam lengva Amerikos žemelė.
Marija Petrauskaitė-Urniežienė

PADĖKA

Nuoširdus aciū visiems mūsų draugams ir pažįstamiems, dalyvavusiems mūsų mylimos motinos

ONOS YČIENĖS

laidotuvėse. Dėkojame kunigui Povilui Dilui už dvasinį patarimą ir gilius paguodos žodžius koplyčioje, šventovėje ir kapinėse.

Dėkojame visiems už maldas, užuojautas, aukas ir pagalbą laidotuvėse. Dėkojame Išganytojo parapijos Moterų draugijos narėms už talką.

Aciū visiems —

vaikai su šeimomis

AŲA AGNIETEI PILIPAVIČIENEI

iškeliauvus amžinybėn, jos vyrą LEONĄ, sūnų ARŪNĄ, dukras - VIOLETĄ, RŪTĄ ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame bei kartu liūdime —

O. Tunaitienė ir dukra Dalia

V. Šilinkas Ž. Šilinkaitė

Brangiai Mamytei

a.a. ALEKSANDRAI DAMBRAUSKIENEI mirus,

jos dukrai IDAI ULBINIENEI su šeima, sūnams — JONUI, ROBERTUI, EDMUNDUI ir jų šeimoms reiškia nuoširdžią užuojautą —

Algirdas ir Vanda Ulbinai Irena ir Howard Craig su šeima

SVEIKINU visus savo draugus bei pažįstamus, sulaukusius Kalėdų šventės ir įžengusius į naujus 1985-sius metus.

Linkiu naujos vilties, ištvermės ir geriausių sėkmės visuose užmojuose bei darbuose.

Juzė Valaitienė, Mount Brydges, Ont.

Canadian Art Memorials Ltd.
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius - Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg. King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757 Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

Mobawk Furniture Ltd.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Saldytuvai
- * Televizijos aparatai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Skalbiamosios mašinos
- * Suvamos mašinos
- * Vaikų baldai
- * Rašomos mašinėles
- * Įvairūs kilimai

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Lietuvos kariuomenės atsteigimo metinėse Toronto VI. Pūtvio kuopos šaulės A. Pajaujienė ir I. Pečiulienė pagerbia geleimis kūrėjus-savonorius Stasį Paciūną, Stasį Banelį, Alfonsą Zubrį ir Vladą Kazlauską (pastarųjų dviejų nuotraukoje nematyti) Toronto Lietuvių namuose

Lietuviai pavojingi sovietams

Mėnraštis "America" apie dabarties įvykius okupuotoje Lietuvoje

Amerikiečių žurnalas "America" 1984 m. gruodžio mėnesio laidoje išspausdino gana išsamų straipsnį "Catholics in Lithuania". Jos autorė yra Skotijoje gyvenanti žurnalistė, parašiusi jau ne vieną straipsnį apie R. Europos tikinčiųjų Bendrijas.

Minėtame straipsnyje apie Lietuvą ji rašo: "Pastaraisiais metais religinis atsinaujinimas Lietuvoje pasiekė iki šiol negirdėtą intensyvumą Sovietų Sąjungoje. Valdžia laiko jį pavojingu vienybei ir emėsi žygių jam sulaukyti".

Tai pareiškusi antrinėje antraštėje, autorė taip dėsto: "Lietuvos tikinčiųjų Bendrija sovietinei valdžiai atrodo pavojingiausias dyglys kūne. Ji mato glaudžią organizaciją, kurią priklauso trys ketvirtadaliai tautos. Tai didžiausias krikščionių telkinys šiuo metu Sov. Sąjungoje, telkinys, kuris priešinasi visom pastangom jį suskaldyti arba palenkti savo kontrolei. Tik maža dalis kunigų rodo norą bendradarbiauti su valdžia. Sovietams atrodo, kad Bendrija puoselėja tautiškumą, remia lietuvių kultūrą, kalbą ir nepriklausomybę prieš rusinimo užmojus. Tai kelia sovietams nerimą, kurį jie laiko ypatingai pavojingą, nes Lietuva turi bendras sienas su Lenkija iš vienos pusės, su Latvija ir Estija — šiaurėje, kur stiprėja tautinė sąmonė ir didėja visų trijų mažų Baltijos valstybių bendradarbiavimo reikalas, vedantis į reikalavimą valstybinės laisvės".

Pasak autorės, Lietuvos katalikai viešai priešinasi religijos suvaržymams. Tokio pasipriešinimo nesą jokiame kitoje Sov. Sąjungos tikinčiųjų Bendrijoje. Buvo sudarytas tikinčiųjų teisėms ginti komitetas, vaikai mokomi religijos, nepaisant uždraudimo, organizuojami studijų būreliai, jaunimo rekolekcijos. Sovietinė valdžia tai laiko antisovietine veikla.

Nuo 1972 m. prasidėjo religinis atsinaujinimas, pasiekęs inteligentią ir jaunimą. Tais metais buvo suorganizuota pirmoji masinė lietuvių peticija Sov. Sąjungos vyriausybei ir Jungtinėm Tautoms, tais metais pradėta leisti "LKB kronika".

1980 m. iš sovietinės valdžios gauta nuolaida — vysk. V. Sladkevičius grąžintas iš tremties į Kaišiadorių vyskupiją, o kun. A. Vaičiūnas paskirtas Telšių vyskupu. Deja, vysk. J. Steponavičius paliktas ir toliau tremtiniu. Straipsnio autorės nuomone, arba nebuvo rasta kompromiso formulė, arba popiežius buvo blogai informuotas, arba pabijota KGB sankcijų, jei vysk. J. Steponavičius būtų grąžintas Vilniui. Kad pastaroji baimė buvusi nepagrįsta, įrodė 87-rių metų amžiaus, latvio vyskupo J. Vaivodės pakelimas kardinolu. "Lietuviai buvo nustebinti ir nepatenkinti, kad ta garbė teko pamaldžiai, bet nuolaidžiai latvių Bendrijai. Nors vyskupas Steponavičius turi būti kardinolas 'in pectore', pakeltas 1979 m. birželio 30 d., tačiau lietuviai nori matyti jį viešai pripažintą kaip tokį. Jie labai vertintų tokią moralinę paramą, nors ji reikštų jam tremtį už Lietu-

vos ribų arba Vakaruose" — rašo Janice A. Broun.

Pasak jos, Vakaruose manoma, šv. Tėvas tol neskirsi kardinolu Lietuvai, kol sovietinė valdžia nepripažins vyskupo Steponavičiaus, nes Jonas-Paulius II tokią būklę Lietuvoje laiko nenormalia. Bet tokios laikysenos rezultatas yra sumažėjęs lietuvių pasitikėjimas lenkų popiežiumi ir padidėjusi galimybė atsinaujinti lietuvių-lenkų santykių paastrežimui, kurį sovietinė valdžia veikia išnaudoti. Nei pirmasis vyskupu vizitas 'ad limina' Romoje po 45 metų, t.y. 1983 m. balandį, nei pasitarimas nepatenkinimo vyskupo neitikino lietuvių katalikų, kad komunikacija tarp šv. Tėvo ir jų pačių yra visai gera. Liko betgi galbūt nepastebėta, kad vyskupas Vaivodas, kuriam jau buvo tekusi sunki užduotis rūpintis Sov. Sąjungos katalikais už Lietuvos ribų, buvo taip pat labai tinkamas ir vertas kandidatas".

Autorė, pamėnęši religinės literatūros stoka (per 35 metus — tik 4 laidos maldaknygių, 11,500 N. Testamento, ir 65,000 katekizmų ir II Vatikano santarybos nutarimų leidinių kunigams), iškelia jaunimo persekiojimą mokyklose. Kaip būdingą atvejį ji nurodo jaunimo grupės rekolekcijas Molėtuose, kur nukentėjęs kun. Černiauskas ir patys mokiniai (mergaitės turėjo pereiti ginekologinį patikrinimą).

Nepaisant visų suvaržymų, religinėje srityje daug padaryta. Daug lietuvių, ypač moterų, dirba sielovadoje. Yra 1200 seselių, žinomų valdžiai; 300 jų laikomos "ekstremistė-

Lietuviai lenkų spaudoje

Toronte leidžiamas lenkų laikraštis "Głos polski" 1984 m. gruodžio 10 d. laidoje įdėjo pasikalbėjimą su Č. Milašiumi, kuris buvo padarytas jam besilankant 1981 m. Lenkijoje. Į klausimą kodėl jis jaučiasi esąs lenkas, Č. M. atsakė: — Jaučiuosi lenkas todėl, kad mano šeima kalbėjo lenkiškai. Nuo XVI šimtmečio — tai viena. Antra, buvau išauklėtas lenkų kultūroje, lenkų literatūros įtakoje. Galbūt nesu lenkas pilnai ortodoksis, galbūt mano auklėjimas įvairių tautų ir religijų mozaikoje ypatingame mieste, koks buvo Vilnius, — žinant intymius santykius su Lietuva, dar mane truputį neortodoksišku lenku. Tačiau nėra abejonės, kad esu lenkų poetas ir niekad to neslėpiau. Mano bičiuliai lietuviai niekad nelaikė manęs lietuviu.

1984 m. lapkričio mėn. laidoje Paryžiaus lenkų "Kultūra" lietuvių kronikos skyriuje rašė:

"1984 m. liepos 8 dieną Seinuose įvyko lietuvių ir lenkų jaunimo draugystės mitingas, į kurį turėjo atvykti 800 asmenų iš Lietuvos, aišku, tinkamai parinktu. Dalis jų buvo sulaukta prie sienos, nes vežėsi per daug prekių. Buvo tikėtasi, kad lietuviai, kaip ir prieš 8-rius metus, atgabens skalbimo mašinų, šaldytuvų, alaus ir panašių dalykų, kurių Lenkijoje labai trūksta, tačiau Mask-

mis". Daug jų yra nežinomų. Pašaukimų skaičius pagausėjo 10%. Neištekėjusios moterys, gyvenančios grupėmis, šventovių tarnautojai ir kunigų šeiminiškės laikomi įtartinais asmenimis. Jaunom pamaldžiom mergaitėm paskiriami saugumiečiai, kad įtikintų jas atsisakyti religijos. Kai kurie KGB pareigūnai apgailėstauja, vienuolynų uždarymą, nes dabar daug sunkiau juos kontroliuoti.

Baigdama išsamų savo straipsnį apie Lietuvą, autorė ilgiau sustoja ties kalnaimais kunigais — A. Svarinsku ir S. Tamkevičiumi. Nuo 1971 m. kunigai Lietuvoje nebuvo suimtinėjami. Atėjus valdžion Andropovui, daug kas pagriežtėjo. Minėtų kunigų suėmimas ir ilgalaikė lagerio bausmė buvo didelis smūgis Lietuvos katalikams ir jų teisių gynibai. Baumės dabar gresia kunigams J. Kauneckui ir L. Kalinauskui.

Nors suvaržymai didėja, bet ir jiems yra riba — rašo autorė. Ne viską žmonės gali pakelti. "Bet taip pat yra riba ir sovietinei valdžiai, persekiojant jai 2,5 milijono tikinčiųjų, kurių daugelis nejaucia pagarbos suvokiamas ir yra nepaprastai apskrūs derybininkai. Suėmimas dviejų populiariausių Lietuvos kunigų gali tik padidinti pasipriešinimą ir sustiprinti tikėjimą. Visa tai žinant, nebuvo staigmena, kai oficialus vyskupo Povilono pakvietimas šv. Tėvui Jonui-Pauliui II aplankyti Lietuvą 1984 metais šv. Kazimiero 500 metų mirties sukakties proga buvo sutiktas rimtai". M.

va paskutiniu momentu tai uždraudė. Buvo pasitenkinta prekyba rubliais, aukso ir doleriais. Susitikimas yra laikomas nepavykusiu".

Bonoje leidžiamas laikraštis "Die Welt" 1984 m. lapkričio 24 d. laidoje recenzavo Viktoro Pivono šiais metais Frankfurte išleista knyga "Der Himmel Des Humoristen". Tai yra trečiasis šio lietuvių kilmės rašytojo romanai, kuriame "Viktoras Pivonas laesst die litauische Heimat hinter sich". Pirmajame jo romane, išleistame 1976 m. "Das Ende der Suche nach dem Verlorenen Samovar", buvo Rytų išmintimi paremtas humoras. Knyga "Humoristo Dangus" įvertinta teigiamai.

J. B.

Pianino technikas A. BRICKUS

gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti juos perkant arba parduodant.

Skambinti 762-6128 Toronte.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A7 (prieš Lietuvos Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Teisėjas kunigų seminarijoje

"LKB kronikos" 64 numeris apie aukštojo Lietuvos teismo teisėjo Misiūno apsilankymą Kauno kunigų seminarijoje

Kaunas. 1984 m. balandžio 3 d. 17 val. su paskaita į Kauno kunigų seminariją atvyko aukščiausiojo Lietuvos teismo pirmininkas MISIŪNAS. Kartu su juo į seminariją atvyko ir Petro ANILIONIO įstaigos atstovas. Pastarasis nuolatos lanko seminariją kartu su atvykstantčiais į ją lektoriams.

Auščiausiojo teismo pirmininkas MISIŪNAS savo paskaitoje aiškino klierikams apie teismo struktūrą, jo darbą, visų piliečių lygiateisiškumą ir panašiai. MISIŪNAS pripažino, kad praėityje teismas yra klydęs, bet dabartiniu metu, jo įsitikinimu, klaidos ištaisytos ir dirbama pagal aukščiausio teisingumo principus.

Paskaita truko maždaug 40 minučių. Po jos, kaip paprastai, pasipylė eilė klausimų: "Jūs kalbate apie teisingumą, lygįbę, laisvę, bet konstitucijoje nėra straipsnio, kuris gintų religinių organizacijų, susirinkimų, religinio žodžio ir religinės spaudos laisvę, tad kokia gali būti lygįbę, kaip suprasti tokį teisingumą?" Atsakydamas į šį klausimą, MISIŪNAS aiškino, kad nors konstitucijoje ir nėra straipsnio apie klausimą iškeltas teises, bet tai apgina kiti netiesioginiai konstitucijos straipsniai.

Pagal MISIŪNĄ, tokie įstatymai yra kituose dokumentuose, bet konkrečiai kokiuose dokumentuose yra jo minimi straipsniai, ginantys religinių organizacijų, susirinkimų ir religinės spaudos laisvę, teismo pirmininkas taip ir nenurodė.

Į klausimą, kodėl dvasininkai ir bažnyčios tarnautojai apmokestinami 2-3 kartus ir daugiau nei visos kitos įstaigos, MISIŪNAS neatsakė, teisingai, jog apie tokius dalykus nieko nežino.

Tarėsi veiksniai Čikagoje

VLIko seimo metu Čikagoje, 1984 m. gruodžio 1 d., 8.30 v.r., PLB būstinėje įvyko pozityvus pasitarimas, kuriame dalyvavo: VLIko atstovai — dr. K. Bobelis, Vl. Šoliūnas, adv. E. Armnienė, D. Blinstrubas, inž. L. Grinius; PLB nariai — dr. T. Remeikis, M. Drunga, B. Jasaitienė, S. Jokūbauskas, R. Dirvionis ir Kanados Lietuvių Bendruomenės valdybos pirm. adv. A. Pacevičius.

Pradėdamas šį pasitarimą, dr. K. Bobelis pabrėžė, kad tai ne formalus posėdis, o pasitarimas skirtas aptarti 1985 m. gegužės mėn. Otavoje, Kanadoje, įvyksiančią žmogaus teisių pažaidimo konferencijai (išplaukiančiai iš Helsinkio akto), ir 1985 m. siūlomą veiksmų konferenciją.

Po diskusijų, dr. T. Remeikis pasiūlius, buvo sudaryta komisija iš inž. L. Griniaus, adv. A. Pacevičiaus ar jo atstovės Joanos Lasienės, ir PLB atstovo (minėtas buvo p. Gečys, tačiau jis turi dar būti patvirtintas PLB valdybos). Komisija susirinktu Vašingtone. Ji įpareigota paruošti konkretų projektą miniems renginiams. Projektas turėtų būti paruoštas ne vėliau sausio 15 d. ir pateiktas atitinkamoms valdyboms patvirtinti.

Tą pačią dieną, 12.30 v.p.p., įvyko antrasis platesnio pobūdžio pasitarimas, kuriame be anksčiau minėtų atstovų dalyvavo: ALTos valdybos nariai — T. Blinstrubas, P. Bučas, dr. J. Valaitis, M. Pranevičius, G. Lazauskas ir vėliau atvykę VLIko valdybos nariai — dr. D. Krivickas, dr. K. Jurgėla, dr. J. Stiklorius, JAV LB valdybos pirm. dr. A. Butkus. Šiame pasitarime buvo svarstoma Lietuvių teisėms ginti komiteto veikla. Nutarta šio komiteto veiklą sustiprinti. Lietuvių teisėms ginti komitetas yra remiamas visu veiksmų, ir visuomenė prašoma jo netaisyti su "Americans For Due Process" ir jos vedama akcija. Buvo sutarta, kad JAV Lietuvių Bendruomenė ir ALTA koordinuos Lietuvių teisėms ginti komiteto veiklą bei paruos atitinkamą atsisaukimą į lietuvių visuomenę, kurį visi veiksniai bendrai paskelbtų. VLIKas sutiko paruošti projektą JAV valstybės sekretoriui Shultzui, apibūdinantį Lietuvos ir lietuvių padėtį vokiečių nacių okupacijos metu ir dabar iš tos okupacijos išplaukiančius kaltinimus. Šis pareiškimas irgi bus pateiktas visu veiksmų valdyboms apsvaryti bei pasirašyti. Lietuvių visuomenė prašoma visas aukas

Užklaustas, kodėl neleidžiama išleisti religinės literatūros, MISIŪNAS aiškino, jog klausimas yra neteisingas. Religinės literatūros, pagal MISIŪNĄ, išspausdinama labai daug. Kaip pavyzdį nurodė "Katalikų kalendorių-žinyną". Po tokio MISIŪNO atsakymo, visiems gerai žinant, kad "Kalendoriaus" tiražas minimalus ir pats "Kalendorius" skiriamas tik kunigams, o religinių knygų tikintiesiems visiškai neišleidžiama, nuaidėjo apmaudus juokas.

Paskaitoje buvo paklausta, kodėl neleidžiama statyti naujų bažnyčių, kryžių, seniau pastatyti ir dabar tebestatomi kryžiai griaujami, nemaža dalis bažnyčių yra uždarytos, paverstos sandėliais ir visiškai apleistos, kiuriais stogais ir niekam neleidžiama jų remontuoti, MISIŪNAS pareiškė, kad į šį klausimą gali atsakyti su juo atvykęs RRT įstaigos atstovas, bet ir šis nieko konkretaus nepaaiškino.

Buvo paprašyta plačiau pakomentuoti kun. A. SVARINSKO teismą. Vengdamas tiesaus atsakymo, MISIŪNAS pareiškė tik savo nuomonę, kad, jei jis būtų galėjęs, tai kun. A. SVARINSKĄ jau seniai būtų suėmęs, jo žodžiais, mažiau būtų prasikaltes ir mažiau būtų gavęs lagerio.

Kai MISIŪNAS pareiškė, kad į teismą galėjo jėiti visi, kas tik norėjo, auditorijoje nuaidėjo audringas nepritarmos juokas, neišilaikė nenusiųjuokės ir pats teismo pirmininkas MISIŪNAS, ir RRT įstaigos atstovas.

Per visą klausimų-atsakymų laiką MISIŪNAS buvo susineriavęs, nepatenkintas, neretai į klausimus siūlė atsakyti savo palydovui, bet ir šis nieko konkretaus neįstengdavo pasakyti.

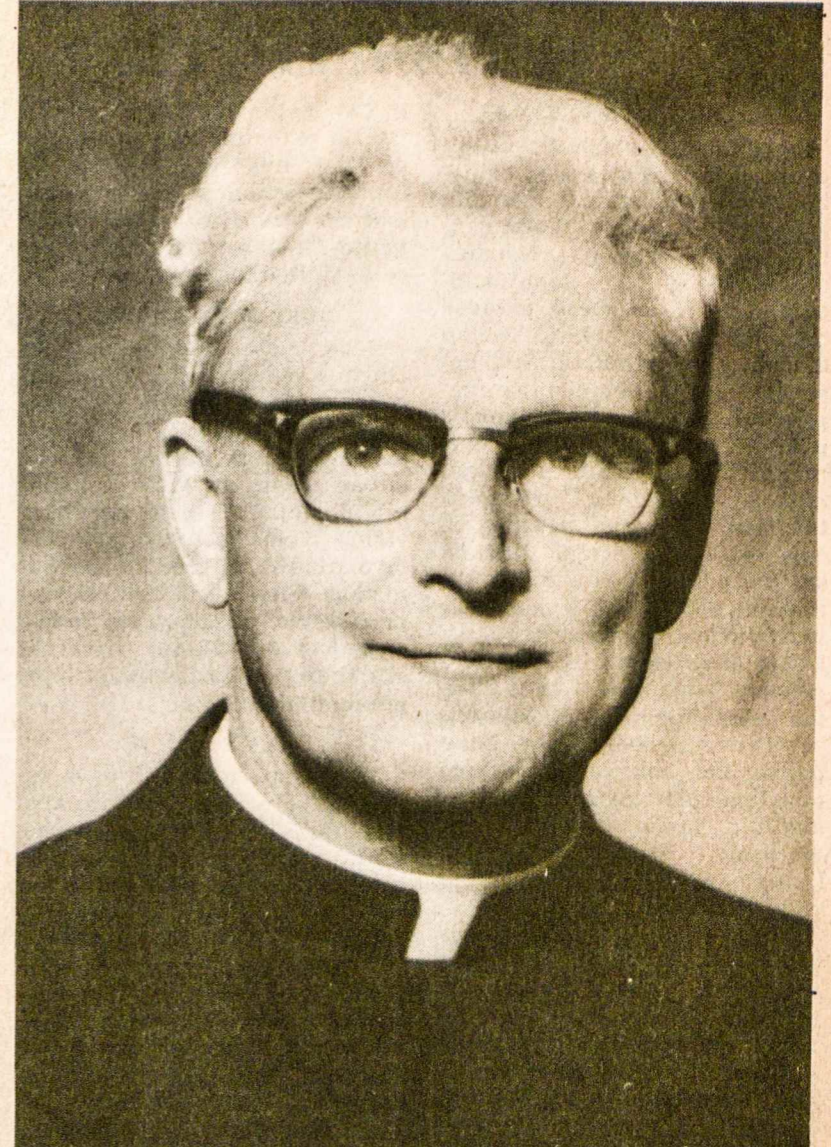
Lietuvių teisėms ginti komiteto veiklai siūsti šiuo adresu:

Lietuvių teisėms ginti fondas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636, USA.

Inž. L. Grinius pateikė 1985 m. liepos 23-31 d.d. Baltiečių pasaulinės santalkos ruošiamą viešą Sov. Sąjungos teismą Kopenhagoje ir "Taikos ir laisvės" ekskursiją Baltijos jūra. Pasitarimo dalyviai principu šiam projektui pritarė, tačiau galutinis sprendimas dėl bendro veiksmų, dalyvavimo bus padarytas PLB, ALTA, JAV LB ir KLB gavus šiuo reikalu platesnę informaciją. Inž. L. Grinius pristatė reikalingą informaciją medžiaga artimiausioje ateityje. VLIKas, būdamas Baltiečių pasaulinės santalkos narys, jau yra šiam projektui užsiangažavęs ir nuo 1984 m. vasario mėn. aktyviai dalyvauja paruošiamuose darbuose. PLB jau 1978 m. buvo susitarusi su VLIko valdyba dalyvauti BPS lietuvių delegacijoje, bet iki šiol savo atstovo dar nėra paskyruši. Tikimės, kad šį klausimą greitai pavyks išspręsti.

Šie pasitarimai buvo draugiški, nuoširdūs, su pasireiškusienu noru bendradarbiauti.

(ELTA)

Winnipegio lietuvių šv. Kazimiero parapijos steigėjas, šventovės statytojas ir klebonas kunigas JUSTINAS BERTAŠIUS pakeltas prelatu drauge su trimis kitais Winnipegio arkivyskupijos kunigais. Įvilktuves — 1985.III.3 bus 1985 m. kovo 3 d.

"Jaučiuosi lietuvaite"

Kanadoje gimusios Sofijos Stankės-Stankevičiūtės pareiškimai prancūziškam žurnalui

Žurnalas "Marie-Pier" Montrealyje 1984 m. 46 nr. išspausdino pasikalbėjimą su Sofija Stanke-Stankevičiūte. Ji darbuojasi CKLM radijo stotyje savaitgaliais ir kitose radijo stotyse, yra išleidusini porą muzikinių plokštelių, reiškiasi kaip žurnalistė ir aktorė. Labiausiai domisi vaidyba filmuose ir tikisi rasti galimybių toje srityje plačiau pasireikšti. Nesvetima jai ir politika — studijuoja Montreolio universitete politinius mokslus. Moka prancūzų, anglų, ispanų ir lietuvių kalbas. "Lietuvių kalba yra mano tėvo kalba. Mano tėvas yra lietuvių kilmės ir dar kalba gimtąja savo kalba. Esu vienintelė šeimoje ja besidominti. Lietuvių kalba yra artima rusų bei lenkų kalboms ir nėra lengva. Kai nueinu pas savo senelę, kalbu su ja visuomet lietuviškai. Tai kalba, kurią aš mėgstu. Jau-

čiuosi lietuvaite" — pareiškė Sofija.

Apie lietuves moteris ji taip kalbėjo: "Lietuvės moteris turėjo labai sunkų gyvenimą per II pasaulinį karą. Tai labai tvirtu sudėjimo moters, didelės, blondinės, dailiais skruostais... kaip aš! Tai labai darbingos moters, mėgstančios judrumą bei gyvenimą. Lietuvis iš viso yra socialaus, džiugaus gyvenimo mėgėjas. Išties valandas jis gali sėdėti prie stalo, kalbėti ir juoktis. Ir aš jaučiuosi tokia pat, kaip jie. Pavardė Stanke ja santrumpa iš originalinės pavardės Stankevičius".

Ilgame pasikalbėjime ji papasakojo apie savo sėkmes ir nesėkmes, bandant savo talentus įvairiose srityse. Prie pasikalbėjimo pridėtos dvi Sofijos nuotraukos ir pažymėta, kad ji yra 21 metų amžiaus. Ks.

Laiškas iš Lietuvos

MIELOJI,

Dėkoju už Jūsų laišką, rašytą 1984 m. spalio 28 d. Tik iš Jūsų sužinojau apie K. įspūdžius Lietuvoje. Jam pasakojau apsilankymą Šiluvoje, kurs buvo geresnis kaip kitais metais: vargonininkų choras giedojo Naujajio Mišias. Diena buvo skirta blaivinti kraštui. Kalbėjo kun. Kauneckas pavyzdžiais, kad gyvuliai antrą kartą neragauja alkoholio, o žmogus iki 30 stiklų ima ir nesitaiso. Po koncelebracinių Mi-

šiu 28 kunigų visi dalyviai pasidžadėjo kovoti su alkoholiu. Yra spaudoje gydytojų straipsnių prieš girtavimą. Eismo nelaimės dažniausiai įvyksta dėl išgėrusių vairuotojų, chuliganizmo nusikaltimai.

Mūsų lapkritis buvo sausas, šaltas iki — 10 c. Sniego dar nematėm. Išgirdom, kad Kauno vyskupa pakėlė arkivyskupu ir Jam pagalbininku paskyrė kun. Juožą Preikšą, Vilkaviškio dekaną. Greit sulauksim naujo vyskupo konsekracijos. Jau seniai Vilkaviškis neturi savo vyskupo; bus patenkinti save vertinantys suvalkiečiai. Išėjo Liturginis maldynas — antroji laida; gavom daugiau kaip kiti ir dar žada atspausdinti, bet visų norinčių dar nepatenkinta.

Vasarą visur buvo šv. Kazimiero 500 metų jubiliejaus minėjimai — ne visur taip iškilmingai, kaip Vilniuje, bet pagal savo išgales. Mes buvom VI.29 šv. Petro ir Povilo atlaiduose. Kitur kunigai koncelebravo, nes kitiems reikėjo namuose švesti privalomą šventę.

Su vaidinimais, gyvais pavieklais atvaizdavo šv. Kazimiero dorybes keturiose vietose Lietuvoje, statė paminklus šventorijuje, kryžius. Mes matom ir gridim televizijoje dažniausiai eisenas, protestus ir streikus kitose vietose, o savo žemę įpjauna, veža derlių dirba fabrikuose kaip visada buvo ir bus. Naujo neišėjo ar negavau literatūros pasauly — neturiu ko skaityti, o reikia šviestis, kad nesuplytym savyje. Darbo užtenka kasdieninio, nepadeda jaunimas — jiems rūpi važinėjimai, išsiblaškimai, nes tuščios galvos. Jūsų X. Y.

LISABONA, FATIMA, MADRIDAS, JERUZALĖ, BETLIEJUS, NAZARETAS, GALILĖJA, ROMA, VATIKANAS

KELIONĖ Į ŠVENTĄJĄ ŽEMĘ

1985 m. gegužės 5 — gegužės 24

globojama Katalikų informacijos centro rengiama **GIDEONO KELIONIŲ AGENTŪROS** 923-7337

Kaina — \$3,495.00 (kanadiškais) padengia:

- Kelionę lėktuvu iš Toronto ir atgal
- Pervizimus iš aerodromų į viešbučius ir atgal
- Kambarius geruose viešbučiuose ir maistą
- Įžymybių apžiūrėjimą bei išvykas. Angliškai kalbančių vadovų paslaugas. Aerodromų ir vizos mokesčius.

Labai įdomi kelionė su kunigu Tomu Dove

Smulkesnių informacijų gausite užpildę ir atsuntę šią atkarpą: GIDEONO TRAVEL AGENCY, 60 St. Clair Ave. East Toronto, Ont. M4T 1N5

Vardas, pavardė ..... Tel.....

Adresas .....

PAVERGTOJE TĒVYNĒJE

PAKINKTAI IR VEŽIMAI

Jų problemas atskleidžia Klaidės rajono žemės ūkio valdybos vyr. zootechnikas J. Freigofo atsiųstas laiškas „Valstiečių laikraščio“ redakcijai, išspausdintas 1984 m. 103 nr. Jame skundžiamasi: „Šiuo metu ūkiuose dar yra nemaža arkliai. Tačiau trūksta gerų pakinktų. Štai neseniai atvežė žemaičiams neįprastus su mediniais lankais pakinktus. Su tokiais pas mus niekas dorai arkliai pakinkyti nemoka. Pakauštyti žirgelius taip pat nėra kuo: pasagos visoje respublikoje tapo didžiausiu deficitu. O kokie dabar gaminami vežimai? Tik metalo ir varžtų krūva! Sunkūs, nepraktiški. Nejaug respublikoje nebėra meistrų, kurie galėtų tuos daiktus gerai padaryti? Stebėtis verčia nevykęs pakinktų paskirstymas, kai aukštaisams skirti pavalkai, pritaikyti jiems su mediniu lanku, atsiduria žemaitijoje. Aukštaitijoje arklius mokėdavo pakinkyti net ir didesni vaikai. Į J. Freigofo skundą atsiliepiama „VL“ korespondentas V. Kvedaras, prisimindamas jo vėlyvą valstybiname Vilniaus žirgyne, kuri pradžios ilgokai negalėjo sulaukti susirinkę žiūrovai. Vėliau paaiškėjo, kad išsikinkė žirgai, turėję vežti sporto šventės šauklis. Išsikinkė, nes su trūko gražūs nupirkti pakinktai. Varžybų proga buvo surengta pakinktų ir vežimų paroda. Akys raibo nuo gražiai pagamintų pleškių, apinasrių, vadžių, balnelių, pasagų, pasagvinių, įvairių vežimų. Arklininkystės žinovai vengė to parodos kampo, kuriame buvo sutelkti „Zuvėdros“ ir „Šilo“ imonių dirbiniai. Juos labiau viliojo kiti dirbiniai, pačių žemdirbių rankomis pasiūdinti bei nukaldinti. Juos visi čipinėjo, negalėdami jais atsidžiaugti ir atsigrožėti. „Zuvėdros“ ir „Šilo“ dirbiniai susilaukė aštrių priekaištų. Apinasriai neatitinka senolių naudoti, netvirti, pleškes dirželiai plonučiai, jos šoninis žiedas turėtų būti ne apvalus, o trapezijos formos. Be to, pleškės ir apinasriai siūti plonais siūlais.

NETURI PAKLAUSOS

Aštriai buvo kritikuojami „Zuvėdros“ ir „Šilo“ balneliai, nes jie per siauri, netinkantys stambesniems arkliai. Liūdniausi reikalai su pasagomis. Mat jos dėl vienodos išmieros ne kiekvienam darbiniam arkliai tinkančios. Pasagvinės turėtų būti geresnio metalo, įvairesnių numerių. Vežimų ratai padaryti iš netinkamo medžio, kartais turintys net kibankinius stipinuos. Vežimuose yra projektuotojų padarytų klaidų, darbas atliktas tartum atžagariomis randoomis. Nenuostabu, kad „Zuvėdros“ ir „Šilo“ dirbiniai neturi paklausos. Jei kas juos nusiperka, turi pats perdirbti arba pertvarkyti. Pasak V. Kvedaro, tai gerai žino „Šilo“ ir „Zuvėdros“ imonių meistras. Jiems buvo nesmaigu toje parodoje. Žino ir vietinės pramonės specialistai. Abi pusės ne kartą tarėsi dėl dirbinių kokybės pagerinimo, didesnio jų pasirinkimo, bet kalbos

ir liko kalbomis. Esą vadovaujamas principu, kad žemdirbys vis tiek bus priverstas pirkti tai, kas siūloma. Teisinamasi, kad technologiniai pakeitimai, naujų dirbinių įsisavinimas pareikalautų daug laiko.

BOKŠTO LAIKRODIS

Ilgus metus tyloje Vytauto Didžiojo muziejaus bokšto laikrodžio varpas. Tas muziejus pokaryje buvo pavadintas Istorijos muziejumi. Bokšto laikrodį dabar atnaujino M. K. Čiurlionio muziejaus dail. T. Koronkevičius. Nemažai trūso pareikalavo didelis laikrodžio mechanizmas. Vien tik laikrodžio varpas sveria pusketvirtos tonos, o jį kas pusvalandį priverčia skambėti penkiasdešimties kilogramų plaktukas.

MUGĖ KAUNE

Kauno sporto halėje buvo surengta keturias dienas trukusi audinių, drabužių, trikotažo, kailių, galanterijos ir avalynės mugė. Rudens ir žiemos sezonui skirtus gaminius atsiuntė 24 įmonės. Didelę paklausą turėjo „Raudonojo spalio“ ir P. Eidekevičiaus gamybinio susivienijimo žieminė avalynė, K. Giedrio susivienijimo kailiniai drabužiai, Telšių „Masčio“ vyriški marškiniai iš trikotažinio velveto, Vilkaviškio siuvimo fabriko džinsinės kelnės.

TALONAI BENZINUI

Prienuose gyvenantis L. Levanauškas „Komjaunimo tiesos“ 1984 m. spalio 31 d. laidoje skundžiasi redakcijai, kad paskutiniu metu individualių transporto priemonių savininkams labai sunku nusipirkti benzino A-76 talonų. Iš jo skundo paaiškėja, kad privačių automobilių savininkai degalinėmis vadinamos benzino stotelėse jo negali pirkti už pinigų. Reikia duoti iš anksto nusipirktą taloną, matyt, nustatant ne tik kainą, bet ir benzino kiekį. Atrodo, nepasitikima benzino pardavėjais, nes dalis rublių ar kapeikų gali nubyrėti į jų kišenes. Į L. Levanauško skundą atsiliepi Lietuvos naftos gaminių komiteto pirmininko pavaduotojas A. Velička: „Kai kuriuose respublikos rajonuose, tarp jų ir Prienu, iš tikrųjų buvo susidaręs minėtų benzino talonų stygius. Taip atsitiko todėl, kad mūsų respublika negavo viso užplaukinto A-76 benzino talonų skaičiaus. Stengdamasis ištaisyti tokią padėtį, komitetas į daugelį degalinių pasiuntė kilnojamas benzino užpylimo stotis. Jose individualių transporto priemonių savininkai galėjo įsigyti benzino už grynus pinigus...“ Pasak A. Veličkos, problema jau išspręsta, nes benzino A-76 talonų pavyko gauti iš Moldavijos ir Uzbekijos. Toks biurokratizmas yra juokingas laisvoje šalyse gyvenantiems automobilių ir net didžiųjų sunkvežimių savininkams, kurie benzino gali gauti bet kurioje degalinėje ne tik už pinigų, bet ir kredito kortele. Net ir važiuojant iš vienos valstybės į kitą, nereikia komunistinių biurokratų sugalvotų talonų.

V. Kst.

Dalis Lietuvių dailiojo meno instituto Dobužinskio parodos lankytojų Čikagoje. Čiurlionio galerijoje. Jaunimo centre. Paroda veiks do savaitgalius — lapkričio 23, 24, 25, 30 ir gruodžio 1 ir 2 dienomis Nuotr. J. Tamaličiūtė

HAMILTON ONT

METINIS LIETUVIŲ PENŠININKŲ KLUBO narių susirinkimas įvyko Jaunimo centre 1984 m. gruodžio 6 d. Dalyvavo 39 nariai ir 4 svečiai. Susirinkimą pradėjo valdybos pirm. K. Mikšys, pakviestas atstojimu pagerbti 1984 m. mirusius 4 klubo narius. Pirmininkauti buvo pakviestas P. Sakalas, sekretoriauti A. Mingela. Mandatų komisijon pakviesti J. Liaugminas, P. Latauskas ir P. Šleimys.

Pranešimuose pirm. K. Mikšys paminėjo, kad dalyvauta Toronte pensininkų namų „Vilnius Manor“ atidaryme, Elzės Jankutės pagerbime, o svarbiausia sekmingai atliktas klubo veiklos 10 metų minėjimas ir „Rambyno“ namų atidarymas bei pašventinimas. Iš d. Jankūnas pranešė, kad klubas turi srausuose 124 narius, o sumokėję nario mokestį už 1983 m. — 85 asmenys, 1984 m. — 72 nariai. Per metus turėta pajamų \$1,535, išlaidų — \$1,464. Atskirai kasoje yra dainos vieneto ir „Sietyno“ sumos. Bendra suma — \$6,583. Iš d. Mikšys buvo pranešęs atskirą finansinį „Rambyno“ pranešimą, bet susirinkimas jo nepagirdavo ir liko neskaitytas. Pranešė tik, kad visi 50 butų „Rambyne“ yra išnuomoti ir jau vienas asmuo užsirašęs į eilę buto laukti.

Apie iš „New Horizon“ gautų pinigų atsisakymą pranešė A. Garkūnas. Iš gauti \$10,247 jau išleista \$7,743 įvairiems baldams ir reikmenim „Rambyne“. Liko izde \$2,504, už kuriuos numatyta įsigyti knygom spintas ir kitas reikmenis. B. Pakalniškis — išvykų vadovas pranešė, kad buvo surengtos autobus 9 išvykos. Revizijos komisijos akta perskaitė P. Sakalas. Viskas rasta tvarkoje.

Daugiausia laiko pareikalavo valdybos rinkimai, nes nesudarė 10 kandidatų šiom pareigom. Nutarus sumažinti valdybos narių skaičių iki, vargais negalais buvo išrinkti iš 8 kandidatų šios sudėties valdyba: L. Klevas, K. Mikšys, A. Mingela, P. Navickas, K. Jurgelys, A. Mačiulaitienė, O. Cholodovska. Revizijos komisijon išrinkta — P. Sakalas, M. Kvedariene, J. Mazulaitis.

Per klausimus ir diskusijas daugiausia priekaištų teko „Rambyno“ namų klausimui, nuo kurio pensininkų klubo nariai nori atsirišoti, nors pats projektas buvo klubo valdybos su tolaikiniu pirmininku P. Enskaičiu sumanytas ir pradėtas vykdyti. Taipgi buvo keltas įstatų klausimas: klubo įstatai priimti prieš 10 metų, kai buvo nedaug narių, bet dabar kai yra per 100 narių ir sąlygos pasikeitusias, reikėtų įstatus pritaikyti dabartiniams laikui. Platesni įstatų keitimo klausimu diskusijų nebuvo ir galbūt ateityje vėl iškils per kitus susirinkimus. Stasys Dalis

ADVENTINĖS REKOLEKCIJOS įvyko 1984 m. gruodžio 14, 15 ir 16 dienomis. Jose gausiai dalyvavo parapijiečiai. Pamokslus sakė kun. Pr. Gaida. Sekmadienį su Sumos buvo surengtos sutiktuvės knygos „Nemarus mirtingasis“ — monografijos apie žymųjį Lietuvos kankinį ir išpažinėją arkivyskupą Teofilijū Matulionį Jaunimo centro salėje. Ta proga buvo parodyta apie 100 skaidrių, vaizduojančių minėto arkivyskupo gyvenimą, talkinant su savo aparatūra J. Miltenijū. Daugelis įsigijo tą leidinį pagipinta kaina ir gavo autorias įraš. Leidinį dar galima gauti AV parapijos spaudos kioske sekmdieniais. K.

MIESTO BIBLIOTEKA yra nupirkusi daug naujų lietuviškų knygų bei leidinių. Bibliotekos vadovybė nusiskundžia, kad lietuvių nelabai tas knygas skaito. Ten dirbanti E. Repytė sako, jei mūsikiškai bibliotekoj savo skyrium nesidomės, tai bibliotekos vadovybė gali tą skyrį uždaryti, kaip jau yra padarius su kai kurių kitų tautybių skyriais.

PARAPIJOS CHORAS gruodžio 13 d. turėjo savo prieškalėdinį pasivaišinimą. Choristai po repetiocijos susėdė su savo chorvede D. Deksnyte-Powell prie vaišių

stalo pasikeitė dovanomis ir išreikšė vieni kitiems švenčių linkėjimus. A. Paulius paskaitė linksmy kupletų, o choristai susibūrę padainavo. Į vaishes buvo atvykęs K. Deksnys, Hamiltonone įvykusių Kanados lietuvių dienų komiteto pirm., padėkoti mūsų choristams už jų didelį įnašą, ruošiant Kanados lietuvių dienas. Choro v-bos pirmininku yra J. Kristolaitis.

„LAIMĖS RATO“ vakaras, kurį visada prieš Kalėdas rengia medžiotojų-žūklautojų klubas, įvyko gruodžio 22, šeštadienį, par. salėje. Lošėjų ir stebėtojų buvo priėjus pilna salė. Kai kurie jų išsinesė į namus šventėms nemažai įvairių laimikių.

VYSK. VALANČIAUS MOKYKLA gruodžio 23, sekmdienį, turėjo savo tradicinę mokyklos eglutę su vaidinimu, dainom ir deklamacijom. Kalėdų senelis apdovanojo vaikus dovanėlėmis ir saldumynais. Gruodžio 16 d. mokykla atliko programą „Gintarinų aidų“ radijo valandėlėje.

DLK ALGIRDO KUOPOS ŠAULAI ir šiemet surengė bendras Kūčias. Gruodžio 24 d. vakarą Jaunimo c. salėje nemažas būrelis tautiečių bendrai lauzė plotkles, valgė Kūčių patiekalus ir dailijos švenčių pašnekesiu. Bendrų Kūčių dalyvių skaičius kasmet vis didėja.

ŠVENTĖS LIGONINĖSE praleido: Ant. Kaupšėdas, K. Kvedaras, K. Stankienė, Br. Milasius, Vl. Stabingis, A. Pinkevičius, M. Bilevičiūnė, O. Kybartienė, O. Kučionienė. Juos aplankė par. klebonas kun. J. Liauba, mokslieiviai ateitininkai ir artimieji.

A. a. MYKOLAS TRUMPICKAS gruodžio 22 d. buvo palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje. Palikė liūdinčius, jau šeimas sukūrusius du sūnus — Joną ir Rimutį ir dukrą Marytę. Velionis buvo našlys, žmonės metų palaidojęs savo žmoną „Stelco“ pensininkas. Visą laiką gyveno Hamiltone ir čia užaugino gražiai lietuviškai kalbančius savo vaikus. Visą amžių buvo aistringas medžiotojas ir žūklautojas, priklausė Giedraičio klubui ir buvo dažnai renkamas į klubo valdybą. Mirė širdies priepuolio išiktas, išgyvenęs 74 metus. Kileš nuo Šimonių, Panevėžio aps. Užaugęs ūkininkų šeimoje ir kariuomenę atitarnavęs ryšininku, vertėsi šaltkalvio amatu. Iš Lietuvos buvo pasitraukęs 1944 m. rudenį. Į Kanadą atvyko 1947 m. su pirmuoju miškakirčių transportu. Laidotuvių apeigas atliko kitas šimoniškis — kun. L. Januškas, OFM.

E. BR. ŠUOPIAI mėnesiu išskrido į Kaliforniją, kur San Francisco mieste gyvena ir ten turi geras tarnybas jų dvi vyresniosios dukterys.

VIDA STANKUTĖ grįžo iš Dalas, Teksas valstijoj, ten įvyku-

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Vytautas Žagarskas, 32 metų amžiaus, žuvo automobilio nelaimėje Klivlande. Velionis dirbo Klivlando policijos departamente, žuvo blogame ore važiuodamas į darbą. Buvo „Grandinėlis“ narys, skautas, aktyvus jaunimo organizacijų veikėjas. Palaidotas iš Dievo Motinos parapijos šventovės lapkričio 14 d. Visų sielų kapinėse. Atsisveikinime ir laidotuvsė dalyvavo daug jaunosios kartos bičiulių, karstą nešė policininkai, garbės sargyba sudarė 50 policininkų dalinys.

Niuorko lietuvių gydytojų draugijos suvažiavimas įvyko spalio 28 d. Kultūros židinyje. Jame aptarta senosios valdybos veikla, išrinkta nauja valdyba, kurią dabar sudaro: pirm. dr. V. Avizonis, vicepirm. dr. R. Šniaps, sekr. dr. K. Paprockaitė-Smitienė, izd. dr. L. Giedraitienė, narys dr. B. Jankauskas; revizijos komisija — dr. A. Geldnerienė ir dr. M. Zemaitienė. Pobūvyje pagerbtas dr. V. Avizonis ir jo žmona, švenčiantis aukštinę vedybų sukaktį.

Derliaus nuėmimo šventė 1984 m. lapkričio 11 d. Tautiniuose lietuvių namuose surengė Lietuvių moterų federacijos Čikagos klubo valdyba, vadovaujama pirm. Jolantos Kerelienės. Apie lietuvišką derliaus šventę kalbėjo programos vadovė Vilija Kerelytė. Pasistiprinus gausiomis rudens gėrybėmis, Lemonto tautinių šokių grupė „Spindulys“ su savo vadove Rasa Solūnaitė atnešė derliaus užbaigtųjų vainiką ir įteikė pirm. J. Kerelienėi. Po to „Spindulys“ paršoko tris tautinius šokius. Liaudies bei lietuvių kompozitorių dainomis ir duetais programon įsijungė solistės — Praurimė Ragienė ir Genovaitė Mažeikienė, akompanuojamos pianisto Manigirdo Motekaičio.

AL'Tos pranešimu, valdžios įstaigos Vašingtone 1985 m. sausio mėnesį turės padaryti labai svarbų sprendimą, liečiantį OSI bylose nuteistų lietuvių, latvių ir estų grąžinimą į gimtąsias šalis, kai iš jų atimama JAV pilietybė. Sprendimas nėra lengvas, nes besikeičiančios JAV vyriausybės lig šiol nėra pripažinusi šios priverstinio „Baltijos“ respublikų įjungimo Sovietų Sąjungon. JAV pilietybes praradusių asmenų grąžinimas praktiškai reikštų to įjungimo pripažinimą. Be to, sugrąžintų lietuvių, latvių ir estų ten lauktų mirtis arba ilgi metai darbo stovyklose. AL'Ta skatina lietuvius siųsti protesto laiškus ir telegramas JAV valstybės sekr. G. P. Shultzui, Department of State, 2201 C Street N.W., Washington, D. C. 20520. Tekstai laiškam ir telegramoms gaunami centrinėje AL'Tos būstinėje, 2606 W. 63rd St. Chicago, IL 60629. 1984 m. lapkričio 9 d. Bostone buvo pradėta OSI byla prieš Norwode gyvenantį Motiejū Katinauską. Jis kaltinamas dalyvavimu XII-jame savisaugos batalione II D. karo metais. Tai jau šeštoji byla prieš lietuvius su tokia kaltinimu. Iš viso OSI dabar yra pradėjusi 14 bylų prieš lietuvius.

St. Catharines, Ont.
NAUJA APYLINKĖS VALDYBA gruodžio 16 d. patvirtinta visuotinio susirinkimo sekandios suties: Petras Balsas — pirmininkas, Jadvyga Labuckienė — vicepirmininkė, Pranas Gabrėnas — izdininkas, Steponas Šetkus — visuomeniniam reikalams, Petras Baronas — valdybos narys. Susirinkimui pirmininkavęs Jonas Dainora susirinkimo vardu padėkojo buvusiai valdybai už labai gražią ir sėkmingą veiklą, o Adolfui Šetkui, buvusiam pirmininkui, padėkojo už nepaliktą visos eilės metų darbą siekiant pavergtos tėvynės laisvės. Kor.

Argentina

Argentinos lietuvių centro atstovai 1984 m. spalio 15 d. buvo rodomi Buenos Aires XIII-jo kanalo televizijos stoties programoje „El Espejo“ („Veidrodis“). B. Daratėnienė žiūrovus supažindino su lietuviškais valgiais ir tradicijomis. K. Katienė ir dr. B. Rukšėnaitė kalbėjo apie gintarą, tautinius drabužius, lietuviškus kryžius, aklas advokatas dr. E. Cupaila — apie savo gyvenimą ir mokslą akliams skirto rašto sistemoje. A. Miciūdas pareiškė savo nuomonę politiniams Argentinos klausimais. Su lietuvių atvykimu Argentinon ir jų įsikūrimu V. Lugano rajone, kur dabar yra Lietuvių centras, supažindino jo veteranai Ona ir Antanas Kairiai. Pokalbyje taipgi dalyvavo jų dukra Elzė ir dvi vaikaišės. Televizijos transliacija iš Lietuvių centro buvo pradėta „Inkaro“ atliktu tautiniu šoku, užbaigta grupe jaunimo, pasipuošusio tautiniais drabužiais. Transliacijos proga buvo surengta gintaro dirbinių, tautinių drabužių ir lietuviškų kryžių parodėlė Lietuvių centro raštineje.

Susivienijomo lietuvių Argentinėje kultūros komisija savo patalpose Buenos Aires 1984 m. spalio 28 d. surengė pokalbį „Kalėdos pagal lietuvių papročius ir tradicijas“. Paskaitininkais buvo pakviesti inž. Algimantas Rastauskas ir Marytė Matulaitytė-Kuncienė. Jis yra gimęs Lietuvoje, Argentinon atvykęs prieš 36

LORETA STANKUTĖ, Jono ir Mildos Stankų dukrė, 1984 m. pavasarį baigusi Toronto universitete komercinius mokslus bakalaure laipsniu (Bachelor of Commerce), Ont., davėvavusi „Sirvintos“ skautų tautybės grupę, tautinių šokių grupę „Gyvataras“ ir mergaičių chore „Aidas“

sio farmacininkų suvažiavimo.

JUOZAS BLEKAITIS atšventė savo 75-tąjį gimtadienį sūnų, mairių, vaikiečių, giminių ir bičiulių tarpe. Savo pusbrolio pasveikinti buvo atvykęs iš Roesterio ir J. Jurkus su žmona. Lietuvistinės mokyklos mokinė mazoji Karėna Blekaitė per „Gintarinų aidų“ radijo pusvalandį ta proga gražiai pasveikino savo senelį. Sukaktuvinknas yra aktyvus mūsų lietuviškojo gyvenimo dalyvis ir turi laimę dar džiaugtis gera sveikata. Hamiltoniečiai linki sukaktuvinknui dar daug gražių ir sveikatingų metų. K. M.

St. Catharines, Ont.

NAUJA APYLINKĖS VALDYBA gruodžio 16 d. patvirtinta visuotinio susirinkimo sekandios suties: Petras Balsas — pirmininkas, Jadvyga Labuckienė — vicepirmininkė, Pranas Gabrėnas — izdininkas, Steponas Šetkus — visuomeniniam reikalams, Petras Baronas — valdybos narys. Susirinkimui pirmininkavęs Jonas Dainora susirinkimo vardu padėkojo buvusiai valdybai už labai gražią ir sėkmingą veiklą, o Adolfui Šetkui, buvusiam pirmininkui, padėkojo už nepaliktą visos eilės metų darbą siekiant pavergtos tėvynės laisvės. Kor.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus darbus
(Esu „Union Gas“ atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	6%
santaupas	8%
kasdienines palūkanas už santaupas	7 1/2%
term. indėlius 1 m.	11%
term. indėlius 3 m.	11 1/2%
reg. pensijų fondo	9 1/2%
90 dienų indėlius	10%
(minimum \$5,000)	

IMAME UŽ:	
nekiln. turto pask.	11 1/2%
asmenines paskolas	13%
Nemokamas pinas cekių patarnavimas.	
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000.	
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$10,000.	

AUDRA Travel

Kviečia keliauti kartu!!!

1985 metų

KELIONĖS Į LIETUVĄ

<p>Išvyksta</p> <p>Balandžio 3</p> <p>Gegužės 8</p> <p>Gegužės 24</p> <p>Birželio 24</p> <p>Liepos 12</p> <p>Rugpjūčio 12</p> <p>Rugsėjo 3</p> <p>Spalio 4</p> <p>Gruodžio 20</p>	<p>Grįžta</p> <p>Balandžio 21</p> <p>Gegužės 22</p> <p>Birželio 2 arba birželio 9</p> <p>Liepos 10</p> <p>Liepos 29 (Dainų šventė)</p> <p>Rugpjūčio 28</p> <p>Rugsėjo 11 ar 17</p> <p>Spalio 20</p> <p>Sausio 5</p>
--	--

Kelionės į kitas pasaulio šalis

AUSTRALIJA -	gruodžio 19 - sausio 11
BRAZILIJA, ARGENTINA -	datos bus skelbiamos

Mūsų įstaigoje

- Sutvarkomi dokumentai iškvietimams.
- Tarpininkaujama suteikiant giminėms Lietuvoje labai naudingą finansinę paramą nuperkant automobilius, kooperatinius butus bei tvarkant palikimus.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas. Smulkesnes informacijas teikia

AUDRONĖ arba JURATĖ adresu:

1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4
(Priešais Lietuvių namus)

Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2159872

Opioji problema ir atsakingieji

Tešiant svarstymus apie Lietuvos gyventojų tragediją okupacijų metais

V. DOMEIKA

Daugelis skaitytojų reiškė ir teberėškia nepasitenkinimą laiškais ar pareiškimais, spausdintais "TŽ", kuriuose teigiama, kad lietuviai yra kalti žydų naikinime. Daugiausia rašoma prieš dr. Sereiką. Savo rašiniuose pastarasis nenurodo jokių konkrečių duomenų, kad lietuvis ar lietuvių grupė būtų vykdžiusi žydų naikinimo veiksmus. Jis savo išvadas remia dr. Levino ir Oleiskio straipsniais "TŽ" 1982 m. 28 nr. Dr. Sereika rašo: "Visų šituo klausimu rašiusių autorių nuomonė yra, jog mes, t.y. lietuviai, nesam kalti dėl žydų tautos žudymo Lietuvoje 1941 m. Manęs toks atsakymas napatentino ir aš labai džiaugiamasi perskaitęs dr. Levino straipsnį, išspausdintą "TŽ" 1982 m. 6 nr. Ten jis sako, kad dialogas tarp lietuvių ir žydų tautos, kaip jis iki šiol buvo vedamas (tiksliau pasakius — monologas), yra neįmanomas. Mums trūksta tyros širdies, vaikiško nekaltumo ir atvirumo, kad išdrįstumė tiesą pasakyti. Dr. Levinas ją pasako. Kodėl mes nepripažįstame, kad tai yra tiesa? Tai galėtų būti didelė pagalba visai lietuvių tautai ir pagauda taip skaudžiai nukentėjusiems žydams Lietuvoje".

Savaime suprantama, dr. Sereika turi pilną teisę reikšti savo nuomonę.

Vienišaliaiškai požiūris

"TŽ" 1981 m. 3 nr. ir 1982 m. 26-28 nr. stengiausi parodyti, jog Oleiskio ir dr. Levino straipsniai yra vienšaliaiškai, neobjektyvūs ir pateikia tik dalį buvusių įvykių vaizdo. Aš dr. Sereikos visai nepažįnojau. Iš dedamo prieš pavarde "dr." reikia suprasti, kad jis turi akademinį išsilavinimą. Tokio išsilavinimo žmogus, darydamas teigimo ar neigimo išvadas, nurodo objektyvias priežastis ir duomenis. To dr. Sereika visai nesilaiko.

Susidaro vaizdas, kad dr. Sereika ir eilė kitų sako, jog lietuviai naikino žydus, o žymi dalis lietuvių tvirtina, jog žydai pradėjo persekioti ir naikinti lietuvius. Nesimato pabaigos tokios rūšies ginčo. Reikia objektyviai kalbėti apie visą klausimą ir iš esmės svarstyti. Pagal "Encyclopaedia Britannica" duomenis per II D. karą žuvo per 60 milijonų žmonių. Tas karas buvo planuojamas ir vykdomas nesilaikant Briando-Kellogo ir kitų sutarčių. Visos to "neteisėto" karo aukos turi būti vienodai vertinamos.

O kas tą karą organizavo ir sukėlė? Niekas negiginėja, jog Stalinas ir Hitleris, sutardami užpulti Lenkiją ir pasidalinti jos ir kaimyninių valstybių teritorijomis. Jeigu nebūtų buvę tokio susitarimo, nebūtų įvykęs karas ir nebūtų buvęs liejamas nekaltų žmonių kraujas. Ar Baltijos kraštų gyventojai, įskaitant ir vietinius žydus, galėjo paveikti Staliną ir Hitlerį, kad jie nedarytų tokios sutarties? Vietiniai gyventojai nieko apie tai nežinojo. Visas paaiškėjo, kai tų kraštų keliais žygiavo okupacinės kariuomenės. Tada jau turėjo vykdyti atėjusių įsakymus.

Kiekvienas objektyvus istorikas ar teisininkas, darydamas išvadas apie buvusius įvykius, turi neužmiršti minėtų sąlygų, kurios turėjo ar galėjo turėti įtakos ryšium su prasidėjusiais genocidiniais nusikaltimais. Neatrodė, jog dr. Sereika ir kiti krepšyti į tai dėmesį.

"TŽ" 1982 m. 46 nr. dr. Sereika taip pradeda laišką: "Džiaugiuos kas tiesą pasako ir liūdžiu kas jos nenori pripažinti". Tokiu gražiu posakiu jis pradeda kalbėti apie Kalniaus straipsnį, liečiantį žydų naikinimą. Rašydamas apie Kalniaus išvadą ir cituodamas pastarojo žodžius "nors ir buvo lietuvių talkininkų nacių nežmoniškiems kėslams, bet jie visi yra krislas trijų milijonų tautos". Dr. Sereika tuoju pat atsako, jog tai netiesa. Vadinasi, dr. Sereika, mano supratimu, lengvabūdiškai, vienu savo žodžiu "netiesa" nori atimesti Kalniaus padarytas išvadas. O kodėl nepagalvojama, kad paties dr. Sereikos išvadas gali būti klaidingas? Čia dr. Sereika dar kartą mini, jog dr. Levinas parašė tiesą ir nesupranta, kodėl lietuviai nenori jos pripažinti.

Pranašai ir įstatymai

Sakoma, jog pagal Senojo Testamento pranašus yra kolektyvinė atsakomybė ir bausmė už vieno ar kelių asmenų nužudymą. Bet tada tas dėsniis turi būti taikomas ne vienai kuriai nors grupei ar tautai, bet visiem vienodai.

Taip pvz. 1936 m. vasario 4 d. Šveicarijой buvo nušautas vokiečių nacių vadas W. Gustloff. Suimtas Jugoslavijos studentas, žydų tautybės, Dovydas Frankfurter prisipažino kaltu ir aiškino, jog tai darė vien todėl, kad neapkenė rudmarškininčių nacių.

1938 m. lapkričio mėn. Paryžiuje iš Lenkijos kilęs žydų tautybės jaunuolis Grynspan penkais revolverio šūviais mirštinai sužeidė Vokietijos atstovybės tarnautoją von Rath. Suimtas Grynspan pareiškė nužudęs von Rath todėl, kad vokiečiai persekioja žydus.

1941 m. sausio viduryje Bukarešto gatvėje, Rumunijoje, buvo nušautas vokiečių kariuomenės majoras Behring. Vokiečiai naciai ir Rumunijos Gelinės gvardijos vadovybė paskelbė, jog tie žudymai buvo paruošti ir įvykdyti organizuotos žydijos ir už tai visi žydai esą atsakingi. Ryšium su tais nusikaltimais Vokietijoje ir Rumunijoje vyko žiaurūs pogromai.

Žymūs pasaulio istorijos, teisės ir kitų sričių mokslininkai paneigė tą vokiečių ir rumunų sukurtą kolektyvinės žydijos atsakomybės sąvoką ir pasmerkė vartotas keršto priemones. Kodėl? Visose Europos valstybėse žmonių gyvenimas buvo tvarkomas ne pagal pranašų dėsnius ir ne pagal vienos ar kitos tikybos nuostatus, bet pagal tose valstybėse veikiančius įstatymus. Minėtuose įstatymuose yra nurodyti veiksmai, kurių vykdymas arba leidimas vykdyti sudaro nusikaltimą (Nullum crimen sine lege).

1981 m. kovo 30 d. Amerikos ir Kanados televizijos žiūrovai matė Vašingtone vykstantį pasikėsinimą prieš JAV prezidentą R. Reaganą. Buvo kaltinamas tik atentato vykdytojas Hinckley. Teismas pripažino, jog nusikaltimo metu Hinckley dėl protoinio sutrikimo nesuprato savo veiksmo reikšmės ir jį išsteisino. Visai nekilto klausimas kaltinti Hinckley tėvus, kad jie, žinodami psichinę sūnaus būklę, leido jam vienam keliauti. Vadinasi, jei asmuo sumanė ir padarė nusikaltimą darba, tai jis vienas už tai ir atsako. Jokia kolektyvinė atsakomybė čia neegzistuoja.

Ar tai tolerancija?

"TŽ" 1984 m. 18 nr. dr. Sereika rašo: "Kai kurie lietuviai sako: 'Jau tiek daug metų praėjo nuo žydų naikinimo Lietuvoje, laikas visa tai pamiršti, nes kam gi tas padeda atverti senas žaizdas?' Ir jei kas apie tai atvirai rašo, susilaukia papeikimo. Tačiau juk tolerancija yra kiekvienos demokratinės sistemos pagrindas. Jos reikia išmokyti. Aš nemanau, kad tolerancijos principas mūsų tarpe yra tobulas. Mūsų veiksmai ir autoritai dar iki šiai dienai visus kitaip galvojančius atmeta ir pasmerkia. Jie nemato savo kaltės, kaltina vien nacius, pačius žydus, bendrą politinę padėtį ir t.t."

Jau vien iš tų eilučių matome, kokį sprendimą dr. Sereika daro. Jis nori, kad ir visi kiti žygiuotų vienšaliaiškai, klaidingai keliu. Ar tai yra tolerancija? Tai yra diktatūrinis, nacių ir bolševikų vartojamas būdas primesti kitiems savo sukurtas išvadas. Labai lengva sugalvoti ir mesti kaltinimą žmogui ar žmonių grupei, neparemiant tai tiksliais duomenimis. Kiekvieno žmogaus ar žmonių grupės veiksmas kyla ir yra siejamas su priežastimis ir norimais pasiekti tikslais. Niekas neabejoja, jog vykusių žmonių naikinimai yra tiesioginė ar net iš dalies šalutinė nacių ir bolševikų pra-

mių klube buvo surengtas minėjimas, kuriame paskaitą skaitė K. Urbšaitis iš St. Petersburgo. Meninė programa atliko sol. O. Blandytė-Jameikienė ir skaitovė G. Kodaitienė. Dalyvavo 120 asmenų. Pabaigai buvo suruoštos vaišės, kurių vyr. šeimnininke buvo dr. V. Norvaišienė, talkinama kitų. Minėjimą surengė "Aušros" šaulių kuopa, pirmininkaujama M. Vitkaus. L.Ž.

dėto karo pasekmė. Tik toje plotmėje galima svarstyti, kas yra kaltas dėl 60 milijonų nekaltai žuvusių žmonių.

Atsakomybė

Dr. Sereika sako, jog žydų naikinimas yra kriminalinis nusikaltimas. Toks pat nusikaltimas buvo žudyti baltiečius, lenkus ir kitus. Jeigu nužudomas žmogus, atsakomybė už tai, nežiūrint jo tautybės ar tikybos, tenka visiems vienodai.

1917-1918 m. rusų revoliucija į pasaulio gyvenimą įnešė masinio žmonių naikinimo principą. Buvo žudomi ne tik "buržuai" ir inteligentai, bet ir jų šeimos, įskaitant mažus vaikus. Buvo žudoma ne tik "komisarų" įsakymu, bet ir pagal asmenišką užgaidas tų asmenų, kurie savo rankose turėjo ginklą. Ar galima išaiskinti ir susekti, kas buvo ar yra kaltas už vykusias milijonines žmonių žudynes?

Yra žmonių, kurie žydų naikinimą lygina su minėta revoliucija. Esą priežastys, tikslai ir žiaurumo priemonės yra panašios.

Karo metu, Stalinui pavedus, Sov. Sąjungoj būvo suorganizuota antifašistinė žydų organizacija, kurios tikslas buvo talkinti kovoję prieš vokieškus nacius. Į tą organizaciją įsijungė žymūs žydų rašytojai, kaip pvz. Erenburgas, Grosmanas ir kiti. Būdamas karo korespondentu, Erenburgas ir kiti rinko žinias apie vokiečių vykdytas žmonių žudynes. Iš tų surinktų duomenų atsirado "Juodoji knyga". Jos įvade rašytojas Yitzak Ahrendt paliečia įdomų klausimą, būtent, kodėl vokiečiai naikino žydus? Jo nuomone, Hitleris tikėjo, kad žydai su komunistų pagalba nori užvaldyti pasaulį.

Jeruzalės apygardos teismas Izraelyje, nagrinėdamas Eichmano bylą, prieš jo išvadą, jog žydų naikinimas vyko remiantis žodiniu Hitlerio įsakymu. Bet ar vienas Hitleris ir ar viena Vokietija yra atsakingi už tas žudynes? Jeigu du asmenys A ir B sutaria ir nuėję padėga kieno nors namus, kur per tą gaisrą žūva žmogus, tai, nežiūrint kieno degtukas ir ranka uždegė tą namą, jie abu yra atsakingi už minėto žmogaus sunaikinimą. Ribbentropo ir Molotovo pasirašyta sutartis sukėlė pasaulinę gaisrą. Dėl to Vokietija ir Sov. Sąjunga turi vienodai atsakyti už to jų sukulto karo pasekmes. Svarbiausia, kad tas susitarimas įvyko Sov. Sąjungos iniciatyva ir pasiūlymu.

1939 m. pavasarį Maskvoj prasidėjo Anglijos, Prancūzijos ir Sov. Sąjungos karinių vadovybių atstovų konferencija, kuriai pirmininkavo maršalas Voršilovas. Tos konferencijos užduotis buvo rasti priemones ir būdus pasipriešinti bei sustabdyti vokiečių pasirošimą pulsti Lenkiją. Toje konferencijoje Sov. Sąjunga pareikalavo, kad jos kariniai daliniai būtų įleisti į Baltijos valstybes ir kad visos tos trys valstybės būtų atiduotos Sov. Sąjungos "globai".

Tai konferencijai tebevykstant, Berlyne rusų prekybinės atstovybės tarnautojas Astachov, Stalino pavestas, pasiūlė Vokietijos užsienio reikalų ministerijos valdininkui Schnure nepaisyti ideologinių skirtumų ir tartis prekybos bei saugos reikalais. Atitinkami rusų ir vokiečių valdininkai slaptai pradėjo tartis tuo reikalu ir susitarė.

Prisidengusi nugalėtojos skraiste, Sov. Sąjunga išvenge atsakomybės kaip karo nusikaltėlė, bet pasaulio istorijoj gavo vardą grubuoniškos pabaisyos. (Bus daugiau)

MIAMI, Florida
ŽIEMOS SEZONAS pradėtas 1984 m. gruodžio 2 d. Lietuvių klubo pirmininkė Sofija Seputienė,ėjusi tas pareigas ketverius metus, pasitraukė. Jos pareigas ėmė buvusio vicepirm. Elena Pauliukonienė, o vicepirmininko — Juozas Maurukas. Taip pat pasitraukė iš pareigų ir klubo direktoriai — pirm. Paulius Leonas, Jonas Vaičekonis ir Valentinas Saladžius.

Klubas surengė tradicines Kūčias gruodžio 24 d. ir Naujų metų sutikimą gruodžio 31 d. Pastarojo renginio meninę programą atliko akordeonistė Danutė Pargauskaitė iš Kanados Toronto.

GRAŽIAI VEIKIA BALFas. Miami skyrius per keletą metų yra surinkęs ir pasiuntęs centruui apie \$10,000.

LIETUVOS KARIUOMENES metinės paminėtos 1984 m. lapkričio 11 d. pamaldomis, kurias atlaikė ir pamokslą pasakė kun. dr. V. Andriuška. Lapkričio 22 d. Lie-

Šv. Jokūbo ir šv. Pilypo šventovė Vilniuje. Dabar joje įrengtas operos ir baletų teatro sandėlis pagal okupacinės sovietų valdžios potvarkį

KRISTAUS gimimo ir NAUJŲ METŲ proga

B. Naujailio natūralaus gydymo klinika

SVEIKINA visus savo artimus draugus, buvusius, esančius, busimus pacientus ir visus geros valios lietuvius, ypač "Tėviškės Žiburių" redakciją bei administraciją, kurie žiburiojau jau 35 metai, ir linki savo draugams bei pacientams sveikatos, o "Tėviškės Žiburiams" išvermės.

Bernardas Naujailis,
natūralaus gydymo specialistas
460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. 533-8008

Savininkams ir nuomininkams nuosavybių Toronto, Yorko, Etobicoke, North Yorko, Scarborough ir East Yorko miestuose

NUOSAVYBĖS ĮKAINOJIMAS

ir jūsų 1985 metų savivaldybės bei mokyklų mokesčiai

Regioninės įstaigos visoje Ontario provincijoje yra atsakingos už nekilnojamųjų nuosavybių įkainojimą savivaldybių ir mokyklų mokesčių reikalui. Įkainojimo sąrašai yra perduodami savivaldybėms, kurios pagal tuos duomenis nustato promilės ir apskaičiuoja nuosavybės mokesčius savivaldybei. Dydis nuosavybės mokesčių, kuriuos mokate už savo namus arba verslą, priklauso nuo įkainotos vertės ir jūsų savivaldybės nustatytos promilės. Įkainotoji vertė padauginta iš promilės ir sudaro 1985 metų nuosavybės mokesčius.

Informaciniai susirinkimai
Informaciniai susirinkimai (Open House) yra gera proga išsiaiškinti nuosavybės įkainojimą ir nustatyti jo teisingumą.

Susirinkimai yra daromi kiekvienoje savivaldybėje patogiu laiku ir tinkamoje vietoje. Juose sudaroma galimybė aptarti jūsų nuosavybės įkainojimą su regioninės įkainojimo įstaigos pareigūnais. Įkainotojas mielai paaiškins jūsų nuosavybės įkainojimo duomenis. Be to, jis turi teisę pakeisti bet kurią informaciją, jei tam yra pagrindas, prieš nuosavybių įkainojimo sąrašą perduodamas savivaldybei.

Jei turite klausimų, bet negalite dalyvauti susirinkimuose, kreipkitės į regioninę nuosavybių įkainojimo įstaigą, kurios adresas ir telefonas yra nurodytas šio skelbimo gale.

Įkainojimo pranešimas

Savininkai ir nuomininkai gaus įkainojimo pranešimus tikėtai tuo atveju, jeigu informacija, liečianti jų nuosavybę, arba pats įkainojimas buvo pakeisti per praėjusius metus, jeigu įkainojimas buvo apeliuotas praėjusiais metais arba jeigu nuosavybė buvo iš naujo įkainota pagal įkainojimo įstatymo 63 pastraipą. Gautame įkainojimo pranešime gali atspindėti jūsų pageidauti pakeitimai mokyklų mokesčių srityje, įkainoto turto vertė arba kita kuri informacija, pažymėta praėjusių metų pranešime.

Apeliacijos procedūra

Jei grįžęs iš vietinio susirinkimo jaučiatės dar nepatenkintas, turite teisę apeliuoti į įkainojimo peržiūros tarybą (Assessment Review Board). Pastaroji atlieka neformalias apklausas ir yra įpareigota nustatyti, ar apeliuojamas įkainojimas yra pagrįstas bei teisingas, palyginus su panašiomis nuosavybėmis toje apylinkėje bei vietoje. Ji gali atitinkamai pakeisti nuosavybės įkainojimą.

Apeliacijos terminas
Paskutinė diena jūsų nuosavybės įkainojimo apeliacijai yra 1985 metų vasario 12.

Jūsų apeliacija turi būti surašyta ant specialaus blanko (Notice of Appeal Form) arba išdėstyta laiško forma ir pasiūta šiuo adresu: Regional Registrar of the Assessment Review Board iki 1985 metų vasario 12 dienos imtinai. Reikia įrašyti nuosavybės adresą, numerį sąrašė (Roll Number) ir pažymėti motyvą, kodėl apeliuojama. Palengvinti šiai procedūrai atitinkamai blankai (Notice of Appeal), regioninio registratoriaus ir nuosavybių peržiūros tarybos adresai būna dalinami per susirinkimus, gaunami regioninėje įkainojimo įstaigoje ir jūsų savivaldybės raštinėje.

Susirinkimų tvarkaraštis

CITY OF NORTH YORK Regional Assessment Office 55 Doncaster Avenue Thornhill, Ontario L3T 1L7 (416) 889-9503	CITY OF SCARBOROUGH and BOROUGH OF EAST YORK Regional Assessment Office 7 Overlea Boulevard Toronto, Ontario M4H 1A8 (416) 423-1240	CITY OF ETOBICOKE and CITY OF YORK Regional Assessment Office 4 Eva Road Etobicoke, Ontario M9C 2A8 (416) 621-9400
---	--	---

Sausio 10 ir 11 d.d., sausio 14 - 18 d.d. nuo 8.30 v.r. iki 8 v.v. kasdien

Ministry of Revenue Ontario	CITY OF TORONTO Regional Assessment Office 2221 Yonge Street Toronto, Ontario M4S 2B4 (416) 486-6300	Sausio 9 - 11 d.d. Sausio 14 - 18 d.d. 8.30 v.r. iki 8 v.v. kasdien Sausio 12 d. 10 v.r. iki 4 v.p.p.
--------------------------------	--	--

Vertimas padarytas šio laikraščio iš Ontario Pajamų Ministerijos parūpinto teksto

“Vilniečių kovos ir sostinės ateitis”

Atsiliepiant į K. Barono straipsnį

"TŽ" 1984 m. 49 nr. K. Baronas straipsnyje "Vilniečių kovos ir sostinės ateitis" rašo apie lenkų okupaciją. Šis straipsnis būtų labai tikęs prieš 1939 metus. Dabar šis straipsnis skaitydama, jeigu nežinotum Vilniaus istorijos, tai galvotum, kad dabar Vilnius yra užimtas lenkų. Autorius ne vienu sakiniu neužsimeina, kad rusai Vilniaus kraštą laiko žiaurioje okupacijoje. Tame ilgame straipsnyje K. Baronas rašo apie lenkų žiaurumus, tačiau ne žodžiu neužsimeina apie dešimtimis tūkstančių vilniečių, išvežtų mirčiai į Sibirą. Jis neužsimeina ir apie tūkstančius vilniečių partizanų, žuvusių nuo rusų rankos. K. Baronas neužsimeina nei apie nukankintą kalėjime Vilniaus arkivyskupą M. Reinį, nerašo apie rusų po sunkvežimiu pakištą Vilniuje kun. Laurinavičių. Nemini jis kun. Petro Prunskio, Palušės klebono, rusų išvesto iš šventovės ir išvežto į Sibirą bei ten nukankinto. (Jis buvo įsteigęs Palušėje pirmą lietuvių mokyklą ir lenkų persekiotas už pavadžių atletuvinimą). Kodėl K. Baronas tyli apie išniekintą visos tautos šventovę Vilniaus katedrą ir Šv. Kazimiero šventovę?

Gera, kad K. Baronas primena lenkų žiaurumus, bet tai jau negrįžtami seni laikai — praeities istorija. Kodėl autorius tyli apie rusų žiaurumus, kuris yra tūkstantį kartų didesnis už lenkų buvusius. K. Baronas tyli apie sritis, kurias Stalinas atidavė Gudijai, nerašo, kad jie neturi nei lietuviškos spaudos, nei lietuviškų pamaldų, kad jiems draudžiama ten lietuviškai ir kalbėti.

Lenkai nepavojingi Lietuvai nei dabar, nei netolimoje ateityje. Lenkai gali būti pavojingi tolimoje ateityje, bet gali būti Lietuvai ir nepavojingi — gali gairai sugyventi su Lietu-

va. Lietuvos-Lenkijos santykius palikime gvidenti ateinančioms kartoms. Dabar stenkimes atsikratyti rusiškos okupacijos, kuri dar gali trukti gana ilgokai. Dabar Vilniuje daugiausia yra lietuvių, paskui seka rusai, gudai ir pagaliau lenkai. Rusų ir gudų skaičius Vilniuje ir jo krašte didėja, o lenkų — mažėja Lietuvoje, nes į Lietuvą lenkai nevažiuoja, jų dalis išsikelia į Lenkiją, dalis ir nutautėja, o gudų ir rusų atsikelia iš rytų. Kas valdys Lietuvą, tas valdys ir Vilnių. Dabar Vilnių ir Lietuvą valdo rusai. O kai Lietuva išsilaisvins iš rusų jungo, tai ji valdys ir Vilnių. Atsikratę rusų jungo, dėl Vilniaus krašto lietuviai turės vargo ne su lenkais, bet su gudais, kurių Vilniaus krašte daugėja — privažiuoja iš rytų.

Petras Žvilbas

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys. Tel. 638-3171, 663-9096

Gery Loughheed Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lietuvių kultūros ateitis išseivijoje

Kultūros darbuotojų svarstybos Čikagoje, kuriose dalyvavo apie 50 asmenų

J. ŠLAJUS

JAV LB kultūros taryba Klivlande 1984 m. lapkričio 24 d. Jaunimo centre Čikagoje sukvietė kultūrinių organizacijų atstovus svarstybos. Iš Klivlando buvo atvykę kultūros tarybos pirm. Ingrida Bublėnė ir nariai: Juozas Stempuzis, dr. Augustinas Idzėlis, Vincas Akelaitis ir M. Lenkauskienė — PLB valdybos atstovė. Iš viso svarstybose dalyvavo daugiau kaip 50 įvairių sričių kultūrininkų bei spaudos atstovų. Didžioji dalis atsilankiusių buvo iš Čikagos bei jos apylinkių. Lietuvių fondo lėšomis šelpiama JAV LB kultūros taryba yra suruošusi keturias premijų šventes, numacišis premijomis atžymėti muzikos, literatūros, teatro, radijo bei dailės darbus lietuviškos kultūros skatinimui.

I. Bublėnė, tarusi įvadinį žodį į susirinkusius, svarstybų moderatoriumi pakvietė Kultūros tarybos narį Juozą Stempuzį. Jis paaiškino, jog šiame pokalbyje nesitikiama išspręsti didelių dalykų, nesitikiama atsakymų į daugelį išseivijos kultūrinę veiklą liečiančių klausimų. Svarstybų pabaigoje norėtume matyti darbo vaگو kryptį ir kurie ateities darbai būtų patys svarbiausi, iš kur turėtų ateiti jiems vykdyti proto ir materialinių išteklių talka.

Dr. Br. Vaškėlio pasiūlymai

Paskaitai "Kultūrinis lietuvių išseivijos vaizdas, jos kitimas, kultūriniai veiksniai" J. Stempuzis pakvietė prof. dr. Bronių Vaškėlį, Lietuanistikos katedros vedėją Iliinojus universitete Čikagoje. Dr. Br. Vaškėlis pastebėjo, jog kūryba yra plati sąvoka, tad jis apsiribojęs mintimis apie rašytojų mokslininką, jo skatinimą bei remimą. Sakė esąs paprašytas pateikti minėtų diskusijoms.

Po įvadinio minčių apie rašytojus, premijų skrymus ir t.t. dr. Br. Vaškėlis kalbėjo: "Lietuvių Bendruomenės kultūros taryba įsteigė įvairių premijų, bet prisipažinsiu — sunku susigaudyti kiek jų yra, kokio pobūdžio ir už ką jos skiriamos. Gerai, kad kultūros taryba vėl nutarė premijuoti liuanistinės tematikos veikalus". Pasiremdamas įžanginėmis pastabomis, kalbėjojas pateikė diskusijoms šešis pasiūlymus:

1. Įsteigti premiją jaunosios kartos rašytojams. 2. "Aidams" ir "Metmenims" skirti lėšas originaliosios grožinės lietuvių literatūros skatinimui. Lėšų suma skirti pagal išspausdintą kūrybą. 3. Kultūros taryba turėtų ruošti minėjimus, žyminti rašytojų mokslininkų kūrėjų sukaktis arba stambesnius jų darbus, rengiant išsamias paskaitas, nagrinėjančias ir įvertinančias jų kūrybinį įnašą į mūsų kultūrą. 4. Svarstant mokslo projektų ir užbaigtų veikalų išleidimo finansavimą, būtina tartis su atskirų sričių specialistais, gauti jų įvertinimus ir rekomendacijas. 5. Su projekto autorium sudaryti sutartį, tiksliai išdėstyti kada rankraštis bus baigtas, kokia ir kada išmokama finansinė parama. Autoriui mokėti, kai projektas visiškai baigtas. Su veikalų ruošimu susijusias išlaidas pedangti tik pristatytus sąskaitas. 6. Didėsnes apimties veikalams, kaip pvz. neturimų monografijų apie Krėvę, Srugą, Aistį ir t.t., paskirti vienos monografijos paruošimui 10-12000 dol. Tada atsirastų asmenų, kurie panaudotų tam reikalui savo akademines atostogas arba atsidėtų vien tik tam darbui.

Pasirakymai

Dr. Br. Vaškėlio pateiktos mintys susilaukė ilgai trukusių diskusijų. M. Drunga sakė jaunieji nerašo originaliosios grožinės kūrybos ne dėl to, kad jiems niekas neužmoka, bet

dėl jų nepakankamo lietuvių kalbos mokėjimo savo talentui išreikšti. O T. Antanaitis teigė, kad nors ir nedidelis piniginis honoraras ar duodama premija yra puiki paskata ir duoda gerų rezultatų. Tai jis yra pastebėjęs iš savo šeimoje jau užaugusių dukterų (jos taisyklingai lietuviškai kalba kultūrinėse radijo programose) ir be to, kaip pavyzdį, paminėjo žurnalą "Ateitis", kuris kukliomis premijomis išugdė naujų rašančių žmonių.

Br. Juodelis paaiškino apie Daužvardžio fondą, esantį prie Lietuvių žurnalistų s-gos, kuris kukliomis premijomis skatina jaunuosius lietuvius savo rašiniams dalyvauti lietuviškoje spaudoje. Šiais metais valdyba yra gavusi iš redakcijų 21 rekomenduotą kandidatą, kuriems gruodžio 9 d. įteiktos kuklios premijos Jaunimo centre.

Rašytojas Anatolijus Kairys aiškino, jog rašytojai yra mažiausiai atlyginami už kūrybinį darbą. Premija rašytojui yra atlyginimas. Prašė neužmiršti jų. Režisierius Maželis pastebėjo, jog Kairys už savo dramos veikalą gavo \$2000, o to veikalą režisierius ir kiti negavo nieko. Rašytojų priauga, o režisieriaus nėra nė vieno. Sakė turįs viltingas su maža subsidija išugdyti-paruošti režisieriaus vieną porą — jaunuosius Matus, kad studijuotų kolegijoje, pasitobulintų ir galėtų tęsti teatro darbą. Prašė kultūros tarybą neužmiršti teatro. Jis abejojo, ar A. Kairiui bepasiseks surengti sekančių teatrų festivali.

A. Markelis sakė, kad prieš maždaug 30 m. Čikaga turėjo puikų teatrą, beveik profesinio lygio. Čikagoje yra daugiau lietuvių negu kitur, bet teatro neturi. Jo atgaivinimui kultūros taryba gal ir surastų bent kiek lėšų, bet klausimais neišspręstų, kol teatro organizavimo darbo nesiims patys aktoriai. Teatrą suorganizavus, aktorių būtų, nors jų kalba kiek šlubuoja.

Prof. Br. Vaškėlis dar pranešė gerą žinią, kad Iliinojus universiteto leidykla Čikagoje gali padaryti tai, ką padarė su dr. R. Šilbajorio knyga. Jeigu parama bus reikalinga, priklausys nuo knygos vertės bei jos populiarumo. Leidykla turi spaustuve, kuri sutiktų Lietuanistikos katedros vardu spausdinti vertingus mokslinius darbus. Spausdintų angliškai. Sutiktų spausdinti ir lietuviškai, jeigu būtų reikalinga ir knyga įvertinta. Nebūtina lietuviškai turėtų sudėti pinigų. Yra daug fondų. Galima kreiptis į etninių grupių studijas remiančias institucijas.

Br. Vilkvily pranešė, kad "Lietuvos bažnyčių" knygų leidimo projektas yra kilęs iš okupuotos Lietuvos. To darbo nemoria išseivijos institucijos, veiksniai, net religinė šalpa. Pareiža būtų ir platinti šiuos leidinius. Leidėjai palikti vieni. Padeda tikrai paprasti žmonės. Klebonų parama maža. Išleisti 4 tomai — Telšių, Vilkauskio, Kauno ir Panevėžio. Prieta prie Vilniaus ir Kaišiadorių vyskupijų, su kuriom turima sunkumų.

J. Kreivėnas sakė, kad dirnuojanti mūsų tauta turėtų tokia ir išlikti. Neuzmirštini muzikos bei dainos reikalai. Sekančioji dainų šventė turėtų įvykti 1988 m. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 70-tais metais. Kad ji pasisektų, jos paruošimo darbas turėtų būti pradėtas jau šiandien. Prašė kultūros tarybą sudaryti muzikos reikalams komisiją.

Ryšiai su Lietuva

Po pietų pertraukos dr. Augustinas Idzėlis padarė pranešimą tema "Lietuvos kultūros kūrėjų ir kūrinių naudojimas išseivijoje". Diskusijoje pasisakyta, kad be propagandinės literatūros bei filmų krašte yra sukuriama ir naudingų vertybių, kuriomis praktiškai ir mes naudojames, pvz. mokslinio turinio knygomis. Privatūs nuvažiavimai į okup. Lietuvą, kurie vyksta savaimė ir individualiai, yra naudingi išseivijos ir krašto lietuviams. Tokie ryšiai, varžomi sovietų, vyksta ar mes norime ar ne. Tačiau pilna žodžio prasme bendradarbiavimo negali būti. Išseivijoje turime atlikti tuos darbus, kurių negali atlikti lietuvių okupuotame krašte. Kai važiuojama aplankyti giminių ir vežamas knygu, per kratą muitinėje jas atima, bet nėra baudžiama už jų turėjimą.

Lituanistikos apsauga
Paskutinis tose svarstybose pranešimas buvo apie kultūrinių vertybių saugojimą, kurį padarė Robertas Vitas, pavaduodamas dr. Joną Račkąuską. Pranešėjas kalbėjo apie išseivijos ir okup. Lietuvos literatūros bei periodikos kaupimą. Į šį bibliotekinio pobūdžio darbą atliekamą Jaunimo centre Čikagoje, jis įsijungęs prieš penkerius metus. 1982 m. rugpjūčio mėnesį ten buvo įsteigtas "Lituanistikos tyrimo studijų centras". To darbo pradžioje jie tilpo viename kambaryje, o dabar turi 14 kambarių, su 50,000 knygų bei periodinių leidinių rinki-

nių, kataloguotų su skaitytuvu pagalba.

Lituanistikos tyrimo studijų centras susideda iš pagrindinių dviejų institucijų: Pedagoginio lituanistikos instituto, kuriam vadovauja dr. Jonas Račkąuskas, ir Pasaulio lietuvių archyvo, vadovaujamo Česlovo Grincevičiaus.

R. Vitas toliau aiškino, kad dėl istorinių vertybių išsaugojimo mes negalime pasitikėti svetimais. Universitetų ir kitos bibliotekos po ilgesnio laiko kai kuriuos leidinius išmeta į šiukšlynus. Mes gi turime žiūrėti į ateitį, nes tokias istorines vertybes privalės išsaugoti iš kartos į kartą priaugantys lietuviai. Jeigu mes to nepadarysime, nieko neliks.

Taip kalbėjo jaunas akademikas R. Vitas. Jo pranešimą vertingomis mintimis papildė kun. V. Gutauskas, SJ, ir Česlovas Grincevičius, teigdami, kad Lituanistikos tyrimo studijų centras kartu su Lituanistikos katedra Iliinojus universitete Čikagoje sudarys tikrai gigantiską lituanistinių vertybių centrą.

Kitų pastabos

Kultūrinės svarstybos truko nuo 10.15 v.r. iki 3.50 v.p.p. Be jau išvardintųjų, diskusijose dar aktyviai dalyvavo: dr. T. Remeikis, dr. Br. Vaškėlis, A. Juodvalkis, K. Bradūnas, dr. K. Ambrozaitis, A. Veselkėnė, Naudžius, P. Aleksa, LEI-leidėjas Kapočius, J. Kučėnas, V. Akelaitis, Baltramionaitis (vienintelis iš gimusių Amerikoje), V. Radzius, R. Lapas, Br. Nainys, R. Rugienienė iš Detroito, dr. A. Razma ir kt.

Dar paminėtinos J. Vaznelio (dovanų, knygų, plokštelių prekyba) mintys "Kultūrinių vertybių skleidimas". J. Vazneliui negalėjus dalyvauti, jo sugestijas perteikė Br. Juodelis. Esą kultūrininkas, ruošdamasis išleisti knygą ar plokštelę, turėtų pasiteirauti ir pas platintoją, kokios rūšies leidinių yra didesnė ar mažesnė paklausa. Pz. reprezentacinių leidinių apie Lietuvą Vaznelių pastogėje anglų kalba paklausa esą padidėjusi dviem trečdaliais. Ir "Lithuanian Library" spausdintininkas-leidėjas Aleksa sakė, kad net pas juos dažnai krepiaisi įieškodami anglų kalba konspetktyvios Lietuvos istorijos, angliu-lietuvių kalbos žodynų ir pan.

Šių kultūros tarybos suruoštų svarstybų tikslas nebuvo paruošti rezoliucijas arba nutarimus, o tik lietuviškos kultūros tolimesnei veiklai pateikti naujų idėjų bei impulso.

Lietuvių žurnalistų sąjungos Daužvardžio fondo premijų įteikime jaunesiems bendradarbiams Čikagoje 1984. XII.9. Pirmoje eilėje iš kairės: LŽS cv vicepirm. P. Petrutis, vicepirm. A. Pužauskas, gen. konsulė J. Daužvardienė, kun. J. Vaišnys, SJ, premija gavusi G. Antanaitė, cv pirmininko pavaduotojas Br. Juodelis; antroje eilėje premijas gavę: A. Kulikauskas, G. Liulevičius, N. Misiulytė, V. Liulevičius, A. Jasaitė, M. Katilius-Boystun, G. Pemkutė, R. Pemkutė, A. Tijiūnėlis. Nuotraukos trūksta 12 premijas gavusių iš Toronto, Los Angeles ir Australijos Nuotr. P. Maletos

Daužvardžio fondo premijų šventė

Lietuvių žurnalistų sąjunga išseivijoje prieš 10 metų įsteigė Daužvardžio fondą, kurio uždavinys — premijomis skatinti ir ugdyti mūsų jaunuosius spaudos bendradarbius. Tas skatinimas ir pripažinimas gal ir padėjo išaugti eilei rimtų mūsų spaudos darbuotojų, šiandien sėdintių redaktorių kėdėse, užplandančių mūsų periodinės spaudos puslapius, dirbančių radijo programose ir komunikacijoje.

Šį rudenį mūsų laikraščių ir jaunimo žurnalų redaktoriams pasiūlius mūsų jaunuosius spaudos bendradarbius, LŽS centro valdyba paskyrė 22 Daužvardžio fondo premijas jaunesiems mūsų žurnalistams JAV, Kanadoje ir Australijoje.

Premijų įteikimo šventė buvo surengta 1984 m. gruodžio 9 d. Jaunimo centro kavinėje, Čikagoje. Jas įteikė dr. Petro Daužvardžio našlė gen. Lietuvos konsulė Juzė Daužvardienė. Šventėje dalyvavo Čikagoje ir apylinkėse gyvenantys laureatai, mūsų laikraščių, žurnalų redaktoriai ir spaudos bendradarbiai. Los Angeles ir Australijoje gyvenantiems laureatams pinigines premijas ir knygas bus pasiūstos p a š t u. Kanadiečiams laureatams premijas įteikė "Tėviškės žiburių" redakcija, kuri juos ir pasiūlė apdovanojimui.

Premijų šventę Čikagoje pradėjo LŽS cv. pirm. pavaduotojas Br. Juodelis, visus sveikinamas ir pabrėždamas, kad mūsų išseivijos gyvenime lietuviškoji spauda yra lyg elektros energija. Jai nutrukus, būtų tamsu ir šalta. Ji mus palaikys tol, kol turėsime joje rašančių kūrybingų bendradarbių, kol išseivijoje bus auginama jaunoji žurnalistų karta.

Pagrindinis šventės kalbėtojas red. kun. J. Vaišnys kvietė visus labiau domėtis spaudos darbu ir nuolat tobulinti lietuvių kalbą. Jis pasidžiaugė, kad premijuoti laureatai yra buvę ar esą Pedagoginio lituanistikos instituto studentai, jo mokiniai, nors galėjo jų būti žymiai daugiau. Jis kvietė visus daugiau skaityti kaip būtinybę kiekvienam žurnalistui ir perskaity-

ti visus straipsnius knygoje "Žurnalistika", kuri kiekvienam buvo įteikta su pinigine premija.

Generalinė Lietuvos konsulė J. Daužvardienė sveikinimo žodyje pabrėžė, kad geriausias paminklas a.a. valstybininkui, Lietuvos konsului dr. Petriui Daužvardžiui yra Daužvardžio fondas su premijomis mūsų jaunesiems spaudos bendradarbiams. Premijas įteikti jai padėjo LŽS cv vicepirm. A. Pužauskas. Premijas laimėjo: I — \$75 Guoda Antanaitė (Chicago), Rita Bureikaitė (Los Angeles), Darius Čuplinskas (Toronto), Rūta Girduškaitė (Toronto), Andrius Kulikauskas (Chicago), Rita Likanderytė (Chicago), Vėgas Liulevičius (Chicago) ir Raminta Pemkutė (Chicago). II — \$50: Danutė Baltutytė (Australija), Aušra Jasaitė (Chicago), Gytis Liulevičius (Chicago), Nida Misiulytė (Chicago), Gaja Pemkutė (Chicago) ir Linas Šeikis (Australija). III — \$25: Marytė Balaišytė (Toronto) Jūratė Bireitaitė (Toronto), Marius Katilius-Boystun (Chicago), Indrė Čuplinskaitė (Toronto), Milda Palubinskaitė (Los Angeles), Gailė Radvenytė (Los Angeles), Aras Tijiūnėlis (Chicago) ir Mirga Šaltmiritaitė (Toronto). Šventėje dalyvavo ir aukščiausią Daužvardžio fondo premiją pernai gavusi Snieguolė Zalatorė.

Sventės sveikinimų daliai pirmininkavo cv vicepirm. Petras Petrutis. Premijas gavusius sveikinimo redaktoriai: "Draugo" — A. Pužauskas, "Pasaulio lietuvių" — Br. Nainys, "Ateities" — St. Petersonienė, "Laiskų lietuviams" — kun. J. Vaišnys, "Dirvos" atstovas — A. Juodvalkis ir "Laisvosios Lietuvos" — J. Vilutis. Raštu sveikino LŽS cv pirm. Jurgis Janušaitis iš Floridos ir LŽS garbės narys kun. Vyt. Bagdanavičius.

Visi Daužvardžio fondo premijas gavę turėjo užpildyti LŽS cv paruoštas anketas su 15 klausimais. Daugumos atsakymai buvo gauti prieš šventę ir jų analizę pateikė A. Pužauskas. Atsakymai yra labai įdomūs, aktualūs ir spaudoje jie bus paskelbti atskirais straipsniais.

Laureatų vardu žodį tarė Ni-

da Misiulytė ir Andrius Kulikauskas. Abu dėkojo už jų pastangų įvertinimą, abu žadėjo aktyviau dalyvauti lietuviškoje spaudoje ir labiau mokyti lietuvių kalbos.

Premijų šventę užbaigė Br. Juodelis, visiems dėkodamas už atsilankymą, už Lietuvių žurnalistų sąjungos centro valdybos pastangų parėmimą ir visus kvietė vaišintis kava bei pyragais. Šventė praėjo sklandžiai, užtrukus pusantros valandos, su kalėdine nuotaika, su mūsų spaudos išlaikymo dvasia, kuriai Lietuvių Bendruomenė ir paskyrė gruodžio mėnesį. Br. J.

St. Petersburg, Florida

DABARTINĖ LIETUVIŲ KLUBO valdyba sudaro pirm. K. Jurgėla, vicepirm. K. Vaičaitis, sek. A. Krulickienė, izd. J. Kirtiklis, finansų sek. V. Kriaučiūnas; direktoriai — E. Bazėnas, A. Grabauskas, A. Karnienė, O. Semalevičienė, J. Švedas, Vyt. Ugenas, S. Velbasis. Revizijos komisija: J. Žvynys, J. Vaičaitis, G. Puniškienė, A. Sukys (kandidatas). Klubas izde 1984 m. pabaigoje buvo \$33,524.94. Klubui priklauso 446 nariai. Metinis susirinkimas bus 1985 m. sausio 12 d., 2 v.p.p., klubo salėje.

VAIDINTOJŲ GRUPE "ŽIBINTAS" rengia vaidinimus ir kartais ateina klubui talkon, padėdamas ruošti pietus su menine programa. Taip 1984 m. lapkričio 11 d. žibintietės I. Kusinskienė ir V. Ulbinienė paruošė sekmadienio pietus, o kiti nariai atliko meninę programą.

LABDAROS SRITYJE uoliai darbuojasi BALFO skyrius, kuriam vadovauja pirm. V. Kleivienė. 1984 m. lapkričio 14 d. buvo surengtas BALFO 40 metų veiklos sukakties minėjimas, kuriame dalyvavo ir BALFO centro valdybos pirm. M. Rudienė. Ta proga BALFO buvo įteikta auka — \$4,300.00 čekis. Meninę programą atliko Kasinskų šeima.

KULTŪRINIAI RENGINIAI. 1985 m. vasario 6 d., 6 v.v., Lietuvių klubo salėje koncertuos sol. B. Povilavičius. Poeto B. Brazdžionio poezijos recitalis bus 1985 m. kovo 27 d., 6 v.v., Lietuvių klube. Rengia LB St. Petersburgo apylinkė. L. Ž.

DARIUS POLIKAITIS su savo broliu ir dviem pusbroliais, atvykę į Montrealį 1984 m. vasarą, įrekdavo savo dainas plokštelėje.

Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga finansavo plokštelės išleidimą.

ALEKSANDRAS STANKEVIČIUS yra plokštelės paruošėjas.

AŠ ČIA GYVA dvelkia jaunu atspalviu ir moderniais tonais.

Plokštelę galima įsigyti jūsų miesto lietuvių spaudos kioskuose arba užsisakyti sekančiais adresais:

VILNIUS RECORDS OF CANADA
2127 rue Guy
Montreal, Quebec
H3H 2L9

PLJS
5559 Modena Pl.
Agoura, CA
91301
USA

Kaina — \$10.00 JAV su persiuntimu \$12.50

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncevalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu

ONTARIO VIEŠKELIAI... MES LAIKOME JUOS ATIDARYTUS. JŪS RŪPINKITĖS JŪ SAUGUMU.

Sniego valymas nuo mūsų vieškelį gali būti 24 valandų ir ištisų septynių savaitės dienų darbas tiems, kurie vairuoja provincijos sniego valytuvus.

Jie dirba blogiausiose sąlygose, kad žmonės galėtų pravažiuoti bei daiktus gabenti visoje provincijoje net ir blogiausio žiemos oro atvejais.

Kai tik pastebit sniego valytuvo mėlyną šviestą, sulėtinkite greitį. Būkite kantrūs ir nebandykite pralenkti. Padėkite jiems atlikti savo darbą.

Tuo atveju atlikite savo dalį: padinkite savo budrumą, sumažinkite greitį ir vairuokite, prisitaikydami prie oro ir kelio sąlygų.

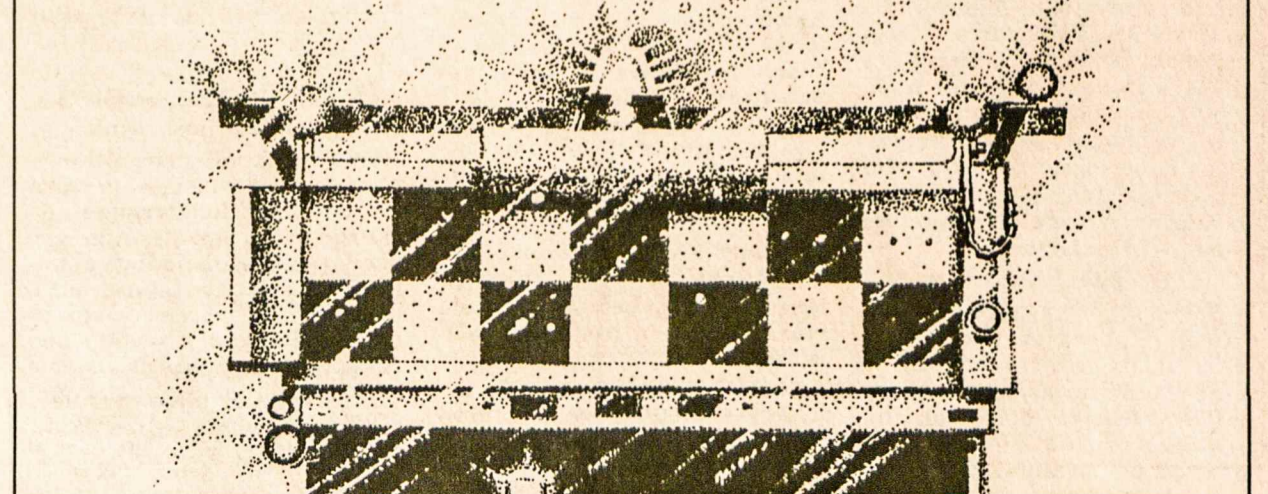
Įsigykite nemokamą knygelę "Winter Driving", kurioje rasite žinovų patarimus saugiai vairuoti sniego, šlapdrībės, ledo ir pūgos atvejais. Rašyti:

Public & Safety, Information Branch,
Ministry of Transportation and
Communications, 1201 Wilson Ave.,
Downsview, Ontario. M3M 1J8

Ministry of Transportation
and Communications

Ontario

James Snow, Minister
William Davis, Premier

“Mind against the Wall” (3)

Kritiškos pastabos apie septynių autorių veikalą, vertinantį sovietų okupuotos Lietuvos gyvenimą

K. SKRUPSKELIS

Pagaliau lieka bendros pastabos apie lietuvių kultūrą.

Čia pagrindinė tezė būtų, kad lietuvių intelektualinė kultūra nėra nei sena, nei stipri. Tai tezė, kuri nėra ypatingai nauja, drąsi ar provokuojanti. Kiekvienas savo srityje tai aiškiai matome. Įdomiau, kada Kavolis aiškina, kodėl Lietuvoje tokia padėtis egzistuoja (p. 37). Iš viso nurodomos penkios priežastys. Norėčiau į kelias iš jų atkreipti dėmesį.

Aristokratių tradicijų stoka?

Kavolis tvirtina, kad Lietuva stokoja aristokratių tradicijų, kurios gerbtų “meistriškai išdirbtą rašytą žodį”. Pagal jį, tipingi atgimimo laikotarpio rašytojai buvo studentai džiovininkai. Ar taip tikrai? Kaip tyčia po ranka pasimaišę literatūros istorija. Tiesa, radau tris-keturis džiovininkus, o visi kiti, koks trisdešimt pavardžių, įvairiausio plauko žmonės. Vieni mirė jauni, kiti seni, vieni bajorai, kiti ūkininkai, vieni kunigai, kiti liberalai. Iš tiesų daug daugiau aušrininkų dalyvavo 1863 m. sukilime ir nukentėjo, negu mirė džiovia.

Kavolio tipologija visai apilenkia moteris rašytojas, kurios tuo metu gana gvyvai reikišės. Kokia būtų mūsų literatūros istorija be Žemaitės, Šatrijos Raganos, abiejų Pelelėdų? Ir jos visos keturios gyvenimo ilgiausius metus ir bent trys džiovia nemirė. Ar tikrai feminizmo avangardas Taboro Farnos dar nėra pasiekęs?

Ir dar blogiau. Visa eilė literatūrų atsirado be aristokratių tradicijų. Jų, pavyzdžiui, nereikėjo Amerikai. Tai kodėl mūsų atveju tai toks lemiantis veiksnys? Aristokratinės tradicijos dažnai pagimdo mechanškai rašomas didikus liaupsinančias odes. O tie džiovininkai kaip tik būtų turėję sukurti naujoviškus, drąsius kūrinius. Ar lietuviška džiovia ne tiek kūrybinė drausga žadina, kiek prancūziška?

Kaltas katalikiškumas?

Panašiai silpnas yra antras Kavolio tvirtinimas, kad intelektualinės kultūros nesukūrė, nes neturėjome “religinės pagarbos knygoms”, tokios, kokia yra žydų, protestantų, mahometonų tarpe. Atrodo, kad čia vėl kaltas mūsų katalikiškumas. Bet kodėl tada intelektualinė kultūra gyvuoja kituose katalikiškuose kraštuose? Nei prancūzams, nei italams, nei ispanams, nei lenkams jos netrūksta. Tai kodėl katalikybe vienus lietuvius taip traškiškai žaloja? Verta čia prisiminti žydų literatūrą, brolius Singerius ir kitus, į juos panašius. Tą literatūrą kūrė nei aristokratai, nei rašto žinovai. Tie rašytojai tęsė liaudies pasakorių tradicijas. Jie vaizduoja Gudijos, Lenkijos, Lietuvos žydų varguolių, jų kalbą, papročius, rūpesčius. Jie rašė žydišku žargonu, ne hebraiškiškai. Ir lietuviuose tokia panaši literatūra būtų galėjusi atsirasti ir be aristokratų ir be rašto žinovu.

Intelektualinės kultūros yra gimusios, klestėjusios, mirusios įvairiausiose sąlygose. Ir todėl Kavolio minimi religiniai ar luominiai faktoriai negali išaiškinti, kodėl vienu kultūra atsirado, o kitur ne. Tokie faktoriai gali išugdyti būdingesnes formas, savotišką tematiką. Katalikiškuose kraštuose dažnai randame religinį meną tokį, kokio nerandame protestantų tarpe. O buržuajai nerašo iškilmingų odžių, — jie rašo romanus. Tai vis intelektualinės kultūros formos, kurios įvairuoja pagal laiką ir vietą. Iš tikro beveik viską galima intelektu vertinti, beveik viską galima meninėm formom vaizduoti. Ir todėl joks turinys savyje nėra intelektualinei kultūrai svetimas. O Kavolis įtikinėja, kad lietuviškoje sieloje slepiasi kažkoks nesugebėjimas (katalikių tikėjimas?), dėl kurio mūsų intelektualinis gyvenimas negali klestėti.

Lemiantys reiškiniai

Nereikia šiuo atveju teisintis į lietuviškos sielos gelmes. Tiesa, kad nuo atgimimo laikotarpio ligi šių dienų aukštesnio lygio kultūros nesame išugdę. Tai visiems aišku. Tačiau priežasčių įrašant, mistinės įžvalgos yra visai nereikalingos. Mūsų likimą apsprendė paprasti, kasdieniški reiškiniai. Metodiniu atžvilgiu Kavolio mintijimas yra paradoksalus: anot jo, kūrinius vertindami, turime visą savo dėmesį atkreipti į kūrėjų biografijas, o vertindami pačius kūrėjus, turime jų biografijas pamiršti ir įieškoti mistinių jų tautos sielos bruožų.

Ir dar trečias faktas. Rašydami lietuviškai, jie negalėjo tikėtis išsilavinusių skaitytojų. Ir taip ta “Aušra” silpnai gyvavo, o kas būtų atsitikę, jeigu koks lietuvis Walt Whitmanas būtų joje pradėjęs skelbti savo eiles? Ir skaito prie balanos, po šienapūtės vos kolas pavalkantis ūkininkas: “Atsimenu, kai mudu, kamera-dė, gulėjom tingios saulės šil-dome, smilgas kramtėme, o aš liežuviu gloščiau tavo krūtinę ir pamačiau, kad visas pasaulis yra vienas”.

Drąsūs žmonės

Bet žemiški rūpesčiai Kavolio dėmesio netraukia. Jam rūpi pati lietuviška siela, prie žemės prirakinta, baikšti, nelinkusi “savęs statyti viso pasaulio centre”, nesugebanti pasaulio vertinti be “automatiškų, priverstinių” sistemų (p. 38). O iš tikro aušrininkai buvo drąsūs žmonės. Jų Lietuvos praeitį garbinančios eilės — prastos, sentimentalios ženklina didelį intelektualinį suolį, jų ryžtą iš saugaus lenkiško kultūros glėbio išsivaduoti ir žengti lietuviams naują ir labai netikrą keliu. Lietuviškas patriotizmas tuo metu nesudarė jokios “automatiškos” vertybių sistemos. Priešingai, vertybinė rutina juos rišo su lenkišku pasauliu. Jiems reikėjo daug asmeninės drąsos: juos barė nelietuvės žmonos, vyrai, tėvai, draugai, klebonai, mokytojai.

Jiems reikėjo daug intelektualinės drąsos: pasaulyje, kurį dominuoja didžiųjų kultūros, ne rutinoje paskendusiuoju darbas tvirtinti, kad ir maža tauta gali sukurti savarakišką kultūrą.

Jiems reikėjo ir socialinės drąsos: lietuviui buvo neturtingi valstiečiai, o lenkai viliojo ponų dvarais, prabangiom klebonijom, Varšuvos salonais. Aušrininkas Višteliauskas — žmona arši lenkė — kovoj 1863 m. sukilime ir turėjo iš Lietuvos bėgti. Užsienyje įstojo į Garibaldi dalinius, vėliau nusibastė į Braziliją ir svajonoje ten perkelti Lietuvą. Skaitydami jo “Užgaulk tą naktį, ką mus naikin bei paliovos, Ir plačia verse šviesos tvokstelk ant Lietuvos”, turime suprasti, nors tai būtų ir sunku, kad tai revoliucinės eilės, griauančios šimtmečiais Lietuvoje nusistovėjusią tvarką.

Atsiųsta paminėti

Marijus Blynas, LIETUVOS REIKALAI. Kultūrinių, istorinių, politinių straipsnių rinkinys. Išleido Kestucio Jeronimo Butkaus Fondas 1984 m. 143 psl.

Vyt. Alantas, GELMIŲ BALSAS. “Dirvos” konkurse premijuotos novelės. Aplanko dailininkė — Danguolė Šepaitė-Jurgutienė. Leidinio mecenatas — Amerikos lietuvių tautinė sąjunga. Išleido “Vilties” draugijos leidykla (616 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA). Kaina — \$10.00 JAV. Cleveland 1984 m., 237 psl.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Elenos Bradūnaitės-Aglinskienės rašinį apie suomių tautosakos epą “Kalevala” šio kūrinio 150 metų sukakties proga paskutiniam 1984 m. numeryje paskelbė “Folklife Center News”. Ji yra to laikraščio redakcijos narė.

Kultūrinis Bostono lietuvių subatvakaris 1984 m. spalio 27 d. buvo skirtas iš Niujorko atvykusioms Gintei Damašytei. Su viešnia dalyviu sužadintu Stasys Santvaras. G. Damašytė pasakojo savo išpūdius iš kelionės po Sovietų Sąjungą, kur ją teko lankyti su amerikiečių grupe.

Dail. Jolanta Janavičienė, pasižymėjusi parodose Australijoje, septynias savaites viešėjo Nepalyje, pakviesta Australijos ambasados, kuri ten surengė jos keramikos darbų ir spalvotų piešinių parodą 1984 m. spalio 21-23 d.d. Parodą atidarė Australijos ambasados reikalų vedėjas Adrianas Severas Nepalio sostinės Katmandu “Parko” galerijoje, pabrėždamas, kad tai yra pirmoji dail. J. Janavičienės paroda Nepalyje ir taip pat pirmoji Australijos ambasados surengta paroda ugdyti kultūriniais abiejų šalių ryšiams. Parodai dail. J. Janavičienė atsi-vežė 22 keramikos darbus, o aštuonis spalvotus piešinius sukūrė Nepalyje. Juose matyti Himalajų kalnai, pelkėtų miškų juostos jų papėdėse, nepaliečią šventyklos. Paroda bei jos atidarymą aprašė sostinės Katmandu laikraštis “The Raising Nepal” 1984 m. spalio 22 d. laidoje.

Venezuelos Lietuvių Bendruomenės centro valdybai ilgas metas vadovavo pirm. inž. Vladas Venckus. Velionies atminimui buvo paskelbtas jo vardo jaunimo rašinių konkursas tema “Kuo iš-civijos jaunuolis gali būti naudingas Lietuvai?” 1979 m. kilusi mintis įgyvendinta 1984 m. spalio 18 d. Vertintojų komisija, kurią sudarė pirm. Bronė Domeikienė, sekr. dr. Vytautas Dambra ir narė dr. Jadvyga Klovaite, ilgokai trukusio konkurso laimėtoja paskelbė Toronto lietuvių Kristiną Parštytę už Pelėdos slapyvardžiu pasirašytą rašinį. Jai paskirta vieništelė \$300 premija su \$100 papildu kaip dalyvė iš Š. Amerikos. Konkursoi tebuvo gauti penki rašiniai iš lietuvių jaunimo Kanadoje, JA Valstybėse ir Venecuoloje. Atsižvelgiant į inž. V. Venckaus našlės ir aukų rinkėjos a.a. A. Vaisiūnienės pagėdavimus, liuk-siejai premijos pinigai (apie \$700) bus perduoti PLB švietimo tarybai, kuriai šiuo metu vadovauja pirm. Birutė Jasaitienė. Venecuolos LB krašto valdyba rekomenduoja, kad šios lėšos būtų panaudotos Venecuolos lietuvių jaunimo švietimui Vasario 16 gimnazijoje ar kurioje kitoje lituanistinėje institucijoje.

Tradicinis Čikagos lietuvių operos balius 1984 m. lapkričio 17 d., telkiantis lėšas naujiesiems pastatytiems, baigėsi netikėta sol. a.a. Bernardo Prapuolenio mirtimi. Jis turėjo atlikti programą, užbaigus vakariene, ištraukus laiminguosius loterijos bilietus, bet scenoje nepasirodė. Rengėju buvo rastas kitame kambaryje, kur ruošėsi išėjimui scenon, pakirstas širdies smūgio. Mirė pačiame jėgų pajėgume, teturėdamas 45 metus amžiaus. Neįvykusio koncerto programon buvo įtraukta kompoz. G. Gudauskienės daina “Gal paskutinį kartą” tarsi primenantį artėjančios mirties nu-jautimą. Lietuvių operos pirm. V. Radžiū pranešė netikėtą B. Prapuolenio mirtį. Liūdni vakaro dalyviai išsikirstė, neišgirde baritono B. Prapuolenio atliktos lentingosios dainos “Gal paskutinį kartą”. Velionis gimė Lietuvoje, baigiantis II D. karui, su šeima pasitraukė Austrijon, į Cicero miestą prie Čikagos atvyko 1949 m. Muziką studijavo Roosevelto universitete. Porą metų dainavo “Lyric” operos ir “Chicago Orchestra Hall” choruose, įsijungė į Lietuvių operą Čikagoje. Daug koncertavo su sol. N. Linkevičiūte-Kasperiene ne tik JAV lietuvių kolonijose, bet ir P. Amerikoje, Australijoje, Britanijoje. Prieš mirtį buvo suorganizu-avęs Šv. Antano parapijos chorą Cicere ir jam vadovavo. Atsisvekinimas su velioniu įvyko lapkričio 20 d. laidotuvių koplyčioje, gedulinės pamaldos — lapkričio 21 d. Šv. Antano šventovėje, dalyvaujant Šv. Antano parapijos ir Lietuvių operos chorams. Pamaldos giedojo sol. J. Vaznelis. Pamaldų dalyviai dviejų mylių automobilių vilkstine velionį palaidėjo į Šv. Kazimiero kapines.

Poeto Antano Miškinio atminimas bus įamžintas Vilniuje. Vykdomasis komitetas ipareigo-tas įrengti memorialinę lentą prie namo Antakalnio g. 8, kuriame gyven-o velionis, pastatyti antkapi ant jo kapo.

Vysk. Antano Baranausko 150 metų gimimo sukakties minėjimas bus ruošia specialiai sudaryta organizacinė komisija. “Anykščių šilelio” autorius yra gimęs 1835 m. sausio 17 d. Komisijos posėdyje numatyti iškilmingi vakarai Vilniuje ir Anykščiuose. Bibliotekose bus surengtos vysk. A. Baranausko kūrinių, literatūros apie jo gyvenimą ir kūrybos kelių parodos. “Vaga” 1985 m. keturiomis kalbomis išleis gausiai iliustruotą “Anykščių šilelį”, bus sukurtas dokumentinis filmas.

Jaunieji Vilniaus ir Rygos rašytojai bendrauja jau gerą dešimtmetį. 1984 m. “Vaga” išleido dešimties latvių poetų rinkinį “Mes atėjome į tų pasaulį”. Dabar grupė latvių poetų lankėsi Vilniuje, aptarė Rygoje išleistą jaunųjų lietuvių poetų rinkinį “Aušroje gimusi širdis”. Jis latvių skaitytojų supažindina su O. Baliukonytės, G. Cieškaitės, G. Patacko, V. Jasukaitės, A. Grybausko, A. Jonyno, A. Verbos, J. Kalinausko, R. Vanago, Z. Mažeikaitės, V. Rubavičiaus, K. Platelio kūryba. Rinkinį paruošė, įvadinį straipsnį parašė H. Ma-jevskis, daugumos eilėraščių vertėjas.

Baltijos respublikų ir Leningrado XVI saviveiklinių filmų festivalis įvyko Vilniuje 1984 m. lapkričio 8-9 d.d. Festivalyje parodyti 47 filmai. Didįjį prizą laimėjo Rygos A. Popovo radijo gamyklos kultūros namų studijos dokumentinis filmas “Zodis apie pieta”, sukurtas D. Liepinio ir S. Chauko. Pirmojo laipsnio diplomu susilaukė vaidybinių filmų grupė — Leningrado kultūros rūmų studijos “Žmonės geri” (autorai V. Vardūnas, O. Plakinas ir A. Melachovas), pieštinių — Estijos Raplos gyvenvietės vaikų studijos “Vienas už visus” (autorius K. Uguras), dokumentinių — Daugpilio kultūros rūmų studijos “Ežeras” (autorai M. Šelutka, V. Margevičius ir V. Jašvinas). Lietuvos atstovams geriausiai sekėsi pieštinių filmų grupė: ant-rojo laipsnio diplomu įvertintas A. Mačiulevičiaus ir T. Macevičiaus “Vaivorykštės” studijoje sukurtas filmas “Vištukai ir jų draugai”, trečiojo laipsnio diplomu — panevėžiečio Č. Korsako filmas “Kapituliacija”. Trečiojo laipsnio diplomas taipgi paskirtas dokumentiniam Kauno “Ban-gos” studijos filmui “Taikos kalnas”, sukurtam L. Surgailos.

Pirmą kartą Lietuvos teatro istorijoje 1984 m. lapkričio 19-26 d. d. Šiauliuose buvo surengtas dartinės lietuvių dramaturgijos festivalis. Jame dalyvavo šeši drau-mo teatrai su aštuoniomis lietuvių dramaturgų pjesėmis: Šiaulių teatras — su G. Mareckaitės “Eglės namais” ir A. Liobytės “Meškos trobelė”, Klaipėdos teatras — su J. Marcinkevičiaus “Saulė ir jos žmonėmis”, Kauno teatras — su J. Montvilos “Didžiojo geismo” ir E. Mikulėnaitės “Visada tuo pačiu”, Vilniaus teatras — su V. Bubnio romano inscenizacija “Po vasaros dangum”, Vilniaus rusų teatras — su K. Sajos “Jaučio metais” (“Devynbėdžiais”), Panevėžio teatras — su R. Gudaičio pjesė “Atversk, angele, laiko knygą”, Atversk, angele, laiko knygą”, N. Karpuskaitė — už J. Montvilos spektaklį “Didysis geismas” ir S. Varnas — už G. Mareckaitės “Eglės namus”. Tie “Eglės namai” tapo rekordiniu festivalio spektakliu, susilaukusiu dar kitų trijų premijų: muziką sukūrusiam kompoz. A. Martinaičiui, scenovaizdžiui — dail. A. Freibergui, pagrindinį vaidmenį — I. Liutikaitėi. Premija įvertintas ir jaunas dail. S. Bocula už scenovaizdžius E. Mikulėnaitės pjesei “Visada tas pats”. Premijos paskirtos aktoriams: kaunietėms D. Kazra-gytei ir jam vadovavo. Atsisvekinimas su velioniu įvyko lapkričio 20 d. laidotuvių koplyčioje, gedulinės pamaldos — lapkričio 21 d. Šv. Antano šventovėje, dalyvaujant Šv. Antano parapijos ir Lietuvių operos chorams. Pamaldos giedojo sol. J. Vaznelis. Pamaldų dalyviai dviejų mylių automobilių vilkstine velionį palaidėjo į Šv. Kazimiero kapines.

Rašytojas POVILAS GAUČYS atidaro Lietuvių dailiojo meno instituto surengtą M. Dobužinskio “Senosios Lietuvos” ciklo parodą Čikagos Lietuvių jaunimo centre 1984 m. lapkričio 23 d. Nuotr. J. Tamulaičio

Talentų vakaras Vasario 16 gimnazijoje

Per paskutinius keletą metų mūsų gimnazijos ateitininkai, vadovaujami Marytės Šmitienės, pasidarė labai veiklūs. 1984 m. lapkričio 24 d. jie mus pradžiugino gražiu renginiu — talentų vakaru. Matyt, dažnai jie posėdžiavo ir daug dirbo, nes šis vakaras labai pavyko.

Susirinkome į jaukiai ir skoningai papuoštą valgyklos salę. Nepalikino akių šikart ryškios neon šviesa. Įvairiaspalvės lėmpūtės, sukabinėtos vakarykščiai audros nulauztose pušų šakose, ir ant grindų įtaisytas scenos apšvietimas teikė neįprasto jaukumo. Susirinko gimnazistai, mokytojai, miestelyje gyvenantys lietuviai. Prie papuošto stalo susedo įdomi komisija: kun. A. Bernatoniš, kun. J. Dėdinas, Hiutenfelde gyvenanti lietuvė L. Riterienė, žymi estrados dainininkė Nelė Paltinienė ir miestelyje besiveičiuojanti Punksko lietuvių Anelė Pečiulytė. Programai vadovavo du prityrę ateitininkai: Danutė Baltulytė (Australija) ir Dariusz Suziedėlis (JAV). Tai buvo neįprastas senukas ir neįprigirdinti senutė. Iš šių senatvės negalavimų kilo daug juoko pranešinėjimo metu.

Programą sudarė 25 pasirodymai. Ko tik čia nebuvo — dainų, šokių, deklamacijos, vai-

dinimo, grojimo ir net pademonstruotas videofilmas, susuktas prie garsios Weinheimo pilies. Programon įsijungė ir mokytojai, sudarę nemažą orkestrą. Jų instrumentai buvo šiek tiek neįprasti — samčiai, dangėčiai, laistytuvai, skutimosi mašinėlė ir kt. Tik vienas direktorius rimtai grojo smuiku. Pasirodė ir būsimi gimnazistai — Lemkiukai ir Lipsiukai.

Premijos buvo šikart taip pat įdomios. Ketvirtą vietą laimėjusiems vaidintojams buvo įteikti talonai, už kuriuos savo mėgstamoje picerijoje galėjo gauti po didelę porciją ledu. Trečią vietą užėmusios vaidintojos-deklamatorės gavo didžiulį krepšį įvairių vaisių. Antrą vietą laimėjo kino aktorai. Jų videofilmas visiems patiko ir buvo net kartojamas. Aktorių prizas buvo kiekvienam po picą ir kolą toje pačioje picerijoje. Aukščiausias įvertinimas, užantspauduotas kaloringu tortu, teko Monikai Gaizauskaitei ir Arvydui Herbstui, kurie padainavo dvi dainas (viena jų — paties Arvydo sukurta apie gimnaziją).

Po apdovanojimų žiūrovai dar kurį laiką dalijosi mintimis apie pavykusį vakarą. Tikimės, kad tokie vakarai taps tradicija mūsų gimnazijoje.

Bronė Lipsienė

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Kmyno stabarėlis

Miršta, nenumiršta šakos ovelės, lapelius išsklaide ant pilkos žolės. Tai šalnos viešėta, vasaros gedėta: kmyno stabarėlis kalba su savim. Šimtaspalviai lapai sukūriais pakile, leidžiasi į slėnį — vakaro žara. O, tai gailiai rauda šakos ovelėlės: į jos šiltą glėbį nežada sugrįžt jie niekad, niekada.

Girksėdamos žąsys per anksti išskrido — debesin susmigo kelios eskadrilės. Tai rūstusis senis jau kalnais atjoja. O jis gruodą beria, o jis šaukia vėjus; debesį ištiesęs saulę suvynios. Ir bus dienos pilkos, ir bus naktys ilgos kmyno stabarėliui linksėt pabariuos.

JONAS GUTAUSKAS

Ruduo

Pradžioj ir gelės dar žydės, Ir medžiai dar turės Žaliašias kepures. Vėliau į purvą jas numes.

O ir rudens turtai Nedidelė paguoda — Kur eini, ten matai Beširdį, šaltą gruodą.

Vienatvėje

Dangus toks tolimas, O žemė nesvetinga. Padėk man, Motina, Šventa ir gailėstinga.

Pažadai

Tu atėjai, dalele, Su glėbiu pažadų. Kiek dingo jų kelyje, Težinom vienu du.

Aušra

Nors ši naktis, Kaip varno sparnas, juoda, Jau artinas aušra — Ji neša viltį ir paguodą.

Baltistikos studijų draugijos Toronto komiteto surengtoje folkloro dienoje Toronto universitete 1984.X.27 rengėjai ir paskaitininkai. Iš kairės: prof. Trass, Bregzis, E. Bradūnaitė, F. Oinas Nuotr. K. Raudžiū

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 25 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10-3	90 dienų termin. indėlius	9 3/4%
Antradieniais	10-3	180-185 d. termin. ind.	10 1/4%
Trečiadieniais uždaryta		termin. indėlius 1 metų	10 1/2%
Ketvirtadieniais	10-8	termin. indėlius 2 metų	10 1/2%
Penktadieniais	10-8	termin. indėlius 3 metų	11 %
Šeštadieniais	9-1	pensijų s-ta	10 %
Sekmadieniais	9-12.30	spec. taup. s-ta	9 %
		taupomąją s-ta	8 1/4%
		depozitų-čekių s-ta	6 %
		DUODA PASKOLAS:	
		asmenines nuo	12 %
		mortgicinius nuo	11 - 13 1/2%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicinius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybę pagal sutaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 2239 Bloor Street West. Telefonas 762-7775. Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

HOMETARIO Real Estate Ltd. Insurance Brokers. Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio draudžiai? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

"TYPE MASTER GRAPHICS"
3317 Bloor Street West, Toronto, Ontario M8X 1E7
Telefonas: 236-1048
* Raidžių rinkimo bendrovė.
* Renka tekstus lietuvių, prancūzų ir anglų kalbomis.
Skambinkite Linai Kuliavenei arba Vidai Šiaučiulienei

Agentas, kuris rūpinasi jumis
1. Jūsų namai yra svarbiausias mūsų rūpestis.
2. Pasirinkdami mus, jūs pasirenkate agentą, kuris rūpinasi jumis.
3. Skambinkite Antanui Geniui tel. 231-2839, ir turėsite pirmos klasės patarnavimą.
Antanas Genys (416) 231-2839
Frank Barauskas Limited, Realtor, 3828 Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sažiningas darbas, pigios kainos.
Savininkas — RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Greitas ir tikslus patarnavimas!
DRAUDA
gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo
Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857
Allstate Simpson's, 176 Yonge St., Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

AUTORITE SALES & SERVICE
1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331
BLOOR AUTORITE GARAGE
296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305
* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
* Sažiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai * taisymai. * Sniginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Studentų ateitininkų žiemos stovykla Neringos stovyklavietėje 1983 metais. Ji buvo surengta ir 1984 metais

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

perkelto į 10 v.v., kai tuo tarpu "CTV" tinklas žinias duoda 11 v.v. Atlikti tyrimai liudija, kad žiūrovų skaičiumi pirmąją "CTV" tinklo žinios. Grupė privačių finansininkų nori nupirkti angliškąjį "CBC" televizijos tinklą. Tada "CBC" bendrovei liktų tik radijas ir prancūziškoji televizijos tinklo dalis. Finansinė valdžios parama būtų galima drastiškai sumažinti, gal net ir visiškai panaikinti. Angliškoji Kanada turėtų du privačios rankose esančius televizijos tinklus. JA Valstybė yra trys tokie televizijos tinklai, parūpinantis aukšto lygio populiarias programas, duodantys pakankamai laiko valstybiniam ir politiniams JAV įvykiams, nieko nekainuojantis valdžios išdui.

Kanados paštininkai su savo karinguoju vadu J. C. Parrotu vis dar neturi naujos darbo sutarties, nors derbys buvo pradėtos 1984 m. liepos 3 d. Streiką prieš Kalėdas ir šventinių laikotarpyje sukliudė tarpininku paskirtas S. Hartas, kurio mandatai darbo ministras W. McKnightas pratęsė iki š. m. sausio 31 d. Iki to laiko jis turi paruošti savo pranešimą vyriausybei. Tada, praėjus savaitei, unija galės prarasti baltąsias streiko klaušim. Spaudos puslapiuose vėl pasirodė nevykusio paštininkų darbo kuriozų. Pasak dienraščio "The Toronto Star", viena Toronto krepkyla 1984 m. gruodžio 28 d. gavo net 41 laišką. Laiškanesys juos, įdėtus į permatomą plastikinį maišelį, atvežė automobiliu. Antspaudas ant maišelio liudijo, kad jis paruoštas Montrealio pašte ir Toronto išsiųstas gruodžio 20 d. Siunta keliavo ilgiau kaip savaitę. Kai ją atidarė krepkylas knygdėvis H. Rudzas, krepkylai buvo adresuotas tik vienas maisto žurnalas iš Prancūzijos. Visi kiti laišškai iš Skandinavijos šalių ir Jugoslavijos buvo skirti kitiems adresatams Toronto, pradedant Danijos konsulatu ir baigiant Toronto universitetu. H. Rudzas, paskambinęs pašto įstaigai, susilaukė įsakymo tą klaidingą siuntą pristatyti į "Gateway" paskirstymo centrą Mississaugoje, iki kurio nuo krepkylų yra 15 mylių kelio. Jis tą maišuką išsiuntė į Kanados parlamentą, adresuodamas pašto reikalus tvarkančiam ministrui. Esą tegu pats ministras maišuką su paklydusiais laiškais pristato paskirstymo centrui Mississaugoje.

Kanados finansų ministeris M. Wilsonas valdžios skolas pavadino tautos nelaimė. Reikia imtis priemonių joms sumažinti. Siemietinio biudžeto išlaidos pasiekė \$100 milijonų, deficitas — apie \$34 milijonus. Vien tik skolų palūkanoms padengti reikės \$23 milijonų. Ši suma sudaro beveik penktadalį biudžetinių išlaidų. Jeigu deficitas augs tokiu mastu, 1990 m. valdžios skolų palūkanoms padengti reikės \$34 milijonų.

Kanados parlamente veikiančios restoranų sekančiais metais beveik padvigubins savo kainas. Restoranu naudojami parlamento nariai, senatoriai ir spaudos atstovai. Lig šiol už maisto patiekalus su visais priedais buvo imama tik \$4.40. Dabar reikės mokėti \$8. Pernai tas restoranas būtų turėjęs \$5,4 milijono nuostolį, nuo kurio jį išgelbėjo \$5,7 milijono parama iš valdžios išdu.

Praktiškai tai reiškė, kad kanadiečiai savo pajamų mokesčiais maitina parlamentarus, kai jų žemiausias metinis uždarbis yra apie \$70.000. Parlamentas turi ir savo kirpyklą, kurioje už plaukų nukirpimą būdavo imama tik po vieną dolerį. Ir vėl skirtumą padengdavo kirpėjams mokamos algos iš valdžios išdu. Po naujų metų ši paslauga pabranginama iki \$6, bet vis dar bus žemesnė nei daugelyje kitų kirpyklų, kuriomis naudojasi eiliniai kanadiečiai. Parlamente taip pat yra penkios valgyklos kitiems jo tarnautojams ir darbininkams. Jose taip pat pakeliamos maisto kainos nuo 1985 m. sausio 1 d.

Ontario pilietybės ir kultūros ministerija išleisdo informacinę knygą apie tautines grupes provincijoje. Ji pavadinata "Population data: Maps and Demographic Statistics for Selected Mother Groups, Ontario 1981". Leidinyje sukelti duomenys 1981 m. gyventojų surašymo. Pagal juos, Ontario provincijoje yra 8,5 mil. gyventojų, kurių 2 milijonai yra ateiviai. Jų skaičiai per pastarąjį dešimtmetį yra labai pasikeitę. Pvz. indo-pakistaniečių yra 48,510 (buvo 12,110), kiniečių — 89,355 (31,475), portugalų — 114,275 (57,345). Be to, leidinyje yra sutelkti ir kiti duomenys apie ateivius — amžių, lytį, šeiminių padėčių, išsilavinimą, gimimo vietą, darbą ir t.t. Leidinio kaina — \$17.50. Jis gaunamas Ontario vyriausybės knygyne (880 Bay St.).

Juno Beach, Florida
LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBO renginys — sol. A. Simanavičiaus iš Kanados koncertas įvyks sausio 12 d., 2 v.p.p., Juno Beach metodistų šventovėje. Po koncerto — vaišės šventovės salėje.

MOTERŲ DAINOS VIENETA, pavadintą "Daina", suorganizuota I. Manomaitiene. Jis jau gieda per lietuvių pamaldas ir ketina pasirodyti kitomis progomis. Vienetui elektrinius vargonėlius nupirko A. ir V. Tomkai.

MOTELIS "SEA SUNRISE", kurio savininkai yra D. ir R. Valodkos, yra atnaujintas iš vidaus ir iš lauko, gražiai papuoštas ir rūpestingai prižiūrimas. Patogi vieta poilsiui. Adresas: "Sea Sunrise", 751 Ocean Dr., Juno Beach, Fla. 33408, USA. Tel. (305) 626-4746. L.Ž.

London, Ontario
LAIDOTUVĖS. 1984 m. pradžioje per vieną mėnesį buvo net trejos laidotuvės: E. Gocento motinos, jo žmonos Ernos Andriukaitytės-Gocentienės, jos motinos Marijos Andriukaitienės ir dabar Ernos sesers vyro — Oskaro Kazio Naujokaitio. Jis po sunkios ligos mirė gruodžio 9 d., sulaukęs vos 58 metus amžiaus. Gruodžio 11 d. įvyko jehovininkų laidotuvių apeigos McFarlane-Roberts laidotuvių namuose, Lambetho miestelyje prie Londono. Palaidotas Londone, Woodland kapinėse. Liko žmona Vanda, 9 vaikai, 5 vaikai ir dvi seserys. Oskaras gimė 1926 m. Kauno aps. Atvykęs į Londoną įsijungė į pradedančią lietuvių veiklą: šoko taut. šokių, talkino paruosiant lietuvių renginius ir t.t. Buvo žinomas kaip labai geras stalius ir malonaus būdo žmogus. Darbo jam ir nedarbo metais niekada netrūko. Kol buvo sveikas, atvykdavo į spaudos balius ir kitus lietuvių renginius. Retkarčiais atsilankydavo ir į lietuvių pamaldas Šiluvos Marijos šventovėje. Sakydavo: "Man maloniau čia... tarp lietuvių". Negalėjusiam sugrįžti į tėviškę tegul būna lengva šio svetingo krašto žemelė. D. E.

Skautų veikla

• Gruodžio 14 d. sk. vyčiai, vyr. skautės, būdžiai ir gintarės lankė namus, giedodami kalėdines giesmes.

• Gruodžio 16 d. Kūčios Toronto Lietuvių namuose sutraukė apie 300 skautiškos šeimos narių, tėvų ir rėmėjų. Pritaikyti muzikai grojant, vienetai žygiavo prie eglutės, kur stovėjo tautiniai drabužiais pasipuošusi lietuvaitė (Lietuva) ir uždeginė pro ją praeinančių žvakutes. Sustojus vienetais prie stalų, įžanginį žodelį tarė "Šatrijos" tunt ps. Asta Saplienė, prisimindama šiais metais mirusius a.a. v.s. L. Kalinauską ir a.a. J. Baltaudonį. Visiems susėdus, giedotos giesmės ir atlikti vienetų pasirodymai. Dvasios vadovas v.s. kun. Aug. Simanavičius, OFM priminė Kūčių prasmę ir sukalbėjo maldą prieš valgi. Plotkelių laužymu ir šventiniais linkejimais pradėta tradicinių valgių vakarienė, po kurios v.s. D. Keršienė perskaitė legendas apie šv. Mikalojų, kuris (P. Butėnas) greitai pasirodė ir nužingsniavo į paruoštą sostą. Apstoje jį mažieji deklamavo ir džiaugėsi gautomis dovanelėmis. Programa baigta jautria "Lietuva brangi" ir vakarine skautų maldą "Ateina naktis". Šiai kalėdinei sveigai buvo stropiai pasirodė ir dekoracijoms, ir pasirodymais. Sveigai vadovavo v.s. v.s. Silvija Saplienė.

• Skautiškas aciu p.p. S. Vaitkams ir p. R. Bekerienei už talką bei rūpestį organizuojant Kūčias. "Šatrijos" tuntas dėkoja už aukas O. Indrelienei — \$35, S. Vaitkams — \$25, I. Krasauskui — \$20.

• Užjaučiamės seses Violetą ir Rūtą Filipavičiutes, netekus mamytės.
• XXII-sios Romuvos stovyklos reikalais posėdis šaukiamas sausio 7 d., 7.30 v.v., skautų būkle.
• "Šatrijos" ir "Rambynų" tuntu vadijų posėdis — sausio 8 d., 7.30 v.v., pas v.s. Liudą Yčienę, 17 High Park Ave.

• Stengiantis jaunuosius įtraukti į savosios spaudos darbą, šiam skyreliui rinkti žinias nuo š. m. sausio 1 d. sutiko fil. ps. Dalia Barzdžiūtė, 25 Four Winds Drive, Apt. 308, Downsview, Ont. M3J 1K8, tel. 661-0342. Skautiškas aciu sesėms ir broliams, kurie eilę metų rūpinosi mūsų organizacijos informacija. Nuširdus aciu Salomėjai Andriulienėi, kas savaitę šias žinias vežusiai į "TŽ" redakciją. Sėkmės ir ištermės sesei Daliai, kuri laukia žinių ir tokio pat nuširdaus bendravimo. Č. S.

SPORTAS

"AUŠROS" ŽINIOS
"Etobicoke Recreations League" krepšinio pirmenybėse 1984 m. gruodžio 11 d. Martingrove gimnazijos patalpose "Aušra" laimėjo prieš "Hectors" komandą 81:66 (49:24). "Aušros" komandai taškus iškovojė: R. Kaknevičius 17, V. Gataveckas 4, V. Dementavičius 4, A. Baziliauskas 2, K. Bartusevičius 4, S. Arlauskas 23, A. Herman 17, R. Kurczyk 6, E. Norkus 4.

Toje pačioje lygoje gruodžio 11 d. Vincent Massey gimnazijos patalpose "Aušros" vyrai pralaimėjo "Groseye Bear" komandai 92:72 (40:29). Tai lygoje pirmąjį kartą komanda "Aušros" komandai taškus iškovojė: R. Kaknevičius 22, R. Kurczyk 4, V. Gataveckas 8, V. Dementavičius 8, A. Baziliauskas 2, S. Arlauskas 7, E. Norkus 8, A. Herman 13, K. Bartusevičius.

York lygoje "B" klasėje antroji "Aušros" vyrų krepšinio komanda 1984 m. gruodžio 12 d. George Harvey gimnazijos patalpose laimėjo prieš "TUNAS" komandą 125:74 (68:32). K.S.

• Komunistinė meška — Sovietų Sąjunga didžiausia taikos nešėja. Ką ji jau užmušė, tas amžinai taikus...
• Neišdžiiovins alkoholio liūno mūsų visuomenėje jokie gydymojo raštai (dr. J. Adomavičius, 1968 m.).

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiam TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:	IMA:
9 1/2% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo ..... 12 %
10 % už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
10 1/2% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu
10 1/2% už 2 m. term. indėlius	1 metų ..... 12 %
11 % už 3 m. term. indėlius	2 metų ..... 12 1/2 %
10 1/2% už pensijų planą	3 metų ..... 13 1/2 %
9 1/2% už namų planą	(fixed rate)
9 % už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuošimčiu
8 1/4% už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų ..... 11 %
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 41 milijono dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgicinius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta sutaupų dydys, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidas, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgiciniai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Telefonas 489-1543
Istaiga, tarnaujanti lietuviams nuo 1951 metų

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480
77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6
Alfonsas Garbenis, jn. B. Econ. CRA. Kvalifikuotas įkainojimas nuosavybių dėl mortgicijų. Patarnauja palikimų (Estate & Capital Gains), investicijų ir kituose nekilnojamo turto reikaluose.

A. E. LEPAGE Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sažiningai patarnaus!
* Nemokamas namo įkainojimas *
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)
1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
Dabar turime įvairių silkių pigia kaina: kibiras — \$32.50 arba \$1.39 už svarą (kibire yra 25 svarai — 50-70 silkių)
Turime įvairių rūkytų žuvų. Didelis pasirinkimas. Gera kaina. Kviečiami atsilankyti.

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8, Tel. 279-4371)
Važiuoti vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukli kairėn prie pirmųjų sūvių (1 pietus) Wharton Way.
Sažiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bakeoven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St.W.) Toronto, Ont., M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

A & L Windows
66 Spadina Ave., Hamilton, Ont. L8M 2X1
Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai
Esamus langus pakeičiams šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) įvairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**
Lietuviams 10% nuolaida. Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse prašome skambinti "collect"

SKAITYTOJAI PASISAKO

APIE SOL. A. KUČINGI

Mielai perskaičiau Jūsų redaguojamo laikraščio 38 nr. J. Prieštelio straipsnį "Laidojom giesmininką be giesmės". Straipsnį perskaičius, kilo ir man išgyventi prisiminimai apie velionį Antaną Kučingį.

Tai buvo 1957 ar 1958 m. Aš su šeima tuo metu gyvenau Klaipėdoje. A. Kučingis buvo neseniai grįžęs iš TSRS koncentracijos lagerio, gyveno Vilniuje. Klaipėdos valst. teatre buvo surengtas kelių iš Vilniaus atvykusių solistų koncertas. Dalyvavo mano žmona ir aš. Solistų tarpe buvo ir Ant. Kučingis. Salė buvo pilnutėlė žmonių. Kiekvienas solistas padainavo po keletą dainų. Trečias ar ketvirtas iš eilės pasirodė scenoje Ant. Kučingis. Salėje praplūvo plojimai, trukę 10 minučių. Žmonės sustojo visi ir demonstratyviai plojo, šaukė valio, visai dar jam nepradėjus dainuoti. Po kiekvienos dainos buvo nepalaujamos ovacijos, nenutrūkstantis plojimai. Aišku, žiūrovų tarpe buvo ir uniformuotų saugumiečių, kurie nustebe sekė šią viešą klaidę demonstraciją. A. Kučingis, didžiai susijaudinęs, prašė publiką nustoti plotti, esą jam bus nepatogu prieš jo kolegas.

Apie incidentą Vilniaus operoje Klaipėdoje buvo taip kalbama. Esą Kipras Petrauskas labai supyko, kad Vilniaus mieste įskabintuose plakuose (K. Petrausko) ir A. Kučingio pavarde buvo išspausdintos vienodo stambumo raidėmis. K. Petrauskas atsiskakė dainuoti. Kilo konfliktas, ir pastatymas buvo pakeistas kitu. Pasiplikinę K. Petrausko elgesiu, studentai išdaužė jo buto langus.

Dalyvis

VYTENAI NELIKVIDUOJAMI

"TŽ" 1984 m. 40 nr. ir "Draugo" 1984.IX.11 paskelbtai žinutė, kad likviduojamas lietuvių salezičių centras Frascati-Vytėnai. Iki šiol neturiu jokio įgaliojimo iš salezičių centro gerolero ir kitų centro vyresniųjų likviduoti Frascati-Vytėnus. Prieš mano operaciją telefonu mūsų vienuolijos generolas palinkėjo man greit pasveikti ir sugrįžti iš ligoninės dar paspardyti sviedinį. Tai buvo linksmas pasikabėjimas su juo. Mūsų generolo linkejinis mieliai bei stropiai įvykdė, ir jį aplankiau. Ir jis gavęs laišku mūsų Vytėnų reikalą. Taipgi aplankiau ir kitus mūsų salezičių centro vyresnius, kurie ypatingai rūpinasi pašaukimais ir mūsų lietuvių salezičių veiklos tęstinumu. Manau, kad ši mano žinia bus lietuviškos bendruomenės mieliai sutikta, o ypatingai Tėvynėje džiugiai priimta.

Kun. Mečys Burba, SDB

VĖL "PAVASARIS"

"TŽ" 1984 m. 48 nr. sesuo Ona Mikailaitė rašo: "Dabar chorelį globoja ir su juo dirba solistė Gina Čapkauskienė, kuri šia proga ir drauge dainavo. Jadvyga Baltuonienė yra administratorė". Šios eilutės reikalingos patikslinimo. G. Čapkauskienė tam tikrą laiką mokė mergaites lietuviškus žodžius ir jų tarimą dainuojant, bet jau kuris laikas nuo šio darbo atsiskakė ir paskutiniu laiku, prieš važiuojant į Worcesterį, su mergaitėmis jau nedirbo. Jai buvo atlyginama po \$30 į valandą už praktišką darbą, bet ne už globojimą.

"Pavasario" chorelį Montrealyje suorganizavo Jadvyga Baltuonienė, o seselė Teresė Mieczkowskijam vadovavo ir mokė dainuoti. Globos nuopelnas prikauso tik

Jadvygai Baltuonienei, kuri tuo choreliu rūpinasi nuo jo įsteigimo dienos be jokio atlyginimo. Ji organizavo visokius "maratonus" ir kitokiais būdais stengėsi sutelkti pinigų, kad chorelis galėtų nuvažiuoti į dainų šventę Čikagoje ir dalyvauti kitose koncertinėse išvykose. Jos deka chorelis gieda Montreale Ašros Vartų šventovėje. L. Moteikiene

MENKA AUKA

Ontario Oakvilles mieste yra kanadiečiams skirtas 12 aukštų pensininkų namas, kuriame gyvena 370 asmenų. Jų tarpe esu vienintelis lietuvis. Pamatęs televizijoje rodomus Etiopijos bėdijančius žmones, pasiryžau parinkti jiems auką. Padėdamas pensininkų veiklos vadovės, per penkis dienas surinkau \$120, įskaitant mano dalį — \$50, iš 370 gyventojų. Veiklos vadovė ir aš stebėjome tokiu žmonių nedonumu. Mat jie nežino kas yra badas — sotas alkanu neužjaučia. (Surinktus pinigus persiuntė: World Vision Canada, Richmond Hill, Ont. L4C3C8).

Aš žinau kas yra badas. Kai tarnavau Lietuvos kariuomenėje savanoriu, pakliuvau į lenkų nelaisvę ir ten 7 dienas kentėjau badą. Gaudavau tik vieną silkę ir prancūzišką bulką per dieną. Pabėgau ir tuo būdu išsigelbėjau. Antrą kartą sovietams užimant Lietuvą, aš dirbau Gaižiūnų poligone. Vienas tautietis susirinkime mane apskundė, sakėdamas, kad aš buvau savanoriu, smetonininku, tarnavau karinėje ir vidaus policijoje, kariavau prieš Raudonąją armiją. Rusų politrukas įsakė mane suimti ir uždaryti daržinėje. Ten išbuvau penkis dienas nevalges. Pabėgau ir iš ten.

S. Jankauskas,

kūrėjas-savanoris, Klaipėdos sukilimo dalyvis

STRAIPSNIAI APIE LIETUVĄ

Esu ilgametis "TŽ" skaitytojas. Malonu turėti namuose lietuvišką žurnalą laikraštį. Nors gyvenu Toronto miesto ribose, tačiau paštas labai vėlina, ir gaunu "TŽ" už pusantros savaitės.

"TŽ" labai įdomūs straipsniai apie mūsų pavergtą tėvynę Lietuvą. Jeigu galima, malonėkite tokių ir daugiau pateikti. Giminių laiška mažai ką tepasako — jie yra "prišpausti". Mano teta iš Alvisto, žymios šv. Onos atleidvių, kiek drašiau parašė: "Tai ką prigryveno mūsų Lietuva — žmonių pilnos karcijos, mažai bažnyčioje".

A. Ripkevičius

LINKĖJIMAI

Jūsų laikraštis yra tikrai mieliai skaitomas ir džiaugiuosi, kad jis tiek savo turiniu, tiek išvaizda šandien yra tapęs vienu įdomiausių ir įvairiausių laikraščių lietuviškos išėjimos periodikoje. Linkiu ir toliau nepalūžti ir ištęsti jėgų bei patvarumo, redaguojant ir leidžiant šį puikų laikraštį. To paties linkiu ir visiems Jūsų bendradarbiams. Ketienu ir aš pats į jų eiles įsijungti.

Nors gyvenu dėdės Samo žemėje, tačiau Jūsų savaitraštį gaunu be jokių pašto turkymų ir be didesnių pavėlavimų.

J. Daugėla

• Nesiskundžiau ir nedejauvau dėl savo likimo, tačiau kartą, kai buvau basas ir neturėjau lešų batams pirkti, pradėjau murmeti. Prisilegtas nuėjau į didelę mečetę Kufoje ir ten pamačiau vyrą be kojų. Tuomet dėkojau Dievui už tai, kad turėjau abi kojas, kurioms trūko tik tai apavo. (Madi)

Iš Lietuvos rašytojų draugijos literatūros ir premijų įteikimo vakaro Čikagoje 1984 m. spalio 28 d. Iš kairės: kun. J. BOREVIČIUS, SJ, Lituanistikos katedros vedėjas prof. dr. B. VASKELIS, prof. dr. V. KELERTIENE, S. VASKELIENE, rašytojas P. GAUČYS, poetė J. ŠVABAITE-GYLIENE, poetas A. ŠEŠPLAUKIS-TYRUOLIS, laureatas L. LĖTAS ir kun. V. BAGDANAVIČIUS, MIC. LRD-ja įteikė \$2000 premiją, kurios mecenatas yra Lietuvos Fondas, LEONUI LETUI už jo poezijos rinktinę "Trakas", ir JURGIUI GLIAUDAI Aloyzo Barono novelės konkurso \$500 už novelę "Labirinte". Novelės mecenatas yra dr. Z. BRINKIS. Taip pat buvo pagerbtas veteranas rašytojas-vertėjas POVLAS GAUČYS, laimėjęs brazilų meno kritikų draugijos garbės premiją už vertimą iš portugalų į lietuvių kalbą poezijos antologijos "Lianų liepsna" Nuotr. J. Tamulaičio

Papildomasis pensijos planas

Registruotas pensijos taupymo planas (Registered Retirement Savings Plan) Kanadoje sumažina mokesčius, jame laikomi pinigai ir gaunamos palūkanos nėra apmokestinami. Tai geras taupymo būdas atečiai

1. Dauguma kanadiečių, išėję pensijon, turės papildyti gaunamą valstybinę pensiją iš kitų šaltinių, jei norės išlaikyti įprastą gyvenimo lygį. RRSP planas tam tikslui yra labai tinkamas, be to, jis sumažina dabartinius mokesčius.
2. Palyginę taupymą paprastose sąskaitose ir RRSP, pastebėsite, kad pastarojo rezultatai bus didesni daugiausiai dvigubai.
3. Papildu reikia rūpintis iš anksto, nes Kanados pensija šiuo metu moka tik iki \$670 mėnesi. Mažai kas iš mūsų gali pragyventi iš tokių pajamų.
4. Darboviečių pensijos taip pat nevisuomet būna pakankamai didelės dėl mažų įmokų arba dėl trumpo darbo laiko.

Kokias sumas galima įnešti į RRSP?

1. Jeigu jūs darbdavys turi pensijos planą, galite įnešti į RRSP 20% uždarbio arba \$3,500, minus jūsų pačių įmokėta suma darbovietėje.
2. Jeigu darbdavys neturi pensijos plano (arba dirbate savarankiškai), galite įnešti 20% arba \$5,500 savo uždarbio.
3. RRSP planui į metinį uždarbį galima įskaiciuoti šias pajamas: a. algas, b. nuomas (net), c. Kanados ir Kvebeko pensijas, d. darboviečių pensijas.
4. Negalima įnešti iš investacijų gauto pelno.
5. Galima įnešti virš leidžiamų sumų pajamas iš sekančių šaltinių: vienkartinis išmokėjimas iš darboviečių, pasitraukiant iš darbo, pensijas-bonus už ilgą tarnybą, sirgimo fondus ir pan.
6. Galima turėti RRSP planus keliuose bankuose, kilnoti iš vieno banko į kitą arba turėti kelis planus tame pačiame banke.
7. Galima įnešti sumas savo vardu, vyrui arba žmonai — į vienas kito planą. Toks įnešimas naudingas ta prasme, kad bus galima pasidalinti pajamo-

mis ateityje ir sumažinti mokesčius. Pvz. įnašą į žmonos planą ji galės po dvejų metų išimti, ir vyrui nereikės mokėti mokesčių.

8. RRSP planas banke turi atskirą \$60,000 valstybės garantiją.

Kaip augs santaupos RRSP plane?

Pvz. investuojant po \$1000 kiekvienų metų pradžioje ir leidžiant augti palūkanų palūkanoms, taip atrodytų santaupų augimas:

taupymo metų skaičius	8%	9%	10%	11%
5	\$6,336	\$6,524	\$6,716	\$6,913
10	15,646	16,560	17,531	18,561
15	29,324	32,003	34,950	38,190
20	48,423	55,765	63,002	71,265
25	78,954	92,324	108,182	126,999
30	122,346	148,575	180,943	220,913
35	186,102	236,125	298,127	379,164

RRSP planas veikia visose Kanados lietuvių kredito unijose. Jos teikia ir visus reikalingus paaškinimus tuo klausimu. Montrealyje veikia "Litas", Toronte — "Parama" ir Priskelimo bankelis, Hamiltone — "Talka". Inf.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

PEEL CHATEL 2180 Toronto St. 279-7443
RONCESVALLES CHATEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954
YORK CHATEL 2180 Bloor St. W. 769-3113

Turner & Porter REAL ESTATE BROKERS

A.P. GOMES
Real Estate & Insurance Ltd.

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:
531-1191
namų 537-2291

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Psichiniai sutrikimai

Psichinių sutrikimų statistika rodo, kad beveik 1 iš 5 amerikiečių turi psichiatrinį problemą.

15 milijonų dolerių studija, remiama Protinės sveikatos instituto, tyrė 9000 asmenų protinę sveikatą Baltimorėje, St. Louis ir New Haven. Rasti šie sutrikimai.

Baimė. Fobijos, panikos priepuoliai, ikyrus elgesys, baiminimasis gyvulių, baimė palikti namus yra dažniausios psichiatrinės problemos, liečiančios daugiau kaip 13 milijonų žmonių arba 8,3% gyventojų.

Svaigalai. Priklausomybė nuo alkoholio ir vaistų arba jų piktnaudžiavimas liečia 10 milijonų arba 6,4% gyventojų.

Nuotaikos sutrikimai. Suniki depresija ir maniakinė depresija slegia 9,5 milijonų. Maždaug 1 milijono žmonių prislegta nuotaika keičiasi į maniją, kuriai yra būdinga padidėjusi energija ir didybės manija.

Sizofrenija. Šis luosinantis sutrikimas paliečia 1,5 milijono amerikiečių.

Antisocialumas. Apie 1,4 milijono asmenų, sunkiai pažeidžiančių kitų teises, elgesys priveda prie konfliktų su kitais.

Mažiau kaip 1 iš 5 asmenų su psichiatrinėmis problemomis yra gavę gydymą šio apklausinejo metu šeši mėnesiai laikotarpyje. Daugumoje atvejų pagalba buvo suteikta bendrosios praktikos gydytojo, o ne psichinės sveikatos specialisto.

Si aplausa taip pat nustatė, kad protinės ligos lygiai paliečia vyrus ir moteris. Atrodo, kad moterys yra linkusios į depresiją ir fobijas, o vyrai daugiau į svaigalus ir antisocialinį elgesį.

Visų protinių sutrikimų nuosimtis gana staigiai mažėja po 45 metų amžiaus. ("U.S. News & World Report", 1984.XI). Vertė: J. Str.

Šypsėnos

O, va, ir neina... Nepriklausomybės kovose, savanoriams užėmus aplenktą Ziežmarių miestelį, dalinio kapelionas kun. Milžinas laikė lietuviškas pamaldas. Jis išmokė lietuvių giesmių. Prieš pamaldas jis pasakė ten susirinkusiems apie tai ir prašė lenkiškai negiedoti. Bet kur tau! Kun. Milžinui su monstrancija žengiant nuo altoriaus, lenkomanai pirmieji užtraukė savo tradicinę "Idzie Bog Vysokosci" — Eina Aukštybių Dievas. Kareiviai sumišo, bet ne jų kapelionas. Jis grįžo prie altoriaus, padėjo ant jo monstranciją, priklausė ir atsiskūžė į žmones pasakė: — Ot ir neidzie... — O va, ir neina... Daugiau trukdymų pamaldoms ir nebuvo. Pr. Alš.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 psl., naujiem skaitytojams tik \$15.00 metams (JAV-se amerikietiškais)

reguliari metinė prenumerata — \$20.00, rėmėjo — \$25.00 (JAV-se amerikietiškais)

Prašau siuntinėti "Tėviškos žiburius" ištisus metus šiam naujam skaitytojui:

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu prenumeratą ..... dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškos žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškos žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.

ADMINISTRACIJA

"Šluota" paskaičius

Taip okupuotoj Lietuvų vadinas humoro dvisavaitinis 16 psl. laikraštis. Satyros ir humoro laikraštį reikėtų tikėtis kokio nors juoko. Pavarčius vieną numerį, kituose maždaug tas pats tik su skirtingais vardais bei pavardėmis.

Visur rašoma apie kysius: juos duoda, juos ima, be jų niekur ir nieko negalima padaryti. Visi vengia darbo: įstaigose, ūkiuose, statybose. "Kaip nustatyti nepadarito darbo kokybę?" "Mintys slenka, laikas eina, gyvenimas bėga, o darbas stovi". "Du dirba, du žiūri, visi kiti rašo, rašo..."

Alkoholis geriamas namie, darbe, įstaigoje. Vagystės įmonėse pro viešas ir užpakalines duris. Vagia eiliniai darbininkai saujomis, o didesni viršininkai — dideliais kiekiais. Jie nurašo geras prekes kaip "broką" (apgadintas) ir žino, kur ir kaip parduoti. "Nemato teatro vitrinos, visai neįžiūri knygos, ganta, kalnų oras grynas nublanko, susmuko, atpigę; parodyk jam skudurą — baldą, parodyk jam dificitą (broką) — tiesiog akių nenuvaldo, iš laimės jis visas švyti". "Gramas prieš gra-

mo... žiūrėk ir — namas". "Niekas iš nieko neatsiranda, bet daug kas nežinia kur dingsta". "Ir ko tik dabar nevagia!" (pusę mėnuo).

Visur planai. Be plano nėra jokio darbo. "Gamyklos planus vykdomė ir viršijame, o realizacijos — ne". "Ir tiltas išilgai upės ir medžiagų taupymo planas viršytas".

Visur trūkumai. "Ir trūkstant popieriaus (net tualetinio), apstu makulatūros". Pastatyti nauji namai ir pradėdami ilgamečiai remontai. Tiesioginiai skundai dėl imamų kysių, nuolatino vogimo iš įmonių, gerimo darbe, neteisingų darbo planų viršinimo bei kitokiais reikalais.

Paskutiniame puslapyje tiesiog iškeliamas JAV ginklavimas, nukreiptas prieš darbo žmones, prieš taiką. Sovietai rodo mi su taikos balandėliu. Jų pačių žodžiais: "Lojimas — taip pat amatas".

Liūdna skaityti apie visa tai, malonu prisiminti, kad visų tų komunistinių "dorybių" neturėjome laisvoje Lietuvoje. Vm.

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS?

SKAMBINKITE
BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

BOSLEY
188 Eglinton Ave. E.,
Toronto, Ont. M4P 2E4
W.H. BOSLEY & CO. LTD. REALTOR (416) 486-5777 445-9469

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 303
Toronto, Ontario M6S 4W3
Bloor ir Jane gatvių kampas

Telefonai:
įstaigos (416) 762-7393
namų 233-0303

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3031 Bloor St. W., Suite 200
prie Royal York
Toronto, Ontario M8X 1C5

Telefonai:
įstaigos (416) 231-4138
namų 848-0234

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 10 v.r. - 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Greitas ir tikslus patarnavimas!
533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas patarnauja lietuvių kalba Nemokamas namų įvertinimas

Kingsway Real Estate Ltd. Realtor
1614 Bloor Street West
(priešais Toronto Lietuvių namus)
Telefonas 535-2331, namų 532-5893

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTONT

Anapilio žinios

— 1984 m. Lietuvos kankinių parapijoje pakrikštyti 25 vaikai, pirmąją Komuniją priėmė 10, susituokė 15 porų, palaidota 20 asmenų.

— Gražų kalėdinį koncertą prieš Bernelių Mišias atliko parapijos choras, vad. J. Govėdo, ir solistai S. Ziemelytė, R. Strimaitis, R. Paulionis.

— Bendras Kučias surengė kat. moterų skyrius. Dalyvavo per 200 asmenų. Įžanginį žodį pasakė kun. dr. J. Gutauskas, meninę programą atliko seserys Gurdikytės ir Pargauskaitė, vadovaujamos muzikės N. Beniotienės. Kalėdų senelio pareigas atliko Vyt. Balčiūnas.

— Pakrikštyti: Leono ir Nijolės (Baranauskaitės) Bates dukrelė Karolina-Nijolė; Jono ir Loretos (Ulbaitės) Viola sūnus Tomas-Jonas; Petro ir Vitalijos (Ramanaukaitės) Reny sūnus Aras-Antanas-Tibor.

— Planuojantieji sutuoktuves, pagal vyskupo potvarkį, turi prisistatyti parapijos kunigui 6 mėn. prieš vedybų datą.

— Gruodžio 23 d. Wasagoje pašventinta barake naujai įrengta salė, tinkama pamaldoms ir susirinkimams.

— Gruodžio 28 d. susirinkę Anapilio ateitininkai sendraugiai nutarė sudaryti atskirą kuopą ir išrinkti valdybą — St. Vaštoka, V. Aušrotą ir kun. J. Staskų.

— Paaukojo Etiopijos badaujančiams E. B. Kišonai \$50; religinei Lietuvos šalpei E. B. Kišonai \$100, P. Kirstukas \$50; Anapilio forteptijono vajui A. S. Kaluzos \$25; parapijai \$400 — E. Čuplinskis; \$300 — J. J. Zenkevičius; \$200 — B. Kazlauskaitė; dr. A. Pacevičius; \$150 — J. N. Campbell; \$100 — A. A. Kuniečiai, O. L. Rimkai, B. Strazdienė, K. V. Balsiai, P. A. Vilučiai, A. S. Draugėliai, A. M. Aulinskai, S. Sinkienė, V. A. Mikšys, L. Valiukas, V. Bačėnas, A. Bajorinas, dr. R. Vaštoka; \$50 — V. Geras, A. Kaminskas, dr. V. Kubilius, A. Gačionis, A. Kirvaitis, V. Lapaitienė.

— Mišios sausio 6, sekmadienį, 10 v.r. — už Namikų ir Daugilių mirusius, 11 v.r. — už a.a. dr. Stasį Pacevičių ir a.a. Oną Kanapkienę.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$100: Kanados lietuvių dienų komitetas Hamiltone, Juozas Vaskele, U. Bleizgienis; \$25: Lietuvos karaliaus Mindaugo šaulių kuopa Montrealy, P. Skablauskas, V. Petrauskas, Angelė ir Petras Česnuliai; \$20: Monika Jasionytė, Zigmantas Girdauskas; \$15: V. Rutkauskas; \$14: P. Grigas; \$12.50: "Baltic Tours"; \$12: Ant. Klupšas, Bronė Dundzienė, St. Matulionis; \$11: Juozas Jagėla, P. Jungelevičius, J. Macevičius.

\$10: J. Grikavičius, Petras Venskis, Jonas Sulcas, Kazys Mažonas, B. Truknavičius, Ant. Laurinaitis, Irena Šatrienė, J. O. Adomauskai.

\$7: Petras Jukna, J. Petronis, Jonas Jurėnas; \$6: Aldona Gaidauskas, P. Polgrimas, Ig. Ramonas, F. Urbaitis, J. Rimkus.

\$5: Marija Iškauskienė, p. Ricikienė, R. Rožanskas, A. Saladžius, Liudasa Kulnys, J. Jakaitis, V. Kojelienė, V. Dubinskis, Juozas Rovas, M. Pransys, Petras Gurdiklys, A. Čepukas.

\$3: Antanas Petrauskas, Bronė Kaselienė, Pr. Slieteris, A. Skrupskienė; \$2: A. Zaprackas; \$1: Antanas Garbas, St. Gineitis, V. Pečiulytė, E. Dickson (Mrs.), Mikas Žalauškas, E. Giedra, A. Pūkas.

Rėmėjo prenumeratą atsiumė: \$50: St. Jakaitis; \$40: V. Timosenko; \$35: dr. Jonas Yčas, Ant. Cetas Prialgauškas.

\$30: Alfonsas Pundzius, J. Jonikas, Antanas Gustainis, J. Domeika, K. Ramonas, Marija Gečienė, Z. Gavėnas, V. Morkūnas, Stasys Paketuras, V. Bukota, Jurgis Astrauskas, J. Kešgailla, J. Bacevičius, A. Šeferis, Bronius Mišius.

\$25: Ant. Laurinaitis, P. Laurinaitis, V. Rutkauskas, J. Petrauskas, V. Janulevičius, Adelė Zemaitytė, Adelė Ledienė, Ona Balaišienė, P. Šukys, dr. A. Valadka, M. Jasionytė, K. Gaptis, A. Šimkienė, J. Danyš, D. Mitkienė, J. Karaliūnas, K. Daunys, B. Tamoliūnas, Pranas Pranaitis, A. Giedraitis, P. Vysnia, A. Tumas, Ant. Jonika, J. Rimsaitė, Alg. Ankus, Vyt. Tikūniškis, K. Daukas, St. Jonaitis, A. Aleliūnienė, J. Bartkus, P. Breichmanas, P. Baronas, D. Jurkus, B. A. Arūnas, E. Raudienė, Z. Orentienė, J. Girevičius, V. Ivanauskas, J. Jurgutis, K. Butienė, K. Gudinskis, K. Lukošius, E. Miliauskas, M. Krivickas, A. Empakeris, Vl. Eizinas, A. Kanapka, A. Čepaitis, dr. A. P. Dailėdė, M. Pransys, Jonas Rugsys, Juozas Pargauskas, Joana Valiukienė, Jonas Nacevičius, Justinas Zubrickas, Kazys Mažonas, Vladas Ra-

Prisikėlimo parapijos žinios

— Šis penktadienis — mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi iš anksto susitarus. Šventoji valanda ir Mišios — 7 v.v. Išpažinčių klausoma ryte ir vakare prieš Mišias.

— Sausio 5, šeštadienį, 5 v.p.p. Mišios bus laikomos pensininkų namuose.

— Pakrikštyti: Alexandra, Catherine, Sarah — Birutės ir Craig Herron dukrelė; Michael, Paul — dr. Viktoro ir Kristinos Juškevičių sūnus.

— Susituokė: Vincas Bruožis su Marcelle Rademeyer.

— Gruodžio 21 d. palaidota a.a. Veronika Samulevičienė, 81 m. amžiaus.

— Parapijos salės jau nuomuojamos lietuviams 1986 m.; nuo kovo mėn. pradžios — ir kitiems.

— Jauni žmonės, kurie planuoja sutuoktuves, pagal vyskupijos potvarkį, turi prisistatyti klebonui šešis mėnesius prieš vestuvių datą.

— Rekolekcijos jaunimui bus sausio 11-13 d.d. Sharon, Ont. Vedėjai — kun. A. Saulaitis, SJ, ir ses. Ignė Marijošūtė. Jaunimas virš 17 m. registruojasi: R. Punks 277-8682, P. Karosas 221-6250, P. Sukauskas 767-2301.

— Parapijai aukojo \$500: O. Skrebūnienė, A. D. Puteriai; \$200: J. Janušas, St. Račickienė, T. V. Sičiūnai; \$150: A. Navickas, O. Skerienė, E. Žolpis; \$100: A. Domeika, P. Remeika, B. V. Poška, J. Melnykaitė, E. Jaškuvienė, H. S. Butkevičiai, P. M. Venskis, V. Daugėlavienė, A. Z. Stančikai, S. Tumosienė, Alf. A. Šmigelskai; \$60: Iz. Antanaitis; \$50: M. Antanaitis, A. Lukošienė, V. Pačkuskas, M. S. Kniūkštos, R. Pilipavičius, L. Kunnappu, O. Juodviršienė, E. Valencija, T. A. Ziliai; vienuolynai — D. V. Simonaičiai \$100, M. Jasionytė \$50, P. L. Murauskai \$50; Etiopijoje badaujančiams — M. Normantienė \$60; \$50: St. Prancevičius, A. M. Basalykai, K. Juknevičius.

— Mišios sausio 16, sekmadienį, 8.30 v.r. — už Šv. Kazimiero vikarijos mirusius kunigus ir brolius, 9.30 v.r. — už a.a. Karoliną Prišėponienę, 10.15 v.r. — už a.a. Oną ir Joną Ališauskus, 11.30 v.r. — už parapiją, 7 v.v. — specialia intencija.

Švenčių proga "Tėviškės žiburiai" gavo daug sveikinimų. Savaitraščio darbuotojai, negalėdami atsakyti paskirais laiškais, dėkoja visiems sveikinusiems ir nuosirdžiai visiems linki sėkmingų naujų metų.

Metinis 236 SLA kuopos susirinkimas — sausio 13, sekmadienį, 2 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose. Bus renkama nauja valdyba. Dėl mokesčių skambinti M. Dambarienei 536-1433. Valdyba

Jaunimo talentų vakaras rengiamas vasario 24, sekmadienį, Anapilio salėje. Norintieji pasirodyme dalyvauti prašomi registruotis pas S. Ziemelytę tel. 823-7261, D. Garbaliuskiene — tel. 277-3351, J. Govėdą tel. 537-5188. Talentų vakarą rengia Anapilio forteptijono vajuos komitetas, vadovaujamas dr. Antano Pacevičiaus.

"The Sunday Sun" 1984. XII. 31 išspausdino ilgą laišką, kurį gavo Brian Brown Mississaugoje iš ilgakalio kalinto Petro C i d z i k o, gyvenančio Vilniuje. Laiskas parašytas anglų kalba. Jo vertimas bus išspausdintas "Tėviškės žiburiuose", kurių redakcija gavo to laiško kopiją. Prie išspausdinto laiško pridėti keli sovietinių kalinių adresai, jų tarpe ir dr. Algirdo Statkevičiaus, 61 m. amžiaus psichiatro, žmogaus teisių gynėjo, Helsinkio grupės nario, suimto 1980 m. vasario 14 d. Dabartinis jo adresas: Algirdas Statkevičius, Uchr. UYA-64/1Z-1, g. Taškent, Uzbekskaja SSR, 700058, USSR. Jam prašoma rašyti, neliečiant politinių ir religinių klausimų.

Į kalėdinį "Tėviškės žiburį" numerį dėl pašto suvėluotų siuntų nepateko kai kurie sveikinimai. Jie spausdinami šiame numeryje. Taip pat pavėluotai gauti įrašai į bendrą kalėdinį sveikinimą. Jūs čia papildome. Prie jau paskelbtų sveikintųjų, linkinčių geriausias sėkmės sau artimiesiems bei bičiuliams naujaisiais metais, jungiasi: J. Barzevičius, A. J. Zalagėnai, Marija Skučienė iš Toronto, Juzė ir Domas Žiogai iš Delhi, Ont.

"TŽ" spaustuvės mašinų vajui aukojo: Antanas Kalvaitis, Orman Beach, Fla., \$20, Gustas Pamataitis, Thornhill, Ont., \$5, Marija Zemaitienė, Toronto, Ont., \$6, Stasys ir Valerija Gudaičiai, Niagara Falls, Ont. \$20.

Vasario 16 gimnazijai paaukojo po \$100: V. Matulaitis, S. Kuzmickas abu iš Toronto, Ont., ir P. Krilavičius iš Keswicko, Ont. Siunčiantieji aukas per KLB valdybos išdininę ką ar švietimo komisiją čekius prašomi rašyti "Canadian Lithuanian Community".

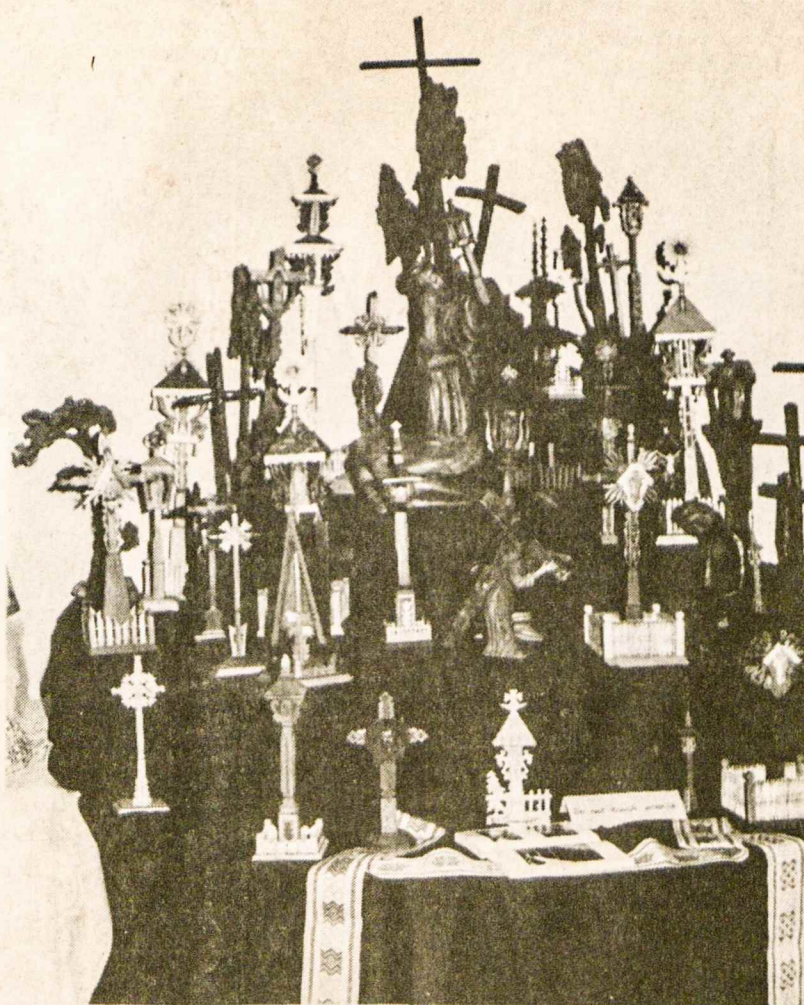
KLB švietimo komisija

A. a. Antano Čirūno, visuomenės veikėjo, dešimties metų metinių progą Lietuvos kankinių šventovėje buvo atlaikytos gedulinės pamaldos. Ta proga sukakties dalyviai bei velionies bičiuliai, prisimindami jų kaip uolų spaudos rėmėjų, suaukojo "Tėviškės žiburiams" \$70.00. Aukojo: G. B. Trinkos, O. Dementavičienė, M. Žekienė, M. B. Norkai, R. A. Siručiai, K. J. Rūgiai, V. K. Otto, S. A. Petraičiai, O. A. Kuniečiai, O. Indrelienė, J. A. Mazy, P. Čečys, B. Kavaliūnienė, K. M. Daukai, P. M. Petrušauskai.

Apie torontiški "Volungės" chorą, koncertavusį Lietuvių dienoje Klivlande 1984. XI. 24-25 v. Rociūnas rašo vietiniame žiniaraštyje "Mūsų žingsniai" 1984 m. 25 nr.: "Volungės" koncertas — iškiliausias Lietuvių dienų renginys. Džiugino jaunų balsų pasigėrėtinai atliekamas dainų sąskambis, ansamblio drausmė, laikysena scenoje, repertuaro įvairumas... Ateina nauja dainininkų, dirigentų ir muzikų karta, išaugusi šių kraštų kultūroje, išlavinus savo talentus, bet nepasitraukusi nuo savo lietuviško kamieno..."

Naujas vyskupo P. A. Baltakio, OFM, adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207-1999. Tel. (718) 827-7932.

KLK moterų draugijos Montrealio skyrius paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$50, dėkodamas už paslaugas jo veiklai ir linkėdamas geriausias sėkmes. Skyriui pirmininkauja D. Staškevičienė.

Lietuvių tautodailė, išreiškianti tautos tikėjimą, kančią, ištvėrmę ir vilį ilgame sutėmų laikotarpyje. Nuotr. St. Dabkaus

LILIA PACEVIČIENĖ
West Insurance Brokers Ltd.
(416) 846-4888 — dienomis Namų, automobilių
853-3652 (519) — vakarais ir komercinė drauda

A. a. dr. Stasys Pacevičius yra miręs prieš penkerius metus. Jis buvo vienas iš dosniųjų lietuviškos spaudos rėmėjų. Jo šeima — Dana, Gražina, Algis ir Janina Pacevičiai, minėdami penktąsias velionies mirties metines, paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$500 vietoje gedulinių vaišių. Reikiama nuosirdžiai padėkų už tokią dosnią paramą lietuviškai spaudai.

V. Kalendriene, pagerbdama a.a. Verą Samulevičienę, vietoje gėlių paaukojo "Tėviškės žiburiams" \$25.

Ontario pilietybės ir kultūros ministerija praneša, kad Savanoriškos tarnybos žymenų projektas susilaukė plataus dėmesio. Jau gauta per 200 pasiūlymų ir šimtai pasiūlymų. Del to pasiūlymų terminas pratęsiamas iki 1985 m. vasario 28 d. Adresas: Ministry of Citizenship and Culture, Volunteer Service Award Pins, 77 Bloor St. W., Toronto, Ont. M7A 2R9. Šiuo projektu norima pagerbti tuos, kurie yra pasižymėję darbo savanoriškumu (be atlyginimo) kultūrinėje ir daugiakultūrinėje srityje.

Mėnraštyje "Quest" 1984 m. gruodžio numeryje išspausdintas ilgas, 11 puslapių reportažas su daugybe nuotraukų apie kašubų-lenkų koloniją Wilno: "Faith and Freedom — the Poles of Wilno". Jo autorė Karen Shenfeld ten atsakuoja kašubų įsikūrimo istoriją ir pavaizduoja dabartinį gyvenimą. Pasak jos, Wilno esanti pirmoji lenkų kolonija Kanadoje, įsteigta 1864 m. Vietovės vardas esąs paimtas iš miesto, kuris dabar yra Sov. Sąjungos dalis Lietuvos respublikoje. XVIII š. Wilno centras garsus lenkų kultūros centras. Kad tai iš tikrųjų Lietuvos sostinė, buvusi rusų ir lenkų okupacijoje, autorė nemini. Dabar Ontario Wilno miestelyje esama 200 gyventojų. Renfrew apskrityje esama 5,600, o visoje Kanadoje — 300,000 lenkų.

Minimąjį mėnraštį "TŽ" redakcijai atsiumė ukrainiečiai (nenurodė pavardžių bei adresų) su šia pastaba anglų kalba: "Mes esame ukrainiečiai. Štai skaitykite ką lenkai tebe galvoja apie Lietuvos sostinę Vilnių. Tik paskaitykite ką jie sako. Jie neturėtų vartoti Vilniaus vardo nė čia. Atrodo, jie dar nesupranta koji didelė žala jie yra padarę lietuvių tautai". Iš tikrųjų minėjimas Vilniaus kaip lenkiško miesto lenkams neteikia garbės, o lietuviams atnaujiną skaudžią praeities žaizdą. Tai turėtų žinoti mėnraščio vadovybė.

CANDLELIGHT CATERERS
SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parengimai namuose ir laidotuvių pusrūčiai. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 279-0256 arba 279-6864 Toronto.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniams, laidotuviams, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 763-6694, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kurio metu: Antanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronto.

NATŪRALAUS GYDYMO KLINIKA mediciniškas kooperacinis gydymas. Patarimai asmeniniams ir šeimos reikalais. B. Naujalis, M.T. N.A.N.P. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. Tel. (416) 533-8008.

MONTREALQUE

šv. Kazimiero parapijoje. — Trečiąjį Advento sekmadienį buvo iškilmingos Mišios, kurias koncertavo klebonas kun. St. Šileika ir vyskupijos vikaras, etninių parapijų globėjas kun. Mario Paquette. Sveikindamas par-ją, svečias pasidžiaugė bendradarbiavimu. Jis priminė, kad visoj Montrealio arkivyskupijoje, kuriai priklauso 280 parapijų, yra 37 etnines parapijas. Per Mišias giedojo mergaičių choras "Pavasaris", akompanavo kun. M. Milox. Sveitainėje buvo suruošti pietūs, į kuriuos atsilankė per 200 parapijiečių ir svečių iš A. Varty parapijos. Pradžioje pasirodė mergaičių choras su vadovu muz. A. Stankevičiumi. Gausiais plojimais publika išreiškė savo pasigrožėjimą jų dainomis. Klebonas ir parapijos komiteto pirmininkas dėkojo "Pavasariui", jo vadovui ir globėjai J. Baltuonieni. Taip pat dėkojo šeimininkė, loterijos vadovė, visiems prisidėjusiems prie šių pietų paruošimo. Sveičiu kun. M. Paquette įteiktą dovaną — simbolišką "Vilniaus jūrimo" legendos drožinys. — Savo namuose Donatas Baltrukonis, kurį pažįstame iš įdomių straipsnių spaudoje, atšventė 60 metų amžiaus sukaktį. SK

Skautai išsirinko naują vadovę: "Geležinio vilko" tunto turtininkas R. Piečaitis, adj. A. Piečaitis, izd. ir sekr. L. Piečaitis; skautų vyčių vadovas J. Jonelis, pav. A. Piečaitis, izd. R. Staškevičius ir sekr. P. Drešeris; vilkiuku draugininkas — L. Staškevičius (laikiniai), pavaduotojai — D. Piečaitis ir P. Drešeris. Jie organizuos ir mažųjų "bebryų" būrelį. Skautininkų "Ramovės" vadovas — J. Piečaitis, pavad. R. Otto, izd. ir sekr. J. Ramanauskas.

Į KLB Montrealio apylinkės valdybos numatytą eilės paskaitų pirmoji įvyko gruodžio 7 d. Sesiulių namuose. Paskaitą skaitė dr. P. Lukoševičius. Jis, būdamas aktyvus KLB narys, pasirinko temą apie Bendruomenę, jos atsiradimą ir veiklą. Klausytojų susirinko apie 100 žmonių.

Ontario pilietybės ir kultūros ministerė Susan Fish paskelbė naują paramos programą daugiakultūrem organizacijom. Tam reikalui šiais biudžetiniiais metais paskirta \$650,000, sekantiems biudžetiniiais metams — \$1.3 milijono. Paramą galės gauti bendruomeninės, inkorporuotos, ne pelno organizacijos savo veiklos išlaidoms. Į jas įeina: atlyginimai, asmenų paruošimo, kelionių išlaidos Ontario provincijoje organizacijos centro narių, patalpų, telefono, pašto, raštinės reikmenų, spausdinimo išlaidos, revizoriaus atlyginimas ir pan. Parama numatyta iki \$35,000 į metus. Blaukai prašymams gaunami Toronto pilietybės ir kultūros ministerijoje arba kituose miestuose, kur yra ministerijos skyriai. Prašymai sekantiems biudžetiniiais metams priimami iki 1985 m. birželio 30 d.

Iš "Wintario" loterijos gautų lėšų Ontario pilietybės ir kultūros ministerija skiria nemažai paramos daugiakultūrem organizacijom, pateikiančiom įvairius projektus. Pz. Kanados ukrainiečių komitetas gavo \$19,225 surengti Ukrainos poeto Ševčenkos minėjimui, kurio programoje numatyta paskaita, meno paroda ir koncertas. Kiničiai gavo \$15,000 paruošti švietimo reikmenims priešmokyklinio amžiaus vaikams. Pastaruoju metu 16-kai daugiakultūrių organizacijų išdalinta \$169,066 — pareiškė ministrė Susan Fish.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Certifikatas: min. \$1,000.00			
1 metų	10.5 %		
Terminuotus indėlius:			
1 metų	10.25%		Nekilnojamo turto,
180 - 364 d.	9.75%		asmenines ir
120 - 179 d.	9.5 %		prekybines.
30 - 119 d.	9 %		Paskolos
Trumpalaikius indėlius			mirties
už \$20,000 ar daugiau			atveju
Taupomosios sąskaitos:			draudžiamos
specialios	7.25%		iki \$10,000
su draudimu	7 %		
kasdieninis %	6.75%		
Čekių sąsk.	5 %		

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS		3907A Rosemont
1475 De Seve		
Pirm. antr. treč.	9.00 - 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00 - 8.00	4.00 - 8.00
Penktadieniais	10.00 - 6.00	2.00 - 6.00

ATLIEKU visokius namų remonto ir stalius darbus, lauko ir vidaus dažymus, valau grindų kilimus ir sofąs (steam cleaning) pigia kaina. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 532-3410 Toronto — J. Baliūnas.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausių įrengimo darbus. Skambinti po 7 val. vakaro tel. 769-5024, Kainų.

ko tik keturiolika, bet visi paskaita labai patenkinti, ypatingai jaunesnieji dalyviai. Prie kavos dar buvo diskutuojama įvairiais lietuviškos veiklos klausimais. Būtų gera, kad ši paskaita pasirodytų lietuviškoje spaudoje.

AV parapijos choras gruodžio 9 d. išsirinko naują seniūną — D. Baltrukonį, vietoj atsistatęsio iš tų pareigų D. Mališkos.

KLK moterų dr. J. Montrealio skyriaus metinė šventė atšventė gruodžio 9 d. iškilmingomis pamaldomis AV šventovėje, dalyvaujanti draugijos narėms su savo vėliava. Mišias laikė ir pamokslą pasakė kun. J. Aranauskas, giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. A. Stankevičiaus.

Po pamaldų persikelta į parapijos salę, kurią puošė penkių moterų gražiai išdėstyti rodniai: R. Brikenės du nedideli gobelenai, V. Lapinienės taptyba, E. Lymantienės vitražas, A. Mališkienės keramika, A. Povilaitienės taptyba. Susėdus visiems prie pietumų paruoštų stalų, skyriaus pirm. D. Staškevičienė visus pasveikino ir pakvietė dvasios vadą kleboną kun. J. Kubilių sukalbėti invocaciją. Po jos pirmininkė supažindino su parodoje dalyvaujančiomis menininkėmis ir perdavė centro valdybos pirm. dr. O. Gustinienės sveikinimus. "Pavasario" mergaičių choras padainavo penkis dainas. Publikai nenurimstant, dar buvo pridėta viena puiki daina. Šiuo kartu chorui vadovavo muz. A. Stankevičius. Jis ir choro administratorė J. Baltuonienė gavo po puikią gėlę, o choras — piniginę dovaną.

Kun. J. Aranauskui palaiminus valgius, prasidėjo skanus pietis ir loterija, kurios laimikus sudarė parodoje dalyvaujančių moterų dovanoti kūrniai.

Visuotinis metinis AV parapijos susirinkimas įvyks sausio 13 d. Bus sprendžiami svarbūs parapijos klausimai. Parapijiečiai iš anksto prašomi tų popietė rezervuoti šiam reikalui. B.S.

Su šv. Kalėdom ir Naujais metais
visus tautiečius Montrealyje, Kanadoje bei plačiam pasauly sveikina Montrealio Aušros Varty parapijos choras su nauja vadovybe priekyje —
D. N. Baltrukonis, seniūnas

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Certifikatas: min. \$1,000.00			
1 metų	10.5 %		
Terminuotus indėlius:			
1 metų	10.25%		Nekilnojamo turto,
180 - 364 d.	9.75%		asmenines ir
120 - 179 d.	9.5 %		prekybines.
30 - 119 d.	9 %		Paskolos
Trumpalaikius indėlius			mirties
už \$20,000 ar daugiau			atveju
Taupomosios sąskaitos:			draudžiamos
specialios	7.25%		iki \$10,000
su draudimu	7 %		
kasdieninis %	6.75%		
Čekių sąsk.	5 %</		